

The background of the book cover is a photograph of a person sitting on a pile of rubble in front of a large, weathered stone wall. In the distance, a cityscape with a prominent building is visible under a hazy sky. The overall tone is somber and reflective.

Nicolae Sfetcu

Corupție
Globalizare
Neocolonialism

A doua ediție

Corupție - Globalizare - Neocolonialism

[Nicolae Sfetcu](#)

Publicat de Nicolae Sfetcu

Copyright 2015 Nicolae Sfetcu

A doua ediție

Globalizarea

Globalizarea este procesul de integrare internațională care rezultă din schimbul de opinii, produse, idei și alte aspecte ale culturii la nivel mondial. Progresele în transport și infrastructura de telecomunicații, inclusiv dezvoltarea a telegrafului și a urmașului său Internetul, sunt factori majori în globalizare, generatoare de interdependență în continuare a activităților economice și culturale.

Deși oamenii de știință plasează originea globalizării în timpurile moderne, alții urmăresc istoria sa cu mult înainte de era europeană a descoperirilor și călătoriilor în Lumea Nouă. Unii chiar consideră originile sale în al treilea mileniu î.e.n. La sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, conectivitatea economiilor și culturilor lumii a crescut foarte repede.

Globalizarea termenului a fost folosit din ce în ce mai mult de la mijlocul anilor 1980 și mai ales de la mijlocul anilor 1990. În anul 2000, Fondul Monetar Internațional (FMI) a identificat patru aspecte de bază ale globalizării: comerțul și tranzacțiile, mișcările de capital și de investiții, migrația și circulația persoanelor, precum și diseminarea cunoștințelor. În plus, provocările de mediu, cum ar fi schimbările climatice, apa transfrontalieră și poluarea aerului, și pescuitul excesiv din oceane, sunt legate de globalizare. Procesele de globalizare afectează și sunt afectate de afaceri și de organizarea muncii, economie, resurse socio-culturale, și mediul natural.

Oamenii au interacționat pe distanțe lungi de mii de ani. Drumul mătăsii care conecta Asia, Africa, și Europa, este un bun exemplu de puterea transformatoare a schimbului translocal care a existat în "Lumea Veche". Filozofia, religia, limba, arta, și alte aspecte ale culturii, se răspândesc și se amestecă simultan cu schimbul național de produse și idei. În secolele XV și XVI, europenii au făcut descoperiri importante în explorarea oceanelor, inclusiv începutul călătoriei transatlantice în "Lumea Nouă" din America. Mișcarea globală de oameni, bunuri și idei s-a extins semnificativ în secolele următoare. La începutul secolului XIX, dezvoltarea de noi forme de transport (cum ar fi vaporul și căile ferate) și telecomunicațiile care comprimă timpul și spațiul, a permis rate tot mai rapide de schimb la nivel mondial. În secolul XX, vehicule rutiere, de transport intermodal, precum și companiile aeriene de transport, au făcut ca lucrurile să se miște și mai repede.

Apariția de comunicații electronice, cele mai multe telefoane mobile și în special pe Internet, a conectat miliarde de oameni în moduri noi.

Organizarea globală a afacerilor

Odată cu îmbunătățirile în transport și comunicații, afacerile internaționale au crescut rapid de la începutul secolului XX. Afacerile internaționale includ toate tranzacțiile comerciale (vânzări private, investiții, logistică, și transport), care au loc între două sau mai multe regiuni, țări și națiuni, dincolo de granițele lor politice. O astfel de diversificare internațională este legată de performanța firmelor și inovare, pozitivă în cazul celor dintâi și de multe ori negativă în cazul celor din urmă. De obicei companiile private se angajează în astfel de tranzacții pentru profit. Aceste tranzacții de afaceri implică resurse economice, cum ar fi cele de capital, resursele naturale și umane, utilizate pentru producția internațională de bunuri și servicii fizice, cum ar fi finanțe, bănci, asigurări, construcții și alte activități productive.

Acordurile comerciale internaționale au dus la formarea de întreprinderi multinaționale, companii care au o abordare la nivel mondial a piețelor și a producției, sau operațiuni în mai multe țări. O întreprindere multinațională poate fi, de asemenea, o corporație multinațională sau societate transnațională. Printre corporațiile multinaționale binecunoscute se numără companii de fast-food, precum McDonald's și Yum Brands, producătorii de vehicule, cum ar fi General Motors, Ford Motor Company și Toyota, companii de electronice de larg consum, cum ar fi Samsung, LG și Sony, și companiile de energie, cum ar fi ExxonMobil, Shell și BP. Cele mai multe dintre cele mai mari corporații operează pe mai multe piețe naționale.

Întreprinderile, în general, susțin că supraviețuirea în noul piață globală cere companiilor să se aprovizioneze cu bunuri, servicii, forță de muncă și materiale de peste mări pentru a face upgrade continuu la produsele și tehnologia lor, în scopul de a supraviețui concurenței sporite. Potrivit unui recent raport McKinsey Global Institute, fluxurile de bunuri, servicii, și de finanțare, a ajuns la 26 miliarde dolari în 2012, sau 36 la suta din PIB-ul global, de 1,5 ori nivelul din 1990.

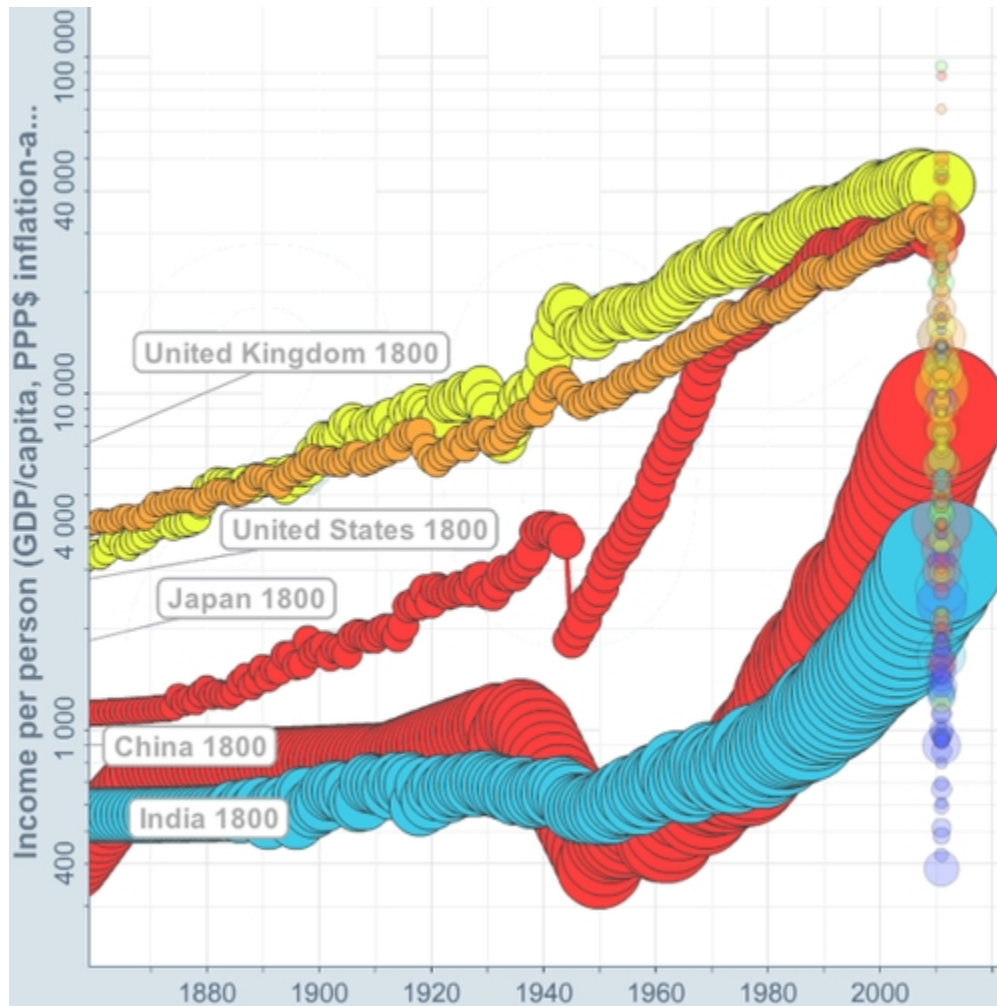
Comerțul internațional

Comerțul internațional este schimbul de capital, bunuri, și servicii în afara granițelor sau teritorii internaționale. În cele mai multe țări, un astfel de comerț reprezintă o parte semnificativă din produsul intern brut (PIB). Industrializarea, transportul avansat, corporațiile multinaționale, offshoring și externalizarea, toate au un impact major asupra comerțului mondial. Creșterea comerțului internațional este o componentă fundamentală a globalizării.

Există un avantaj comercial absolut atunci când țările pot produce o marfă cu mai puține costuri pe unitatea de produs decât partenerii lor comerciali. Prin același raționament, ar trebui să se importe mărfuri care au un dezavantaj absolut. În timp ce există posibile câștiguri din comerțul cu avantaj absolut, avantajul comparativ - respectiv abilitatea de a

oferi produse și servicii cu un cost marginal și de oportunitate - extinde gama de posibile schimburi reciproc avantajoase. Într-un mediu de afaceri globalizat, companiile susțin că avantajele comparative oferite de comerțul internațional au devenit esențiale pentru menținerea competitivității.

Acordurile comerciale, blocuri economice și zone comerciale speciale

(Produsul intern brut în 2011 în dolari pe cap de locuitor, ajustat în funcție de inflație și de paritatea puterii de cumpărare (scară logaritmică) între 1860-2011, cu populația (zona de disc) pentru SUA (galben), Marea Britanie (portocaliu), Japonia (roșu), China (roșu), și India (albastru).)

Stabilirea de zone de liber schimb a devenit o caracteristică esențială a guvernelor moderne care stabilesc aranjamentele comerciale preferențiale cu entități străine și multinaționale.

O zonă economică specială (ZES) este o regiune geografică care are legi economice și de altă natură care sunt mai mult orientate spre piață liberă decât spre legile tipice sau

naționale ale unei țări. Legile "la nivel național", pot fi suspendate în interiorul acestor zone speciale. Categoria "ZES" se referă la mai multe domenii, inclusiv în Zonele Comerciale Libere (ZCL), Zonele cu Export de Prelucrare Zone (ZEP), Zonele Libere (ZL), Parcuri Industriale sau Zone Industriale (ZI), Porturi Libere, Zonele de Afaceri Urbane, și altele. De obicei, scopul unei structuri este de a crește investițiile străine directe de către investitorii străini, de obicei o afacere internațională sau o corporație multinațională. Acestea sunt domenii în care companiile sunt impozitate foarte ușor sau deloc, în scopul de a încuraja activitatea economică desemnată. Porturile libere au fost istoric dotate cu reglementări vamale favorabile, de exemplu portul liber Trieste. Foarte adesea porturile libere constituie o parte a zonelor economice libere.

O Zonă Comercială Liberă este o arie în care mărfurile pot fi descărcate, manipulate, fabricate sau reconfigurate, și reexportate fără intervenția autorităților vamale. Numai atunci când bunurile sunt mutate la consumatori în țara în care zona este situată ele sunt supuse taxelor vamale în vigoare. Zonele libere sunt organizate în jurul porturilor maritime majore, aeroporturi internaționale, și frontierele naționale - zone cu multe avantaje geografice pentru comerț. Este o regiune în care un grup de țări a căzut de acord să reducă sau să elimine barierele comerciale.

O zonă de liber schimb este un bloc comercial al cărui țări membre au semnat un acord de liber schimb care elimină tarifele, cotele de import, și preferințele în cele mai multe (dacă nu toate) bunurile și serviciile comercializate între ele. Dacă oamenii sunt, de asemenea, liber să se miște între țări, în plus față de o zonă de liber schimb poate fi luată în considerare o frontieră deschisă. În Uniunea Europeană, de exemplu, o confederație de 27 de state membre, oferă atât o zonă de comerț liber cât și o frontieră deschisă (Zona Schengen).

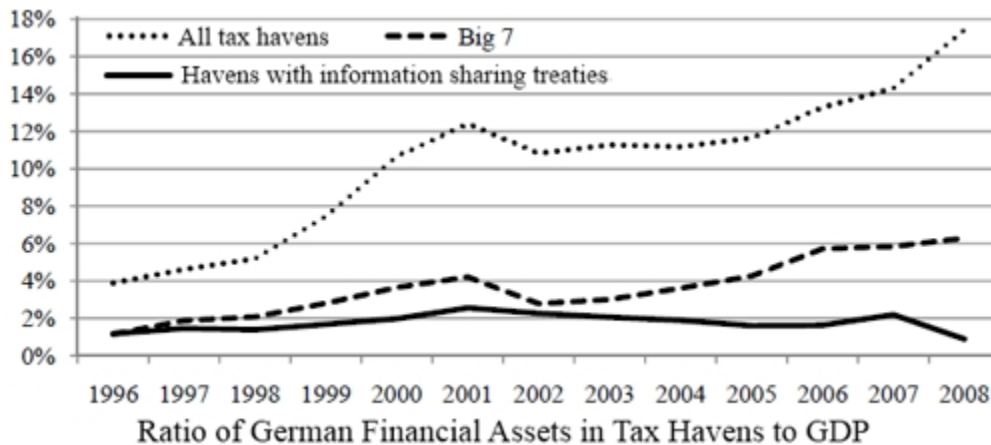
Zonele Industriale de Calificare (ZIC) sunt parcuri industriale care găzduiesc operațiunile de fabricație în Iordania și Egipt. Ele sunt zone speciale de liber schimb stabilite în colaborare cu țara vecină Israel pentru a profita de acordurile de comerț liber între Statele Unite și Israel. În conformitate cu acordurile comerciale cu Iordania stabilite de către Statele Unite, mărfurile produse în ZIC pot accesa direct piețele din SUA fără tarife sau restricții de cote, în anumite condiții. Pentru a se califica, mărfurile produse în aceste zone trebuie să conțină o mică parte de aport israelian. În plus, o valoare minimă de 35% din mărfuri trebuie să fie adăugate la produsul finit. Ideea aparține omului de afaceri iordanian Omar Salah, primul ZIC autorizat de către Congresul Statelor Unite ale Americii în 1997.

Asia-Pacific a fost descrisă ca "zona de tranzacționare cea mai integrată de pe planetă", datorită conturilor sale comerciale intra-regionale, cu cca 50-60% din totalul importurilor și exporturilor din regiune. Ea are, de asemenea, comerț extra-regional: exporturi de bunuri de larg consum, cum ar fi televizoare, aparate de radio, biciclete, și textile în Statele Unite, Europa și Japonia au alimentat expansiunea economică.

Zona de liber schimb ASEAN este un acord de bloc comercial al Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est sprijinind fabricile locale în toate țările ASEAN. Acordul AFTA a

fost semnat la 28 ianuarie 1992, în Singapore. Atunci când acordul AFTA a fost semnat inițial, ASEAN a avut șase membri, și anume: Brunei, Indonezia, Malaezia, Filipine, Singapore și Thailanda. Vietnam a aderat în 1995, Laos și Myanmar, în 1997 și Cambodgia, în 1999.

Paradisurile fiscale

(Raportul activelor germane în paradisurile fiscale față de PIB-ul german total. Cei "7 Mari" afișați sunt Hong Kong, Irlanda, Liban, Liberia, Panama, Singapore, și Elveția .)

Un paradis fiscal este un stat, țară sau teritoriu, în care anumite taxe sunt percepute la o rată scăzută sau eliminate complet, fiind folosite de companii pentru evitarea taxelor și evaziune fiscală. Persoanele fizice și/sau juridice pot găsi avantajoasă ideea înființării de filiale sau să se mute în zone cu niveluri reduse sau zero de impozitare. Acest lucru creează o situație de concurență fiscală între guverne. Jurisdicții diferite au tendința de a fi paradisuri pentru diferite tipuri de impozite și pentru diferite categorii de persoane și companii. Elementul central al unui paradis fiscal este că legile și alte măsuri fiscale pot fi utilizate pentru a se sustrage sau a evita legile sau reglementările din alte jurisdicții fiscale. Un raport din 2012 al Tax Justice Network estimează că între 21 și 32 miliarde dolari sunt la adăpost de taxe în paradisurile fiscale la nivel mondial.

Paradisurile fiscale au fost criticate pentru că de multe ori duc la acumularea de numerar inactiv, care este costisitor și ineficient pentru companiile care doresc să facă repatrierea. Beneficiile reducerii impozitării conduc la o incidență a impozitării în defavoarea celor săraci. Multe paradisuri fiscale se crede ca ar avea legături cu "frauda, spălarea de bani, și terorismul."

Guvernarea mondială

Guvernarea mondială este conceptul unui organism politic care ar elabora, interpreta și impune legi internaționale.

Inerent conceptului de guvern mondial este ideea că națiunile trebuie să pună în comun sau să renunțe la suveranitate pentru unele zone.

Practic, un guvern mondial ar adăuga încă un nivel de administrație la cele naționale existente deja, sau acestea vor fi de acord cu o coordonare internațională a unor zone în care guvernele naționale nu sunt capabile să le administreze în mod independent.

Autoritatea acestui nivel mondial și modul în care se raportează ea la guvernele naționale și cetățenii săi este un subiect de dezbatere aprinsă atât pentru susținătorii cât și pentru adversarii guvernului mondial.

Unele persoane văd instituțiile internaționale (precum Curtea Internațională de Justiție, Națiunile Unite, Fondul Monetar Internațional, etc.) și diferite uniuni continentale și naționale (precum Organizația Statelor Americane, Uniunea Europeană, Uniunea Africană, Uniunea Națiunilor din America de Sud, Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est, etc.) ca elementele de început ale unui sistem guvernamental mondial.

O organizație care include organisme legislative din diferite națiuni cunoscută sub numele de Parlamentarii pentru Acțiunea Globală a promovat ideea unei guvernări democratice mondiale, care a avut diferite scopuri și intensități pe perioada existenței sale.

Mișcări anti-globalizare

Mișcarea anti-globalizare, sau mișcarea contra-globalizării, este o mișcare socială critică împotriva globalizării capitalismului corporatist. Mișcarea este, de asemenea, denumită în mod obișnuit ca mișcarea de justiție globală, mișcarea pentru globalizarea alternativă, mișcarea anti-globalistă, mișcarea anti-globalizare corporativă, sau mișcarea împotriva globalizării neo-liberale.

Participanții își bazează criticile lor pe o serie de idei legate de globalizare. Ce este comun este faptul că participanții se opun la ceea ce ei consideră ca fiind corporații mari, multi-naționale, care au putere politică nereglementată, exercitată prin intermediul acordurilor comerciale și a piețelor financiare liberalizate. În mod specific, corporațiile sunt acuzate de încercarea de a maximiza profitul pe seama condițiilor de securitate a muncii și a standardelor, angajarea forței de muncă și a standardelor de remunerare, principiul de conservare a mediului, precum și a integrității naționale legislative a autorității, independența și suveranitatea. Începând cu luna ianuarie 2012, unii comentatori au caracterizat schimbările fără precedent în economia globală ca "*turbo-capitalism*" (Edward Luttwak), "*fundamentalism de piață*" (George Soros), "*capitalism de cazinou*" (Susan Strange), și ca "*McWorld*" (Benjamin Barber).

Mulți activiști anti-globalizare fac apel pentru forme de integrare la nivel mondial, care oferă o mai bună reprezentare democratică, susținerea drepturilor omului, comerțul echitabil și dezvoltarea durabilă și, prin urmare, consideră că termenul de "anti-globalizare" este înșelător.

Ideologii și cauze

Suporterii anti-globalizare cred că începând de la sfârșitul secolului 20 cei pe care ei îi caracterizează ca "elitele conducătoare" au căutat să valorifice extinderea piețelor mondiale pentru propriile lor interese. Această combinație între instituții financiare, state, și corporațiile multinaționale, a fost numită "*globalizare*", sau "*globalizarea de sus*." În reacție, diverse mișcări sociale au apărut pentru a contesta influența lor. Aceste mișcări au fost numite "*anti-globalizare*" sau "*globalizarea de jos*."

Opoziția față de instituțiile financiare internaționale și corporațiilor transnaționale

Oamenii care se opun globalizării cred că acordurile internaționale și instituțiile financiare la nivel mondial, cum ar fi Fondul Monetar Internațional (FMI) și Organizația Mondială a Comerțului, subminează luarea deciziilor la nivel local. Corporațiile care folosesc aceste instituții pentru a susține propriile interese corporative și financiare pot exercita privilegiile la care persoanele fizice și întreprinderile mici nu au acces, inclusiv capacitatea de a

- circula liber peste granițe,
- extrage resursele naturale dorite, și
- folosi o mare varietate de resurse umane.

Mișcarea își propune să pună capăt statutului juridic al "personalității corporative", și dizolvarea fundamentalismul de piață liberă și a măsurilor radicale de privatizare economică ale Băncii Mondiale, FMI, și Organizația Mondială a Comerțului.

Activiștii se opun mai ales diverselor abuzuri care ei cred că sunt perpetuate de globalizare și instituțiile internaționale care, spun ei, promovează neoliberalismul fără a ține seama de standardele etice sau de protecția mediului. Ținte comune includ Banca Mondială (BM), Fondul Monetar Internațional (FMI), Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OCDE) și Organizația Mondială a Comerțului (OMC), și tratatele de liber schimb precum Acordul de Liber Schimb din America de Nord (NAFTA), zone de liber schimb ale Americilor (FTAA), Acordul Comercial Trans Pacific (TPPA), Acordul multilateral privind investițiile (MAI) și Acordul General privind Comerțul cu Servicii (GATS). Având în vedere decalajul economic dintre țările bogate și cele sărace, adepții mișcării afirmă că comerțul liber, fără măsuri de protecție a mediului și sănătății și bunăstării lucrătorilor, va crește doar puterea națiunilor industrializate (numite adesea "Nord", în opoziție cu lumea în curs de dezvoltare, "Sud"). Susținătorii acestei linii de gândire se referă la procesul de polarizare, și susțin că politicile economice neo-liberale actuale au oferit statelor bogate un avantaj față de națiunile în curs de dezvoltare, care le permite exploatarea celor din urmă și care conduce la o extindere a decalajelor de bogăție la nivel mondial.

Un raport al lui Jean Ziegler, raportor special al ONU privind dreptul la hrană, notează că "milioane de fermieri își pierd mijloacele de trai în țările în curs de dezvoltare, dar micii fermieri din țările nordice radicale, de asemenea," și concluzionează că "inechitățile

curente ale sistemului de comercializare la nivel global sunt perpetuate, mai degrabă decât rezolvate în cadrul OMC, având în vedere echilibrul inegal al puterii între țările membre." Activiștii punctează poziția și puterea inegale între națiunile dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în cadrul OMC și cu referire la comerțul mondial, mai ales în ceea ce privește politicile protecționiste față de agricultură adoptate în multe țări dezvoltate. Acești activiști, de asemenea, subliniază faptul că subvenționarea masivă a agriculturii țărilor dezvoltate și utilizarea agresivă a subvențiilor la export de către unele țări dezvoltate pentru a face produsele lor agricole mai atractive pe piața internațională sunt principalele cauze ale scăderii în sectoarele agricole ale multor națiuni în curs de dezvoltare.

Colonialism

Colonialismul este înființarea, exploatarea, întreținerea, achiziționarea, și extinderea coloniilor în unul din teritorii de către oameni dintr-un alt teritoriu. Este un set de relații inegale între puterea colonială și colonie și de multe ori între coloniști și populația indigenă.

Perioada colonială europeană a fost epoca din secolul XVI până la mijlocul secolului XX, atunci când mai multe puteri europene (în special, dar nu exclusiv, Portugalia, Spania, Marea Britanie, Olanda, Rusia, Italia și Franța) au stabilit colonii în Asia, Africa, și cele două Americi. La început, țările au urmat politici mercantiliste concepute pentru a consolida economia acasă în detrimentul rivalilor, astfel încât coloniilor li s-a permis, de obicei, să facă comerț doar cu țara mamă. Până la mijlocul secolului XIX, cu toate acestea, puternicul Imperiul Britanic a renunțat la restricțiile mercantiliste și comerciale și a introdus principiul comerțului liber, cu puține restricții sau tarife.

Colonialismul a fost mereu portretizat în țară colonizatoare (în public) ca aducând beneficii pentru colonie. Aceste așa-zise beneficii includeau: creșterea nivelului de trai, beneficii ale creștinismului, îmbunătățirea sănătății și educației, stabilirea legii și ordinii, etc. Sinceritatea și măsura cu care au fost acordate aceste beneficii sunt de multe ori cel puțin discutabile. De asemenea, multe colonii acum independente nu și-au revenit încă din trauma psihologică a colonialismului.

Definiții

Dicționarul englez Collins definește colonialismul ca "politica și practica unei puteri în extinderea controlului asupra persoanelor sau zonelor mai slabe." *Dicționarul Merriam-Webster* oferă patru definiții, printre care "ceva caracteristic unei colonii" și "controlul de către o putere asupra unei zone dependente sau oameni."

Enciclopedia Stanford a Filosofiei din 2006 utilizează termenul "colonialism" pentru a descrie "procesul de reglementare europeană și controlul politic asupra restului lumii, inclusiv America, Australia și părți din Africa și Asia." Se discută distincția între colonialism și imperialism și se afirmă că "având în vedere dificultatea de a distinge în

mod constant între cei doi termeni, se va folosi termenul de colonialism ca un concept larg care se referă la proiectul de dominație politică europeană din secolul XVI până în secolul XX care s-a încheiat cu mișcările de eliberare națională din anii 1960."

În prefața la cartea *Colonialism: O Privire de ansamblu teoretică*, a lui Jürgen Osterhammel, Roger Tignor spune: "Pentru Osterhammel, esența colonialismului este existența de colonii, care sunt prin definiție reglementate diferit de alte teritorii, cum ar fi protectoratele sau sferile informale de influență." În carte, Osterhammel întrebă, "Cum se poate defini "colonialismul" în mod independent de "colonie?" El stabilește o definiție din trei propoziții:

Colonialismul este o relație între o majoritate indigenă (sau cu forța importată) și o minoritate de invadatori străini. Deciziile fundamentale care afectează viețile oamenilor colonizați sunt realizate și puse în aplicare de către conducătorii coloniali în căutarea de interese care sunt de multe ori definite într-o metropolă îndepărtată. Respingând compromisurile culturale cu populația colonizată, coloniștii sunt convinși de propria lor superioritate și de mandatul lor de a stabili reguli.

Tipuri de colonialism

Istoricii disting de multe ori între două forme suprapuse ale colonialismului:

- *Colonialismul de populare* implică imigrarea pe scară largă, motivată de multe ori din motive religioase, politice, sau economice.
- *Colonialismul de exploatare* implică mai puțin coloniști și se axează pe accesul la resurse pentru export, de obicei, către metropolă. Această categorie include zone comerciale, precum și colonii mai mari în cazul în care coloniștii ar constitui o mare parte din administrația politică și economică, dar s-ar baza pe resurse autohtone pentru muncă și materiale. Înainte de sfârșitul comerțului cu sclavi și abolirea acestuia pe scară largă, atunci când forța de muncă indigenă a devenit indisponibilă, sclavii au fost de multe ori importați în America, în primul rând de către imperiul portughez, iar mai târziu de către spanioli, olandezi, francezi și britanici.

Plantațiile coloniale pot fi considerate colonialism de exploatare; dar puterile colonizatorilor ar utiliza orice tip pentru diferite teritorii, în funcție de diverși factori sociali și economici, precum clima și condițiile geografice.

Colonialismul surogat implică un proiect de populare susținut de puterea colonială, în care cei mai mulți dintre coloniști nu vin din zona principală a puterii coloniale.

Colonialismul intern este o noțiune despre putere structurală inegală între diferitele domenii ale unui stat-națiune. Sursa de exploatare vine din interiorul statului.

Evoluția socio-culturală

Întrucât colonialismul de multe ori a funcționat în zonele pre-populate, evoluția socio-culturală a inclus formarea diferitelor populații hibride din punct de vedere etnic. Colonialismul a dat naștere la populații culturale și etnice mixte, cum ar fi metișii din America, precum și populații divizate rasial, cum ar fi cele găsite în coloniile franceze Algeria sau în Rhodesia de Sud. De fapt, peste tot unde puterile coloniale au stabilit o prezență consistentă și continuă, au existat comunități hibride.

Exemple notabile în Asia includ anglo-birmanezii, anglo-indienii, burghezii, eurasiaticii din Singapore, mestizo filipinezii, populațiile Kristang și din Macao. În Indiile olandeze (mai târziu Indonezia) marea majoritate a coloniștilor olandezi au fost, de fapt, eurasiatici cunoscuți sub numele de indo-europeni, care aparțin în mod oficial de clasa legală europeană în colonie.

Considerații despre colonialism

Universalism

Cucerirea de teritorii vaste aduce o mulțime de diverse culturi sub controlul central al autorităților imperiale. De pe vremea Greciei Antice și a Romei Antice, acest fapt a fost abordat de către imperii adoptând conceptul de universalism și aplicându-l în politicile imperiale față de supușii lor departe de capitala imperială. Capitala, metropola, a fost sursa de politici aparent luminate impuse în coloniile îndepărtate.

Imperiul care s-a dezvoltat din cuceririle grecești, în special de către Alexandru cel Mare, a stimulat răspândirea limbii, religiei, științei și filozofiei grecești în colonii. Grecii considerau propria cultură superioară tuturor celorlalte. Ei au menționat oamenii care vorbeau limbi străine ca barbari, respingând limbile străine ca inferioare.

Romani au considerat că este eficient să impună o politică universalistă față de coloniile lor în multe chestiuni. A fost impusă dreptul roman pentru cetățenii romani. Latina s-a răspândit ca limba comună de guvernare și comerț, lingua franca, în tot Imperiul. Romani au impus, de asemenea, "pacea" între diverse discipline din străinătate, pe care au descris-o în termeni benefici ca Pax Romana. Folosirea de reglementări universale de către romani marchează apariția unui concept european de universalism și internaționalism. Cu toate acestea, toleranța față de alte culturi și credințe a fost întotdeauna secundară obiectivelor imperiilor. Imperiul Roman a fost tolerant cu diverse culturi și practicile religioase, atâta timp cât acestea nu amenințau autoritatea romană. Ministrul de externe al lui Napoleon, Charles Maurice de Talleyrand, a remarcat odată: "Imperiul este arta de a pune oamenii în locul lor".

Colonialismul și geografia

Migranții colonizatori acționau ca legătură între localnici și hegemonia imperială, reducând decalajul geografic, și cel ideologic și comercial între coloniști și colonizați. Tehnologia avansată a făcut posibilă extinderea statelor europene. Instrumente precum cartografia, construcțiile navale, navigația, mineritul și productivitatea agricolă, au făcut

munca mai ușoară coloniștilor. Abundența de abilități practice a oferit colonizatorilor o cunoaștere care, la rândul său, a creat putere.

Painter și Jeffrey susțin că geografia ca disciplină nu a fost și nu este o știință obiectivă, ci mai degrabă se bazează pe ipoteze despre lumea fizică. Întrucât este posibil să fi dat "Occidentului" un avantaj în explorare, ea a creat, de asemenea, zone de inferioritate rasială. Convingerile geografice, cum ar fi determinismul de mediu, opinia că unele părți ale lumii sunt subdezvoltate, a legitimat colonialismul și noțiuni create de evoluția denaturată. Acestea sunt acum privite ca noțiuni elementare. Geografii politici susțin că comportamentul colonial a fost întărit de cartografierea fizică a lumii, separându-se vizual "ei" și "noi". Geografii se concentrează în primul rând pe spațiile colonialismului și imperialismului, mai precis, pe materialul și abordarea simbolică de spațiu care să permită colonialismul.

Colonialism și imperialism

O colonie este o parte a unui imperiu, astfel încât colonialismul este strâns legat de imperialism. Ipotezele sunt că colonialismul și imperialismul sunt interschimbabile, dar Robert J. C. Young sugerează că imperialismul este conceptul, în timp ce colonialismul este practica. Colonialismul se bazează pe o perspectivă imperială, creând astfel o relație de consecință. Printr-un imperiu, colonialismul este stabilit și capitalismul este extins. Pe de altă parte, o economie capitalistă impune în mod natural un imperiu.

Vederea marxistă a colonialismului

Marxismul vede colonialismul ca o formă de capitalism, prin exploatare și schimbare socială. Marx a considerat că lucrând în cadrul sistemului capitalist global, colonialismul este strâns asociat cu dezvoltarea inegală. Este un "instrument de distrugere în masă, de dependență și exploatare sistematică producând economii denaturate, psihologic și social dezorientare, sărăcie masivă și dependență neocolonială." Coloniile sunt construite în moduri de producție. Căutarea de materii prime și căutarea actuală pentru noi oportunități de investiții este un rezultat al rivalităților inter-capitaliste pentru acumularea de capital. Lenin considera că colonialismul este cauza principală a imperialismului, că imperialismul se distinge de capitalismul de monopol prin colonialism, iar Lyal S. Sunga explică: "Vladimir Lenin a susținut cu fermitate principiul de autodeterminare a popoarelor în "Teze cu privire la revoluția socialistă și dreptul națiunilor la autodeterminare", ca o parte integrantă în cadrul programului internaționalismului socialist", și el citează pe Lenin care a susținut că "dreptul națiunilor la autodeterminare implică exclusiv dreptul la independență în sens politic, dreptul la libera separare politică de națiunea asupritoare. Mai exact, această cerere de democrație politică implică libertatea deplină de a manifesta pentru secesiune și pentru un referendum asupra secesiunii de națiunea asupritoare. "Marxiștii non-ruși în cadrul RSFSR și mai târziu URSS, cum ar fi Sultan Galiev și Vasyl Shakhrai, între timp, între 1918 și 1923 și apoi, după 1929, au considerat regimul sovietic o versiune reînnoită a imperialismului și colonialismului rusesc.

În critica sa a colonialismului în Africa, istoricul Guyanei și activistul politic Walter Rodney afirmă:

"Componenta decisivă pentru perioada scurtă a colonialismului și consecințele sale negative pentru Africa rezidă în principal din faptul că Africa a pierdut puterea. Puterea este factorul determinant final în societatea umană, fiind de bază pentru relațiile din cadrul oricărui grup și între grupuri. Aceasta presupune capacitatea de apărare a intereselor și dacă este necesar de a impune voința cuiva prin orice mijloace disponibile. În relațiile dintre popoare, problema puterii determină manevrabilitatea în negociere, în măsura în care un popor respectă interesele altuia, și, eventual, în măsura în care un popor supraviețuiește ca o entitate fizică și culturală. Când o societate este nevoită să renunțe la putere în întregime în favoarea altei societăți, care, în sine, este o formă de subdezvoltare ... pe parcursul secolelor de comerț pre-colonial, un anumit control asupra vieții sociale politice și economice a existat în Africa, în ciuda comerțului dezavantajos cu europenii. Acest mic control asupra problemelor interne a dispărut sub colonialism. Colonialismul a mers mult mai departe decât comerțul. Acesta a însemnat o tendință de preluare directă de către europeni a instituțiilor sociale din Africa. Africanii au încetat să stabilească obiective culturale și standarde autohtone, au pierdut complet controlul de formare de tineri membri ai societății. Aceștia au fost, fără îndoială, pași importanți înapoi ... Colonialismul nu a fost numai un sistem de exploatare, dar și unul al cărui scop esențial este de a repatria profiturile în așa-numita "țară mamă". Din punct de vedere african, aceasta a dus la expatrierea consistentă a surplusului de produse de muncă din Africa din resursele africane. Aceasta a însemnat dezvoltarea Europei, ca parte a aceluiași proces dialectic în care Africa a ajuns subdezvoltată."

"Africa colonială a ajuns în acea parte a economiei capitaliste internaționale din care excedentul a fost extras pentru a alimenta sectorul metropolitan. După cum s-a văzut mai devreme, exploatarea terenurilor și forței de muncă este esențială pentru progresul social uman, dar numai în ipoteza în care produsul este pus la dispoziție în zona în care are loc exploatarea."

Liberalism, capitalism și colonialism

Liberalii clasici s-au opus, în general, colonialismului (spre deosebire de colonizare) și imperialismului, inclusiv Adam Smith, Frédéric Bastiat, Richard Cobden, John Bright, Henry Richard, Herbert Spencer, HR Fox Bourne, Edward Morel, Josephine Butler, WJ Fox și William Ewart Gladstone

Adam Smith a scris în *Avuția națiunilor* că Marea Britanie ar trebui să elibereze toate coloniile sale și, de asemenea, a menționat că ar fi benefic din punct de vedere economic pentru britanicii obișnuiți, deși comerțanții cu privilegiile mercantile ar pierde.

Gândiri științifice despre colonialism, rasă și gen

Actul de colonizare răspândește și sintetizează idei sociale și politice occidentale în zonele colonizate, și susține dezvoltarea în continuare a ideilor cu privire la dihotomia de

gen și diviziunile rasiale în societatea europeană în timpul epocii coloniale. Practicile politice populare ale timpului au fost de a sprijini regulile colonialismului prin legitimarea autorității masculine europene și a femeii, și argumentarea inferiorității non-europenilor prin studii de craniologie, anatomie comparată, și frenologie. Biologii, naturaliștii, antropologii, și etnologii anilor 1800, s-au axat pe studiul femeii indigene colonizate, precum în cazul studiului lui Georges Cuvier asupra lui Sarah Baartman. Astfel de cazuri au îmbrățișat o superioritate naturală și relații de inferioritate între rase bazate pe observații ale naturaliștilor europeni; ele au dat naștere la percepția că anatomia femeilor africane, și în special a organelor genitale, semăna cu cele ale mandrililor, babuinilor și maimuțelor, diferențiind astfel africanii colonizați de la ceea ce au fost privite ca caracteristicile femeii europene cu evoluție superioară, și, astfel, pe bună dreptate, autoritară.

În plus față de ceea ce ar fi acum privite ca studii pseudo-științifice rasiale care au susținut noua ideologie rasistă ierarhică și evolutivă a timpului respectiv, noua ideologie bazată pe știință despre gen s-a dezvoltat ca reacție la epoca colonială din istoria Europei. Inferioritatea feminină în toate culturile s-a dezvoltat ca o idee bazată craniologie, oamenii de știință argumentând-o cu dimensiunea creierului femeilor, pe baza măsurătorilor de craniu, ca fiind minuscul și, prin urmare, mai puțin dezvoltat și mai puțin avansat ca evoluție în comparație cu bărbații. Influența exercitată astfel de studii a condus la înființarea anatomiei comparate la oameni, care s-a dezvoltat ca răspuns la abordarea oamenilor de știință europeni a problemei diferenței rasiale biologice.

Astfel, non-europenii și femeile s-au confruntat cu studii invazive ale puterilor coloniale în interesul ideologiei științifice și al teoriei care a încurajat instituția politică a colonialismului. Astfel de studii de rasă și gen a coincis cu epoca colonialismului.

Post-colonialismul

Post-colonialismul (sau teoria post-colonială) se referă la o serie de teorii în filozofie și literatură care abordează moștenirea dominației coloniale. În acest sens, literatura post-colonială poate fi considerată o ramură a literaturii postmoderne legată de independența politică și culturală a popoarelor subjugate anterior în imperii coloniale. Mulți practicanți consideră cartea *Orientalism* a lui Edward Said (1978) ca lucrarea de bază a teoriei (deși teoreticienii francezi, cum ar fi Aimé Césaire și Frantz Fanon, au făcut afirmații similare cu decenii înainte Said).

Said a analizat lucrările lui Balzac, Baudelaire și Lautréamont, argumentând că acestea au ajutat la modelarea unei fantezii societale privind superioritatea rasială a europenilor. Scriitorii de ficțiune post-colonială interacționează cu discursul tradițional colonial, dar îl modifică sau îl subminează; de exemplu prin repovestirea unei povești familiare din punctul de vedere al unui personaj minor oprimat în poveste. În lucrarea lui Gayatri Spivak Chakravorty, *Poate subalternul să vorbească?* (1998), acestea au fost numite studii subalterne.

În *O critică a rațiunii postcoloniale* (1999), Spivak a susținut că operele majore ale metafizicii europene (cum ar fi cele ale lui Kant și Hegel), nu numai că au tendința de a exclude subalternul din discuțiile lor, dar și previn în mod activ non-europenii de la ocuparea pozițiilor ca subiecte pe deplin umane. *Fenomenologia spiritului* a lui Hegel (1807), celebră pentru etnocentrismul explicit, consideră civilizația occidentală ca fiind cea mai realizată dintre toate, în timp ce Kant a avut, de asemenea, unele urme de rasism în operele sale.

Neocolonialism

Colonialismul este definit prin înființarea, întreținerea, achiziționarea și extinderea de colonii într-un teritoriu de către persoane dintr-un alt teritoriu. Este un proces prin care colonizatorul susține suveranitatea asupra coloniei, iar structura socială, guvernul, și economia coloniei sunt modificate de către colonizator. Colonialismul este un set de relații inegale între colonizator și colonie, și între coloniști și populația indigenă.

Neocolonialismului este practica de utilizare a capitalismului, globalizării, și a forțelor culturale, pentru a controla o țară (de obicei, fostele colonii europene din Africa sau Asia), în locul unui control direct militar sau politic. Un astfel de control poate fi economic, cultural, sau lingvistic; prin promovarea propriei culturi, limba sau mass-media în colonie, societăți corporative care aparțin culturii impuse pot pătrunde mult mai ușor pe piețele din aceste țări. Astfel, neocolonialismului este rezultatul final al unor interese de afaceri sau geopolitice se obține prin deformarea culturii țărilor colonizate.

Termenul “neocolonialism” a fost inventat de Kwame Nkrumah, primul președinte din Ghana după obținerea independenței acestei țări, și a fost dezbătut de foarte mulți învățați și filozofi din sec. XX, inclusiv Jean-Paul Sartre și Noam Chomsky.

Neocolonialismul este un termen folosit de criticii implicării țărilor dezvoltate în problemele țărilor în curs de dezvoltare în perioada post-colonială. Adepții teoriei neocolonialismului susțin că acorduri economice internaționale existente sau din trecut create de fostele puteri coloniale au fost sau sunt folosite pentru a menține controlul asupra fostelor lor colonii și a păstra dependența acestora după mișcările de independență de după al doilea război mondial. Termenul de neocolonialism poate combina criticile actualului tip de colonialism (în care unele state continuă să administreze teritorii străine și populațiile acestora violând rezoluțiile Națiunilor Unite), cu implicarea întreprinderilor moderne capitaliste în țările foste colonii. Criticii neocolonialismului susțin că corporațiile multinaționale continue să exploateze resursele statelor foste colonii, și că acest control economic inherent neocolonialismului este asemănător cu colonialismul clasic, european, practicat între sec. XVI – XX.

În sens mai larg, neocolonialismul se poate referi doar la implicarea țărilor puternice în afacerile țărilor mai puțin puternice; acest aspect este evident mai ales în America Latină modernă. În acest sens, neocolonialismul implică o formă de “imperialism economic” contemporan: națiunile puternice se comportă ca puteri coloniale ale

imperialismului, iar acest comportament este asemănat cu colonialismul într-o lume post-colonială.

Dominanța economică

În 1961, în ceea ce privește mecanismul economic de control al neo-coloniștilor, în discursul *Cuba: Excepții istorice sau Vanguard în lupta anti-colonială?*, cubanezul revoluționar Che Guevara spunea:

Noi, politicieni denumiți drept "subdezvoltați", în realitate, suntem țări coloniale, semi-coloniale sau dependente. Suntem țări ale căror economii au fost denaturate de imperialism, care au dezvoltat anormal acele ramuri ale industriei sau agriculturii necesare pentru a completa economia lor complexă. "Subdezvoltarea", sau dezvoltare distorsionată, aduce o specializare periculoasă în materii prime, inerente, în care se ascunde sceptorul foametei pentru toate popoarele noastre. Noi, "subdezvoltații", suntem, de asemenea, cei cu culturi unice, produsul unic, piața unică. Un singur produs a cărui incertă vânzare depinde de o piață unică ce impune și stabilește condițiile. Aceasta este marea formulă de dominație economică imperialistă.

- Che Guevara, 9 aprilie 1961.

Teoria dependenței

Teoria dependența este baza teoretică a economiei neo-colonialiste, care propune ca sistemul economic global să includă țările bogate în centru, și țările sărace la periferie. Neo-colonialismul economic extrage resursele naturale ale unei țări slabe de la periferie pentru economiile țărilor bogate din centrul sistemului economic mondial și uman; prin urmare, sărăcia din țările periferice este rezultatul modului în care acestea sunt integrate în sistemul economic global. Teoria dependenței derivă din analiza marxistă a inegalităților economice în cadrul sistemului mondial de economii. Astfel, subdezvoltarea globală a Sudului este un rezultat direct al dezvoltării globale a Nordului, conform teoriilor despre semi-colonii de la sfârșitul secolului al 19-lea. Perspectiva marxistă a teoriei dependenței coloniei este în contrast cu economia capitalistă a pieței libere, care afirmă că astfel de nivele de sărăcie sunt un stadiu de dezvoltare a țărilor în curs de desfășurare în drumul lor spre integrarea deplină, economică, în sistemul economic global. Susținătorii teoriei dependenței, cum ar fi istoricul venezuelean Federico Brito Figueroa, care a investigat bazele socio-economice ale dependenței neo-coloniale, au influențat gândirea fostului președinte al Venezuelei, Hugo Chavez.

Războiul Rece

În a doua parte a secolului 20, în cursul conflictului ideologic din Războiul Rece (1945-1991) între SUA și URSS, fiecare țară și statele sale satelit s-au acuzat reciproc de practici neo-colonialiste în preocupările lor imperiale și hegemonice. Condițiile geopolitice care au definit Războiul Rece ruso-american a dus la "războiul prin procură", lupta ducându-se de către statele servante din țările decolonizate. Cuba, blocul Pactului

de la Varșovia, Egiptul sub conducerea lui Gamal Abdel Nasser (1956-1970), și ceilalți, au acuzat SUA că sponsorizează guverne anti-democratice ale căror regimuri nu reprezintă interesele majorității populației, și îndepărtarea guvernelor alese din lumea a treia (Africa, Asia, America Latină), care nu au subscris la interesele geopolitice ale SUA , astfel cum sunt definite de Războiul Rece Est-Vest.

În anii 1960, sub conducerea președintelui Mehdi Ben Barka, Conferința Tricontinentală Cubaneză (Organizația de solidaritate cu poporul din Asia, Africa și America Latină), a recunoscut și susținut validitatea anti-colonialismului revoluționar ca un mijloc al popoarelor colonizate din lumea a treia pentru a obține autodeterminarea, care politica înfuriat Statele Unite și Franța. Mai mult chiar, președintele Barka a condus Comisia pentru Neo-colonialism, care s-a ocupat cu rezolvarea implicării neo-coloniale a puterilor coloniale în zonele decolonizate, și a declarat că Statele Unite, ca lider capitalist al lumii, a fost, în practică, principalul actor politic neo-colonialist.

Corporații multinaționale

Criticii neo-colonialismului susțin de asemenea că investițiile corporațiilor multinaționale îmbogățesc puține din țările subdezvoltate, și cauzează dezastre umanitare, de mediu și ecologice în rândul populațiilor care locuiesc în neocoloniile supuse "dezvoltării", iar economia devine dependentă de piețele externe și de acordurile comerciale la scară largă . Acest lucru, se susține, rezultată din dezvoltarea nesustenabilă și subdezvoltarea perpetuă; o dependență care cultivă aceste țări ar fi rezervele de forță de muncă ieftină și materii prime, în timp ce se restricționează accesul lor la tehnici avansate de producție pentru a dezvolta propriile economii. În unele țări, privatizarea resurselor naționale, deși duce inițial la un imediat aflux pe scară largă de investiții de capital, este de multe ori urmată de o creștere dramatică a ratei de șomaj, sărăcie, și o scădere a veniturilor pe cap de locuitor. Acest lucru este valabil mai ales în țările din Africa de Vest din Guineea-Bissau, Senegal, și Mauritania, unde pescuitul a fost domeniul central al economiei locale.

Fondul Monetar Internațional

Pentru a atenua unele dintre efectele neo-colonialismului, economistul american Jeffrey Sachs a recomandat ca întreaga datorie africană (circa 200 miliarde dolari) să fie anulată, și a recomandat ca națiunile africane să nu ramburseze banii Băncii Mondiale și Fondul Monetar Internațional (FMI):

A venit timpul să se pună capăt acestei șarade. Datoriile sunt inaccesibile. În cazul în care nu se vor anula datoriile, aș sugera o obstrucție; pe care să o faceți voi. Africa ar trebui să spună: "Vă mulțumesc foarte mult, dar avem nevoie de bani pentru a satisface nevoile copiilor care sunt pe moarte, chiar acum, deci vom folosi banii pentru returnarea datoriilor în investiții sociale de urgență în sănătate, educație, apă potabilă, controlul SIDA, și a altor nevoi ".

- *Jeffrey Sachs*

Corporații multinaționale

Corporațiile multinaționale sunt organizații care sunt deținute sau controlează producția de bunuri sau servicii în una sau mai multe țări, altele decât țara de origine. De exemplu, când o societate este înregistrată în mai multe țări sau are operațiuni în mai mult de o țară, aceasta poate fi considerată corporație multinațională. Aceasta poate fi de asemenea menționată ca o corporație internațională, sau transnațională sau, poate cel mai corect, o corporație apatridă.

Problema comportamentului moral și juridic al corporațiilor multinaționale, având în vedere că ele sunt efectiv actori "apatrizi", este una dintre cele mai urgente probleme globale socio-economice care au apărut în secolul XX. Corporațiile multinaționale joacă un rol important în procesul de globalizare. Se poate argumenta că prima organizație multinațională de afaceri a fost Cavalerii Templieri, fondată în 1120. După care a venit British East India Company în 1600, și apoi Dutch East India Company înființată pe 20 martie 1602, care va deveni cea mai mare companie din lume pentru aproape 200 de ani.

Dreptul internațional privat

Dreptul internațional privat este un set de norme de procedură care stabilește ce sistem juridic și care jurisdicție se aplică la un anumit litigiu.

Termenul "drept internațional privat" în sine provine de la situațiile în care rezultatul final al unui litigiu depinde de care lege se aplică, și modul de rezolvare a instanței a conflictului dintre aceste legi. Dreptul internațional privat nu are nicio legătură reală cu dreptul internațional public, și este în schimb o caracteristică de legislația locală, care variază de la țară la țară.

Cele trei ramuri ale dreptului internațional privat sunt:

- Competența - dacă instanța are puterea de a rezolva litigiul în cauză
- Alegerea legii - ce lege se aplică pentru soluționarea litigiului
- Hotărâri străine - abilitatea de a recunoaște și executa o hotărâre a unui forum extern competenței forului care judecă.

Uneori este împotriva politicilor guvernamentale.

Corporații transnaționale

O corporație transnațională diferă de o corporație multinațională tradițională, în sensul că nu se identifică cu un sediu de origine națională. În timp ce companiile multinaționale tradiționale sunt companii naționale cu filiale în străinătate, corporațiile transnaționale își întind operațiunile lor în multe țări unde găsesc susținere de nivel ridicat și receptivitate locală. Un exemplu de corporație transnațională este Nestlé, care angajează directori executivi din mai multe țări și încearcă să ia decizii dintr-o perspectivă globală, mai

degrabă decât de la un sediu centralizat. Un alt exemplu de corporație transnațională este corporația Royal Dutch Shell al cărei sediu poate fi în Haga, Olanda, dar sediul social și principalul organ executiv unde sunt luate deciziile are sediul central în Londra, Marea Britanie.

Critici ale multinaționalelor

Avocații anti-corporatiști critică corporațiile multinaționale pentru că țările în care acționează au drepturi omului diminuate sau standardele de mediu scăzute. Ei susțin că multinaționalele dau naștere la conglomerate mari fuzionate care reduc concurența și piața liberă, atrag capital din țările gazdă, și exportă profiturile, exploatând țările de resursele lor naturale, limitează salariile lucrătorilor, erodează cultura tradițională, și diminuează suveranitatea națională.

Crime corporative

În criminologie, criminalitatea corporativă se referă la crimele comise fie de către o societate (de exemplu, o entitate de afaceri care are o personalitate juridică distinctă de persoanele fizice care gestionează activitățile sale), fie de către persoane care acționează în numele unei societăți sau altă entitate de afaceri. Unele comportamente negative prin societăți nu pot fi fapte penale. Legile variază în funcție de jurisdicții. De exemplu, unele jurisdicții permit delictul de inițiat (insider trading).

Crima corporativă se suprapune cu:

- criminalitatea gulerelor albe, deoarece majoritatea persoanelor care pot acționa ca sau reprezintă interesele concernului sunt profesioniști cu gulere albe;
- crima organizată, deoarece infractorii pot înființa societăți, fie în scopul actelor criminalitate fie ca vehicule pentru spălarea de bani. Probus brut din lume obținut prin activități penale a fost estimat la 20 la sută din comerțul mondial. (de Brie 2000); și
- criminalitatea corporativă de stat, deoarece, în multe contexte, posibilitatea de a comite crime rezultă din relația între societate și stat.

Persoană juridică

O decizie din 1886 din Statele Unite, Curtea Supremă de Justiție, în Santa Clara County vs. Southern Pacific Railroad, 118 US 394 (1886), a fost citată de mai multe instanțe din SUA ca precedent pentru a susține că o societate poate fi definită în mod legal ca o "persoană", așa cum este descris în al paisprezecelea Amendament la Constituției Statelor Unite. Amendamentul 14 stipulează că,

Nici un stat nu va face sau nu va impune o lege care să restrângă privilegiile sau imunitățile cetățenilor Statelor Unite ale Americii; nici nu va priva nicio persoană de viață, libertate sau proprietate, fără proces legal; nici nu va nega oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa protecție egală în fața legilor.

În dreptul englez, acesta a fost însoțită de decizia din *Salomon vs. Salomon & Co* [1897] AC 22. În dreptul australian, în corporațiile *Legea corporațiilor din 2001* (Cth), o societate este din punct de vedere legal o "persoană".

Politica de punere în aplicare

Crima corporativă a devenit politic sensibilă în unele țări. În Marea Britanie, de exemplu, în urma publicității deosebite a accidentelor mortale de pe rețeaua feroviară și pe mare, termenul este frecvent utilizat cu referire la omucidere corporativă, și implică o discuție mai generală despre pericolele tehnologice prezentate de întreprinderi (a se vedea Wells : 2001).

Comisia pentru Reforma Legilor din New South Wales oferă o explicație a acestor activități criminale:

Crima corporativă reprezintă o amenințare semnificativă la bunăstarea comunității. Având în vedere prezența tot mai mare a corporațiilor într-o gamă largă de activități în societatea noastră, și impactul acțiunilor lor asupra unui grup mult mai larg de oameni decât sunt afectate de o acțiune individuală, potențialul pentru prejudiciile economice și fizice cauzate de o corporație este mare (Comisia pentru Reforma Legilor din New South Wales: 2001).

În mod similar, Russell Mokhiber și Robert Weissman (1999) afirmă:

La un anumit nivel, corporațiile dezvoltă noi tehnologii și economii pe scară largă. Acestea pot servi intereselor economice ale consumatorilor în masă prin introducerea de noi produse și metode mai eficiente de producție în masă. La un alt nivel, având în vedere lipsa de control politic de azi, corporațiile ajung să distrugă bazele comunității civice și viața oamenilor care locuiesc în ele.

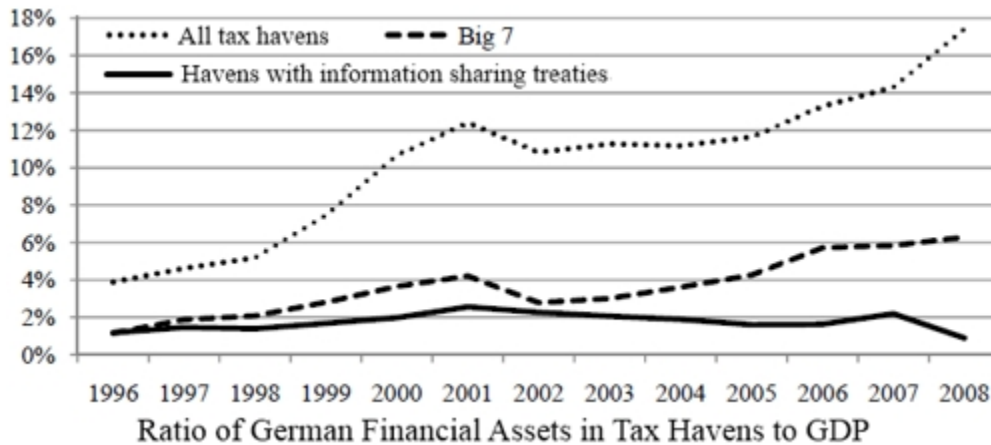
Paradisuri fiscale

Un paradis fiscal este un stat, țară sau teritoriu în care anumite taxe sunt percepute la o rată scăzută sau zero. Persoanele fizice sau juridice pot găsi atractiv să înființeze filiale sau să se mute în zone cu niveluri reduse sau zero de impozitare în raport cu impozitarea internațională tipică. Acest lucru creează o situație de concurență fiscală între guverne. Jurisdicții diferite au tendința de a fi paradisuri pentru diferite tipuri de impozite, și pentru diferite categorii de persoane sau companii. Statele care sunt suverane sau se auto-reglementează în conformitate cu dreptul internațional au puteri nelimitate, teoretic, să adopte legi fiscale care afectează teritoriul lor, cu excepția cazurilor limitate de tratate internaționale anterioare. Există mai multe definiții ale paradisurilor fiscale. *The Economist* a adoptat provizoriu descrierea lui Geoffrey Colin Powell (fost consilier economic la Jersey): "*Ce ... identifică un domeniu ca un paradis fiscal este existența unei structuri fiscale compozite stabilite în mod deliberat pentru a profita de, și a exploata, o cerere la nivel mondial de oportunități de a se angaja în evaziune fiscală.*" *The Economist* subliniază că această definiție ar exclude totuși o serie de jurisdicții crezute în

mod tradițional de drept paradisuri fiscale. În mod similar, alții au sugerat că orice țară care modifică legile fiscale pentru a atrage capital străin ar putea fi considerate un paradis fiscal.

Potrivit altor definiții, elementul central al unui paradis fiscal este că legile și alte măsuri pot fi utilizate pentru a se sustrage sau a evita legile sau reglementările din alte jurisdicții fiscale. În raportul său din decembrie 2008 privind utilizarea paradisurilor fiscale de către corporațiile americane, Biroul de Contabilitate a Guvernului SUA a fost în imposibilitatea de a găsi o definiție satisfăcătoare a unui paradis fiscal, dar a considerat următoarele caracteristici ca indicații ale unui paradis fiscal: taxe nominale sau zero; lipsa de schimb efectiv de informații fiscale cu autoritățile fiscale străine; lipsa de transparență în aplicarea dispozițiilor legislative, juridice sau administrative; nicio cerință pentru o prezență locală substanțială; și auto-promovarea ca un centru financiar offshore.

Un raport din 2012 al Tax Justice Network estimează că între 21 și 32 miliarde dolari sunt la adăpost de taxe în paradisurile fiscale la nivel mondial. În cazul în care astfel de bogății ajung la 3% anual și câștigurile de capital ar fi fost impozitate cu 30%, aceasta ar fi generază între 190 miliarde dolari și 280 miliarde dolari în venituri fiscale, mai mult decât orice alte venituri impozitate. În cazul în care astfel de active off-shore ascunse sunt luate în considerare, multe țări cu guverne cu datorii nominale sunt dovedite a fi națiuni nete creditoare. Cu toate acestea, în ciuda faptului că e citată pe larg, metodologia utilizată în calcule a fost pusă sub semnul întrebării, iar directorul politicii fiscale al Chartered Institute of Taxation și-a exprimat, de asemenea, scepticismul față de exactitatea cifrelor. Un studiu a 60 de mari companii americane a descoperit că acestea au depus 166 miliarde dolari în conturi offshore în cursul anului 2012, punând astfel la adăpost peste 40% din profiturile lor de taxele din SUA.

(Raportul de active germane în paradisuri fiscale în raport cu PIB-ul german total. "Big 7" care apare pe site sunt Hong Kong, Irlanda, Liban, Liberia, Panama, Singapore, și Elveția)

Clasificarea

Corporațiile, în scopul unei evaziuni fiscale eficiente, folosesc mai multe tipuri de paradisuri fiscale. Trei tipuri de tipuri de paradis fiscal formează un "sandwich olandez":

1. Paradisuri fiscale primare: locul în care capitalul financiar se adună. Filiale-paravan ale societăților de acolo au obținut drepturile de a colecta profituri din proprietatea intelectuală a întreprinderilor prin transferuri de la firma-mamă.
2. Semi-paradisuri fiscale: Semi-locății care produc bunuri destinate vânzării în principal în afara limitelor lor teritoriale și care au reglementări flexibile pentru a încuraja creșterea locurilor de muncă, cum ar fi zonele de liber schimb, impozitare doar teritorială, și stimulente similare.
3. Paradisurile fiscale "de curgere": locății în care veniturile din vânzări, obținute în primul rând în afara granițelor lor, sunt colectate, și apoi distribuite. Paradisurile semi-fiscale sunt rambursate pentru costurile reale de producție, posibil cu diferența între costul de producție și prețul de vânzare. Profiturile rămase sunt transferate la paradisul fiscal primar, pentru că el are dreptul la profitul datorat proprietății intelectuale corporative. Prin adaptarea fluxului la venit nu se reține de capitalul și rolul lor care, deși cruciale, rămâne invizibile.

Corporații multinaționale mari pot avea zeci de astfel de entități în paradisuri fiscale care interacționează unele cu altele. Fiecare paradis poate pretinde că nu îndeplinește definițiile care încearcă să plaseze toate paradisurile fiscale într-o singură clasă. Chiar și creșterea transparenței nu modifică eficacitatea evitării impozitului pe profit.

Metode de inginerie financiară

Cu riscul de a simplificare la maximum, se poate spune că avantajele paradisurilor fiscale sunt văzute în următoarele patru contexte principale:

Rezidența personală

Încă din secolul al 20-lea, persoanele bogate din jurisdicțiile de înaltă fiscale au căutat să se mute în jurisdicții cu fiscale mică. În cele mai multe țări din lume, reședința reprezintă baza primară de impozitare. În unele cazuri, jurisdicțiile cu fiscale mică percep impozite foarte scăzute foarte scăzute sau zero pe venituri. Dar aproape niciun paradis fiscal nu evaluează niciun tip de impozit pe venituri sau impozit pe succesiune. Persoanele care nu mai sunt în măsură să revină într-o țară cu impozitarea mare unde au locuit pentru mai mult de câteva zile pe an, sunt denumite uneori ca exilați fiscali.

Rezidența corporativă

Persoanele juridice, spre deosebire de persoanele fizice, pot deține filiale ale companiilor în multe țări. Care le permit să profite de varietatea de legi, regulamente și convenții din mai multe țări, fără a fi implicate în activități dubioase. Numai în cazuri extreme își vor muta sediul lor corporativ formal.

Folosirea activelor

Folosirea activelor implică utilizarea unui trust offshore, sau companie offshore, sau un trust offshore care deține o companie. Compania sau trustul vor fi înființate într-o paradis fiscal, și vor fi, de obicei, administrate și cu rezidența într-o altă țară. Funcția ei este de a deține active, care pot consta dintr-un portofoliu de investiții aflate în administrare, societăți sau grupuri comerciale, active fizice, cum ar fi imobiliare sau bunuri mobile de valoare. Esența unor astfel de aranjamente este ca, prin schimbarea de proprietate asupra activelor într-o entitate care nu este rezident fiscal în jurisdicția cu impozitare mare, ele încetează să mai fie impozitate în această jurisdicție. Deseori, mecanismul este folosit pentru a evita un impozit specific. De exemplu, o persoană bogată care își face testamentul și-ar putea transfera casa într-o companie off-shore. Poate obține în schimb acțiuni ale companiei sau trustului (el însuși fiind administrator la acea companie, sau un alt administrator, deținând în același timp beneficiul asupra proprietății pe viață), și apoi pentru fiica lui. La moartea sa, acțiunile vor aparține în mod automat fiicei, care dobândește astfel casa, fără a fi nevoie să plătească taxele notariale și de succesiune. (În cele mai multe țări se evaluează impozitul pe succesiune, și toate celelalte taxe, în funcție de proprietățile din jurisdicția lor, indiferent de naționalitatea proprietarului. În cele mai multe țări nu se taxează pentru o singură casă. Este mult mai probabil să fie taxate activele necorporale.)

Comerțul și alte afaceri

Multe companii care nu au nevoie de o anumită locație geografică sau de activități extensive sunt stabilite în paradisuri fiscale, pentru a minimiza expunerea fiscală. Poate că cea mai bună ilustrare în acest sens este numărul de societăți de reasigurare care au migrat în Bermuda de-a lungul anilor. Alte exemple includ servicii bazate pe internet și companii financiare de grup. În anii 1970 și 1980, grupurile corporative au fost cunoscute ca formând entități off-shore, în sensul "reasigurării". Aceste companii de reasigurare au obținut pur și simplu profit fără a efectua nicio funcție economică, dar profitul obținut într-o jurisdicție scutită de impozit a permis grupului să manipuleze profiturile din jurisdicția cu fiscalitate ridicată. Cele mai multe coduri fiscale sofisticate previn acum scheme cu prețuri de transfer de această natură.

Intermediari financiari

O mare parte a activității economice în paradisurile fiscale de astăzi constă în servicii financiare profesionale, cum ar fi fondurile mutuale, bancare, asigurări de viață și pensii. În general, fondurile sunt depozitate cu intermediarul în jurisdicția cu fiscalitate mică, iar intermediarul apoi împrumută sau investește banii (de multe ori înapoi într-o jurisdicție cu impozitare mare). Deși aceste sisteme nu evită în mod normal axa în jurisdicția principală a clientului, aceasta permite furnizorilor de servicii financiare să ofere produse multi-jurisdicționale, fără a adăuga un nivel suplimentar de impozitare. Acest lucru s-a dovedit a fi un succes deosebit în domeniul fondurilor off-shore. Acest tip de metodologie a fost utilizată de către Google și a ieșit la lumină în anul 2010, când a fost raportat că Google utilizează tehnici numite "Dublu irlandez" și "Sandwich olandez", pentru a reduce impozitul pe venit corporativ la 2,4%, prin transferarea veniturilor corporative prin Irlanda și de acolo la o companie petrolieră în Țările de Jos, unde acestea

pot fi transferate în Insulele Bermude, care nu au nici impozit pe profit. Motorul de căutare folosea Irlanda ca un canal de venituri care ajungeau în final într-o altă țară în care este înregistrată proprietatea intelectuală (marca și tehnologia, cum ar fi algoritmi Google). În cazul lui Google această țară este Insulele Bermude. În anul 2009, gigantul internet a făcut un profit brut de 5,5 miliarde €, dar a raportat un profit operațional de € 45 milioane € după "cheltuieli administrative", 5,467 miliarde € fiind scoși afară. În analiza economică clasică, în cazul în care o companie își consumă 99,4% din profitul brut pe cheltuieli administrative, atunci compania ar putea fi considerată cu operare foarte ineficientă. Cheltuielile administrative se referă în mare parte la drepturi de autor (sau taxe de licență), Google plătește sediului său din Insulele Bermude pentru dreptul de a opera. Google a descoperit o structură de impozitare extrem de eficientă în șase teritorii, Google plătind doar 2,4% impozit pe operațiunile din afara SUA.

Acțiuni anonime și la purtător

Acțiunile la purtător permit un proprietar anonim, fiind criticate pentru facilitarea spălării de bani și evaziune fiscală; aceste acțiuni sunt de asemenea disponibile în unele țări OCDE, cum ar fi în statul american Wyoming. În 2010, un studiu în care cercetătorii au încercat să înființeze corporații anonime a constatat că 13 dintre cele 17 încercări au avut succes în țările OCDE, cum ar fi Statele Unite și Marea Britanie în timp ce 4 din 28 încercări au avut succes în țările considerate de obicei paradisuri fiscale. În 2011, o revizuire inter pares OCDE a recomandat ca Marea Britanie să îmbunătățească legile sale privind acțiunile la purtător.

The Guardian a scris că există 28 de persoane în calitate de directori la 21.500 de companii.

Controlul banilor și al schimbului valutar

Cele mai multe paradisuri fiscale au un sistem dublu de control monetar care face distincția între rezidenți și non-rezidenți, precum și între valuta externă și cea internă. În general, locuitorii sunt supuși unor controale monetare, dar nu și nerezidenții. O companie aparținând unui nerezident, atunci când tranzacționează extern, este văzută ca non-rezidentă în ceea ce privește controlul schimbului valutar. Este posibil ca un străin să înființeze o companie într-un paradis fiscal pentru comerț internațional; operațiunile companiei nu vor fi supuse unor controale de schimb valutar, atâta timp cât se folosesc valute străine pentru comerțul extern paradisului fiscal. Paradisurile fiscale au de obicei valută convertibilă cu ușurință sau legate de o monedă convertibilă cu ușurință. Cele mai multe sunt convertibile în dolari, euro sau lire sterline.

Mișcări anti-corporatiste

Activismul anti-corporatist susține că influența corporațiilor mari de afaceri este un detriment pentru binele public și procesul democratic.

Activiștii susțin că globalizarea corporativă corespunde unei deplasări în tranziția de la o economie extrem de industrializată la una în care dezvoltarea comerțului este conectat cu dereglementarea financiară, pe baza circulației capitalului. Un număr tot mai mare de diverse societăți s-au adaptat la structura de piață liberă, conducând la mutații semnificative. Prin această expansiune, reglementarea guvernată de piață a trecut de granițele statale. Oponenții globalizării corporative susțin că guvernul are nevoie de o mai mare putere pentru a controla piețele, că dezechilibrul veniturilor este în creștere, și corporațiile au câștigat prea multă putere. Ca parte a stângii politice, activiștii împotriva puterii și influenței corporatiste sprijină o scădere a inegalității economice și creșterea echității economice.

Activiștii anti-corporatiști se pot alia adesea cu alți activiști, cum ar fi activiști de mediu sau pentru drepturile animalelor, în condamnarea practicilor organizațiilor moderne, cum ar fi McDonalds, firma de exploatare forestieră Gunns Limited, etc.

În ultimii ani, a existat o creștere a numărului de cărți (*2000 No Logo* a lui Naomi Klein fiind un exemplu binecunoscut) și filme, precum *Corporația*, care într-o anumită măsură au sprijinit politica anti-corporatistă.

Noua media digitală

Media și rețelele digitale au devenit caracteristici importante ale mișcărilor anti-corporatiste moderne. Viteza, flexibilitatea și capacitatea de a ajunge la un public potențial masiv, au oferit un fundament tehnologic pentru structura mișcărilor sociale contemporane în rețea. Ca urmare, comunitățile și legăturile interpersonale s-au transformat. Internetul sprijină și întărește legăturile locale, dar facilitează, de asemenea, noi modele pentru activitatea politică. Activiștii au folosit acest mediu pentru a opera în plan politic atât on-line cât și offline.

Liste de e-mail, pagini web și software de editare în sursă deschisă, au permis schimbări în organizare. Acum, acțiunile sunt planificate, informațiile sunt partajate, documentele sunt produse de către mai multe persoane, și toate acestea se pot face indiferent de distanța geografică. Acest lucru a dus la o creștere a colaborării digitale. Activiștii pot construi în prezent relații între diverse subiecte, distribui informații, descentraliza și crește colaborarea.

Creșterea globalizării anti-corporatiste

Aproape cincizeci de mii de oameni au protestat la reuniunile OMC din Seattle pe 30 noiembrie 1999. Activiștii pentru muncă, economie, și de mediu, au reușit să "spargă" și să închidă ședințele din cauza protestelor împotriva globalizării corporative. Acest eveniment a devenit un simbol al rețelelor anti-globalizare emergente care s-au consolidat. Experiențele de la proteste au fost distribuite în întregul internet prin e-mailuri și site-uri web. Mișcări anti-globalizare corporative s-au extins, de asemenea, prin organizarea de mobilizări în masă, inclusiv protestele anti-OMC, care au avut un succes

remarcabil. În Statele Unite, aceste mișcări au reapărut după ce li s-a acordat mai puțină atenție datorită războiului din Irak, rezultând o creștere a mobilizării în masă.

Ajutorul tehnologiei

Orientate și planificate la nivel global, protestele au beneficiat de mijloace ieftine, rapide, eficiente, cu ajutorul e-mail-ului. Acest lucru a condus, de asemenea, la crearea unei conexiuni la nivel mondial între mișcări transnaționale alternative. Site-urile Web create pentru mobilizări nu pot fi concepute pentru a exista sau a fi folosite în mod permanent, dar utilizarea lor permite accesul ușor la resurse și listele de contacte. Coordonarea față în față a fost, de asemenea, completată prin utilizarea internetului. Utilizarea telefonului rămâne vitală, în special în timpul conflictelor care au necesitat comunicare interactivă.

Tehnologie și politici culturale

Pentru mișcările de globalizare anti-corporatiste, rețelele locale și globale flexibile duc la cele mai importante forme de organizare. Activiștii au preferat această coordonare flexibilă între grupuri în cadrul unor formațiuni mici. Aceasta include întâlniri ad hoc, comisii care discută sarcini concrete, precum și zonele țintă. Participarea deschisă este văzută ca fiind mai productivă decât reprezentarea. În unele organizații, nu există nici măcar un membru oficial. În schimb, orice persoană are dreptul să participe, atâta timp cât acestea sunt de acord cu crezurile de bază, care includ o îndepărtare personală de capitalism și sisteme văzute ca fiind similare cu acesta.

Utilizarea de rețele prin intermediul tehnologiei este distribuită inegal între organizații și mișcări. Grupurile cu mai multe fonduri disponibile sunt în măsură să includă tehnologii noi în tehnicile de comunicare existente. Organizațiile mai mici, cu mai puține resurse, caută metode mai inovatoare pentru a profita de costuri mai mici. Deși mișcările de globalizare anti-corporatiste pot fi privit ca unificate, există numeroase mișcări independente. Obiectivele lor se pot suprapune parțial, dar fiecare diferă în problemele lor specifice, subiectivitatea politică, ideologii, cultură, și structura organizatorică.

Instituțiile financiare internaționale și ajustarea structurală

Datoriile guvernamentale ale țărilor sărace sunt un instrument eficient de control. Acestea asigură accesul la materii prime, valorile naționale și infrastructura țărilor îndatorate pentru țările dezvoltate, în cele mai ieftine condiții posibile. Zeci de țări trebuie să concureze pentru diminuarea piețelor lor de export, putând exporta numai o gamă limitată de produse, din cauza protecționismului țărilor dezvoltate și lipsei banilor pentru a investi în diversificarea economică. Rezultă o saturație a pieței reducând veniturile exportatorilor la un nivel minim. FMI nu pare să înțeleagă că investițiile într-o ... populație sănătoasă, bine hrănită, și alfabetizată ... este alegerea economică cea mai inteligentă pe care o țară o poate face.

- Susan George, *O soartă mai rea decât datoria*, (New York: Grove Weidenfeld, 1990)

Multe națiuni în curs de dezvoltare sunt îndatorate și sărăcite în parte din cauza politicilor instituțiilor financiare internaționale, cum ar fi Fondul Monetar Internațional (FMI) și Banca Mondială.

Programele acestor instituții au fost puternic criticate pentru sărăcirea populațiilor acolo unde sunt aplicate. În plus, pentru dezvoltarea țărilor din lumea a treia, s-a creat o dependență crescută de națiunile bogate. Aceasta, în ciuda afirmațiilor FMI și Băncii Mondiale că programele lor vor ajuta la reduce sărăciei.

În urma unei ideologii cunoscut sub numele de neoliberalism, și răspândită de instituții financiare similare, cunoscută sub numele de "Consensul de la Washington", au fost impuse politici de ajustare structurală pentru a se asigura de rambursarea datoriilor și restructurarea economică. Dar, în realitate s-a cerut țărilor sărace să-și reducă cheltuielile cu sănătatea, educația și dezvoltarea, făcându-se o prioritate din rambursarea datoriilor și a altor politici economice favorizante pentru țările dezvoltate. Practic, FMI și Banca Mondială au cerut țărilor sărace să reducă nivelul de trai al populației.

Fondul Monetar Internațional

“FMI reprezintă interesele marilor corporații internaționale care se pare că s-au stabili și concentrat pe Wall Street.”

— Che Guevara, revoluționar marxist, 1959

Fondul Monetar Internațional (FMI) este o organizație internațională care supraveghează sistemul financiar global prin monitorizarea politicilor macroeconomice ale țărilor membre, în particular a celor cu un impact asupra ratelor de schimb și a plăților balanței. Este o organizație formată pentru a stabiliza ratele de schimb internaționale și a facilita dezvoltarea. El oferă de asemenea asistență financiară și tehnică membrilor săi, fiind instituția internațională care oferă credite atunci când nimeni nu o mai face. Sediul său este în Washington, D.C., Statele Unite.

Fondul Monetar Internațional a fost creat în 1944, cu scopul de a stabiliza ratele de schimb și a asista la reconstrucția sistemului de plată internațional. Țările au contribuit la un fond de unde se pot împrumuta, temporar, țările cu probleme privind plățile. (Condon, 2007)

FMI se descrie pe sine însuși ca “o organizație a 185 țări (Muntelegru a devenit al 185-lea membru în 18 ianuarie 2007), care are grijă de cooperarea monetară globală și stabilitatea financiară, facilitează comerțul internațional, promovează atenuarea șomajului și creșterea economică sustenabilă, și reduce sărăcia”. Cu excepția Taiwan, Coreea de Nord, Cuba, Andora, Monaco, Liechtenstein, Tuvalu, și Nauru, toate țările membre ONU participă direct în FMI. Cele mai multe sunt reprezentate de alte state membre în

Comitetul Executiv format din 24 membri, dar toate țările membre participă la comitetul Guvernatorilor FMI.

Critici ale Fondului Monetar Internațional

Există critici majore din partea economiștilor, că ajutorul financiar este întotdeauna legat de așa-numitele “Condiționalități”, inclusiv Condiționalitățile din Programul de Ajustare Structurală, care reprezintă țintele de performanță economică stabilite ca o condiție pentru împrumutul FMI, întârziind stabilitatea socială și deci scopul stabilit al FMI, în timp ce Programele de Ajustare Structurală duc la o creștere a sărăciei în țările împrumutate.

Una din principalele condiții SAP impuse țărilor aflate la ananghie este ca guvernele să vândă cât mai mult posibil din valorile lor naționale. Normal, corporațiilor din vest și, la fel de firesc, la prețuri mult reduse.

Cu alte cuvinte, FMI pledează adesea pentru “programe de austeritate”, crescând taxele chiar când economia este slăbită, pentru a genera venit guvernamental și a echilibra deficitul bugetar, ceea ce este opus politicii Keynesiene. Deși țările sunt adesea sfătuite să reducă rata taxelor corporative. Aceste politici au fost criticate de Joseph E. Stiglitz, fost economist șef și Senior Vicepreședinte la Banca Mondială, în cartea sa Globalizarea și nemulțumirile sale. El argumenta că prin convertirea la o abordare mai monetaristă, fondul nu mai are un scop valid, întrucât a fost desemnat să ofere fonduri țărilor pentru a obține reflații Keynesiane, și că FMI “nu a participat la o conspirație, dar a reflectat interesele și ideologia comunității financiare din Vest.”.

Argentina, care a fost considerată de către FMI drept un model de țară care a respectat politica propusă de instituțiile Bretton Woods, a ajuns la o criză financiară catastrofică în 2001, care se crede că s-a datorat restricțiilor bugetare impuse de FMI – care a tăiat posibilitatea guvernului de a susține infrastructura națională chiar și în zonele vitale precum sănătatea, educația și securitate – și a privatizării resurselor naționale vitale strategice. Alții consideră drept cauze ale crizei din Argentina federalismul fiscal impropriu al acesteia, care a determinat creșteri rapide ale cheltuielilor subnaționale. Criza a crescut ura deja larg răspândită pentru această instituție în Argentina și alte țări sud-americe, cu multe blamări ale FMI pentru problemele economice regionale. Trendul curent – început din prima parte a anului 2006 – pentru guverne moderate de stânga în regiune, și o preocupare crescândă pentru dezvoltarea unei politici economice regionale mult independentă de presiunile marilor afaceri, a fost atribuită acestei crize.

Un alt exemplu unde Programele de Ajustare Structurală ale FMI au agravat problemele este Kenia. Înainte ca FMI să se implice în această țară, banca centrală keniană monitoriza toate mișcările monetare. FMI a impus băncii centrale keniene să permită o mai lejeră mișcare a banilor. Ajustarea a dus la investiții externe foarte scăzute, dar a permis lui Kamlesh Manusuklal Damji Pattni, cu ajutorul oficialilor guvernamentali corupți, să sifoneze în afară miliarde de șilingi kenieni în cadrul a ceea ce este cunoscut sub numele de scandalul Goldenberg, lăsând țara mai rău decât era înainte de reformele

FMI. Într-un interviu, fostul Prim Ministru Călin Popescu Tăriceanu a spus că “începând din 2005, FMI face constant greșeli în evaluarea performanțelor economice ale țărilor”.

În general, succesele înregistrate de FMI sunt considerate ca fiind limitate. Deși a fost creat pentru a ajuta la stabilizarea economiei globale, începând cu 1980 criticii FMI spun că peste 100 țări membre au ajuns la colaps bancar ajungându-se la o reducere a PIB cu peste patru procente, mult mai multe decât oricând în istoria de după Marea Depresiune. Întârzierea considerabilă cu care FMI a răspuns la fiecare criză, și faptul că tinde să răspundă numai la crize sau chiar să le creeze mai degrabă decât să le prevină, a făcut pe mulți economiști să considere că este nevoie de o reformă. În 2006, o agendă a FMI denumită Strategia pe Termen Mediu, era larg acceptată de țările membre. Agenda include schimbări în guvernarea FMI pentru a îmbunătăți rolul țărilor în curs de dezvoltare în procesul de decizie a fondului, și trepte în creșterea eficienței activității sale de bază, de supraveghere economică și ajutorare a țărilor membre în adoptarea politicilor macroeconomice care să susțină creșterea globală și să reducă sărăcia. În data de 15 iunie 2007, Comitetul Executiv al FMI a adoptat Decizia 2007 privind Supravegherea Bilaterală, o măsură decisivă care a înlocuit o decizie veche de 30 de ani a țărilor membre despre cum trebuie să analizeze FMI veniturile economice la nivel de țară.

Condițiile impuse țărilor îndatorate

FMI și Banca Mondială oferă asistență financiară pentru țările care doresc aceasta, dar aplică o ideologie economică neoliberală sau o agendă ca o condiție prealabilă pentru a primi banii. De exemplu:

- Ele prescrie tăieri, "liberalizarea" economiei și a resurselor/piețelor orientate spre export, ca parte din ajustarea structurală.
- Rolul statului este redus la minim.
- Privatizarea este încurajată, precum și protecția redusă a industriilor interne.
- Alte politici de ajustare includ, de asemenea, devalorizarea monedei, creșterea ratele dobânzilor, "flexibilitatea" pieței forței de muncă, precum și eliminarea subvențiilor, cum ar fi subvențiile pentru produsele alimentare.
- Pentru a fi atractive pentru investitorii străini, diverse reglementări și standarde sunt reduse sau eliminate.

Impactul acestor condiții prealabile asupra țărilor sărace pot fi devastatoare, accentuând sărăcia pentru națiunile în curs de dezvoltare și păstrând dependența acestora de țările dezvoltate:

- Țările sărace trebuie să exporte mai mult, în scopul de a obține destui bani pentru a plăti datoriile lor în timp util.
- Deoarece există atât multe națiuni care cer sau sunt forțate să intre pe piața globală înainte de a fi pregătite sin punct de vedere economic și social concentrându-se cu toate asupra culturilor și produselor de bază, situația seamănă mai degrabă cu un război al prețurilor pe scară largă.

- Apoi, resursele din regiunile mai sărace devin chiar mai ieftine, ceea ce favorizează consumatorii din Occident.
- Ca urmare, guvernele trebuie să crească exporturile doar pentru a păstra monedele lor stabile (care nu mai pot fi susținute altfel), și pentru a obține valută cu care să plătească datoriile.
- Guvernele, prin urmare, trebuie:
  - cheltuiască mai puțin
  - reducă consumul
  - elimine sau reducă reglementări financiare
  - etc.
- În timp, rezultă că:
  - valoarea muncii scade
  - fluxurile de capital devin mai volatile
  - începe o cursă în spirală în jos, care generează
  - tulburări sociale, care, la rândul lor duc la "revolte FMI" și proteste în întreaga lume
- Acestor națiuni li se spune apoi să ia ca referință pentru monedele lor dolarul. Dar păstrarea unui curs de schimb stabil este costisitoare din cauza măsurilor, cum ar fi creșterea ratelor dobânzii.
- Investitorii evident preocupați de activele și interesele lor se pot retrage apoi în condiții avantajoase în cazul în care condițiile devin dificile
  - În cele mai rele cazuri, scurgerea de capital poate duce la colaps economic, așa cum s-a văzut în Asia - crizele financiare globale din 1997/98/99 -, sau în Mexic, Brazilia, și în multe alte locuri. În timpul și după o criză, media și economiștii adepți ai liberului schimb dau vina pe piețele emergente și politicile restrictive sau ineficiente ale guvernelor lor, capitalismul de cumetrie, etc, ceea ce este o ironie crudă.
- Când donatorii FMI mențin ratele de schimb în favoarea lor, aceasta înseamnă de multe ori că națiunile sărace rămân sărace, sau ajung chiar mai sărace. Chiar și criza financiară globală din 1997/98/99 poate fi parțial pusă pe seama ajustării structurale și a dereglementării timpurii, prea agresive, pentru economiile emergente.
- Milioane de copii ajung să moară de foame astfel în fiecare an.

"Concurența dintre societățile implicate în procesul de fabricație în țările în curs de dezvoltare este de multe ori nemiloasă. Korten o descrie ca fiind "o cursă în jos. Cu fiecare zi ce trece, devine mai dificil să se obțină contracte de la unul dintre mega-comercianții cu amănuntul, fără angajarea forței de muncă a copiilor, exploatarea muncitorilor prin neplata orelor suplimentare, impunerea de cote dure, și funcționarea în condiții nesigure.""

- *John Madeley, Marea afacere cu popoarele sărace; Impactul corporațiilor transnaționale asupra populațiilor sărace ale lumii, (Zed Books, 1999) p. 103*

Acesta este unul dintre modurile în care funcționează în prezent așa-numitul comerț "liber". În această formă, ca o consecință, el este văzut de unii ca fiind nedrept și

unilateral, sau extracționalist. De asemenea, el servește la menținerea comerțului liber inegal, după cum a subliniat și JW Smith.

Ca urmare, politicile precum ajustările structurale au contribuit, așa cum este descris de către Smith, la "cel mai mare transfer din istorie în timp de pace a averilor de la periferie spre centrul imperial", la care, am putea adăuga, fără să i se acorde prea multă atenție din partea mass-media.

Exportul de resurse și materii prime din țările sărace

Unul dintre multele lucruri pe care națiunile puternice (prin intermediul FMI, Banca Mondială, etc) le prescriu este că națiunile în curs de dezvoltare ar trebui să se deschidă, pentru a permite mai multe importuri în și a exporta mai mult din mărfurile lor. Acest lucru este exact ceea ce contribuie la sărăcie și dependență.

Dacă o societate cheltuiește o sută de dolari pentru a fabrica un produs în interiorul frontierelor sale, banii folosiți pentru a plăti materialele, munca și alte costuri, se mișcă în economie cu fiecare beneficiar care îi cheltuie. Datorită acestui efect de multiplicare, o sută de dolari din producția primară poate adăuga câteva sute de dolari la Produsul Intern Brut (PIB) al țării. În cazul în care banii sunt cheltuiți într-o altă țară, circulația banilor se face în acea țară. Acesta este motivul pentru care **o țară exportatoare de produse și importatoare de materii prime neprelucrate este bogată, iar o țară importatoare de produse și exportatoare de materii prime neprelucrate este săracă.**

... Țările dezvoltate ajung mai bogate prin vânzarea de produse capital-intensive (deci ieftine) la un preț ridicat, și cumpărarea de produse care necesită multă muncă (deci scumpe) la un preț scăzut. Acest dezechilibru a comerțului extinde decalajul dintre bogați și săraci. Cei mai bogați vând produse pentru a fi consumat, nu instrumente pentru a produce. Aceasta menține monopolul instrumentele de producție, și asigură o piață continuă pentru produs. [Acest control al instrumentelor de producție este o strategie a unui proces mercantilist. Acest control necesită uneori puterea militară.]

- *J.W. Smith, Bunăstarea pierdută a lumii 2, (Institutul pentru Democrație Economică, 1994), pp. 127, 139.*

După cum sa văzut și mai sus, unul dintre efectele ajustărilor structurale este că țările în curs de dezvoltare trebuie să își crească exporturile. De obicei, mărfuri și materii prime sunt exportate. Dar, așa cum a menționat mai sus Smith, țările sărace pierde atunci când

- exportă materii prime neprelucrate (care sunt mai ieftine decât produsele finite)
- sunt negate sau efectiv blocate de la transferul de capital industrial și tehnologie reală, și
- importă produse finite (care sunt mai scumpe din cauza muncii adăugate pentru a crea produsul din acele materii prime neprelucrate și alte resurse).

Acest lucru duce la o circulație redusă a banilor în propria economie, și un efect multiplicator mai mic. Nimic nou. Din punct de vedere istoric acest lucru a fost un motiv parțial pentru crearea și menținerea economiilor dependente și a națiunilor sărace. Acest lucru a fost, de asemenea, impus fostelor țări prin reglementări imperialiste sau coloniale. Aceleași țări din lumea a treia se află într-o situație similară. Acest lucru poate fi descris și ca *schimburi comerciale inegale*:

La prima vedere ar putea părea că o creșterea exportului de produse precum cafea, bumbac, zahăr, și cherestea, ar fi benefică pentru țara exportatoare, deoarece aceasta aduce venituri. De fapt, aceasta reprezintă un tip de exploatare numit *schimb inegal*. O țară care exportă materii prime sau neprelucrate pot obține monedă din vânzare lor, dar ei pierd dacă importă mărfuri prelucrate. Motivul este că bunurile procesate care necesită muncă suplimentară sunt mai costisitoare. Astfel, o țară care exportă cherestea, dar nu are capacitatea de a o procesa, trebuie apoi să o re-importe în formă de produse finite, la un cost care este mai mare decât prețul primit pentru produsul brut. Țara care prelucrează materialele obține veniturile adăugate datorate muncii de prelucrare.

- *Richard Robbins, Probleme globale și cultura capitalismului, (Allyn și Bacon, 1999), p. 95*

Exportul de materii prime și resurse este considerat favorabil pentru că ajută la obținerea de schimb valutar cu care să se plătească datoriile și să se păstreze valuta proprie stabilă. Cu toate acestea, în parte din cauza scenariului de război al prețurilor, prețurile materiilor prime au scăzut. Mai mult, încrederea în doar câteva mărfuri face țările și mai vulnerabile la condițiile de piață la nivel mondial și alte influențe politice și economice. Conform raportului *Gemeni News Service* despre Banca Mondială:

Mai mult de 50 de țări în curs de dezvoltare depind de trei sau mai puține mărfuri pentru peste jumătate din veniturile din export. Douăzeci de țări sunt dependente de mărfuri pentru peste 90 la sută din totalul veniturilor lor de schimb valutar, spune Banca Mondială.

- *Ken Laidlaw, Însănătoșirea pieței propusă pentru fermierii afectați din lumea a treia, Gemini News Service, 04 decembrie 2001*

În plus, așa cum explică Celine Tan în *Rețeaua lumii a treia*:

Scăderea prețurilor [mărfurilor] a însemnat că creșteri mari ale volumului de export ale producătorilor de mărfuri nu s-au tradus în veniturile din export mai mari, ceea ce duce la declinul sever din punct de vedere comercial pentru multe țări producătoare de materii prime. În cazul în care puterea de cumpărare a exporturilor unei țări scade, țara este în imposibilitatea de a achiziționa bunuri și servicii necesare pentru susținerea sa, precum și pentru generarea de venituri pentru punerea în aplicare a programelor de dezvoltare durabilă.

Marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare depind de mărfuri ca o sursă principală de venit. Produsele de bază reprezintă aproximativ jumătate din veniturile de export ale țărilor în curs de dezvoltare, și multe țări în curs de dezvoltare continuă să se bazeze foarte mult pe unul sau două produse de bază pentru cea mai mare parte a veniturilor din export.

— *Celine Tan, Tackling the Commodity Price Crisis Should Be WSSD's Priority, TWN Briefings for WSSD No.14, Third World Network, August 2002*

Tan, de asemenea, subliniază în articolul de mai sus că "o scădere a prețurilor materiilor prime a dus de asemenea la o acumulare de datorii nesustenabile." Lipsa de venituri mai mari de exporturi are efecte secundare, așa cum este descris mai sus. Ironia este că ajustările structurale au fost prescrise de FMI și Banca Mondială din cauza problemelor de rambursare a datoriilor, în primul rând.

Sursa: Structural Adjustment—a Major Cause of Poverty, de Anup Shah

Corupția

În discuțiile filozofice, teologice, sau morale, corupția este impuritatea spirituală sau morală sau abaterea de la un ideal. Corupția poate include mai multe activități, inclusiv mita și delapidarea. Corupția guvernamentală sau "politică" apare atunci când un funcționar sau alt angajat guvernamental acționează în calitate oficială pentru câștig personal.

Cuvântul "corupt", atunci când este utilizat ca un adjectiv, înseamnă, literal, "complet rupt". Cuvântul a fost folosit prima dată de către Aristotel și mai târziu de către Cicero, care a adăugat termenii "mita" și "abandonarea bunelor obiceiuri". Pentru Morris, un profesor de politică, corupția este folosirea nelegitimă a puterii publice pentru a beneficia de un interes privat. Economistul I. Senior definește corupția ca o acțiune care (a) furnizează în secret (b) un bun sau un serviciu unui terț (c), astfel încât el sau ea să poată influența anumite acțiuni de care (d) beneficiază persoana coruptă, o terță parte, sau ambele, și (e) în care agentul corupt are autoritate.

Nivele de corupție

Corupția poate apărea la diferite nivele. Există corupție care apare ca mici favoruri între un număr mic de persoane (corupție minoră), corupția care afectează guvernul pe o scară largă (marea corupție), și corupția care este atât de răspândită că este parte din structura de fiecare zi în societate, inclusiv corupția ca unul din simptomele de criminalitate organizată (corupția sistemică).

Corupția minoră

Corupție minoră are loc la o scară mai mică și în cadrele sociale stabilite și normele de reglementare. Exemplele includ schimbul de cadouri nepotrivite mici, sau utilizarea de conexiuni personale pentru a obține favoruri. Această formă de corupție este deosebit de comună în țările în curs de dezvoltare și acolo unde funcționarii publici sunt destul de prost plătiți.

Marea corupție

Marea corupție este definită drept corupția care apare la cele mai înalte niveluri ale guvernului într-un mod care necesită subversiunea semnificativă a sistemelor politice, juridice și economice. O astfel de corupție este frecvent întâlnită în țările cu guverne autoritare sau dictatoriale, dar, de asemenea, la cei fără de politică adecvată de luptă împotriva corupției.

Sistemul de guvernare în multe țări sunt împărțite în legislativ, executiv (guvern) și juridic, în încercarea de a oferi servicii independente, care sunt mai puțin predispuse la corupție din cauza independenței lor.

Corupția sistemică

Corupție sistemică (sau corupția endemică) este corupția, care se datorează în primul rând punctelor slabe ale unei organizații sau proces. Aceasta poate fi contrastată la funcționarii sau agenții individuali corupți din cadrul sistemului.

Factorii care încurajează corupția sistemică includ stimulente contradictorii, puteri discreționare, puteri de monopol, lipsa de transparență, salarii mici, și o cultură a impunității. printre actele specifice de corupție se numără luarea de mită, șantaj, și deturnarea de fonduri, într-un sistem în care corupția devine regula mai degrabă decât excepția. Oamenii de știință fac distincția între corupția sistemică centralizată și descentralizată, în funcție de nivelul la care are loc, național sau local. În țări precum statele post-sovietice au loc ambele tipuri de corupție.

Corupția în diferite sectoare

Corupția poate apărea în diferite sectoare, fie că sunt industriale private, public, sau chiar ONG-uri.

Sectorul guvernamental/public

Corupția din sectorul public este o corupție a procesului politic și a agențiilor guvernamentale, cum ar fi poliția. Cercetări recente ale Băncii Mondiale sugerează că cei care iau decizii politice (funcționarii de carieră sau cei aleși) pot fi elemente critice în determinarea nivelului de corupție din cauza stimulentei cu care se confruntă diferiții factori de decizie.

Corupția politică

Corupția politică este abuzul puterii publice, birourilor, sau resurselor conduse de oficiali guvernamentali aleși, pentru câștig personal. De exemplu, extorcarea de fonduri, solicitarea sau oferirea de mită, sau menținerea unor persoane în funcții publice prin cumpărarea de voturi prin adoptarea de legi care folosesc banii contribuabililor. Dovezile sugerează că fenomenul corupției poate avea consecințe politice, cei care cer mită ajungând să se identifice din ce în ce mai puțin cu țara sau regiunea lor.

Corupția în poliție

Corupția poliției este o formă specifică de abuz proiectată pentru a obține beneficii financiare și alte câștiguri personale, și/sau avansarea în carieră pentru un ofițer de poliție sau ofițeri care în schimb nu urmăresc, sau selectiv urmăresc, o anchetă sau arestare. O formă comună de corupție din poliție este solicitarea și/sau luarea de mită în schimbul neraportării de droguri sau prostituție organizată sau a altor activități ilegale. Un alt exemplu este de ofițeri de poliție care încalcă codul poliției de conduită în scopul de a asigura condamnări de suspecti - de exemplu, prin utilizarea de dovezi falsificate. Mai rar, ofițerii de poliție pot participa în mod deliberat și sistematic direct la crima organizată. În cele mai multe orașe mari există secțiuni ale afacerilor interne pentru a investiga corupția suspectată din poliție.

Corupția judiciară

Corupția judiciară se referă la fapte de corupție legate de abateri ale judecătorilor, prin primirea sau acordarea de mită, condamnare necorespunzătoare de criminali, părtinire în cadrul ședințelor și a judecării de argumente, și alte tipuri de abateri.

Corupția guvernamentală a sistemului judiciar este larg cunoscută în multe țări în curs de dezvoltare și de tranziție, deoarece bugetul este aproape complet controlat de către executiv. Acesta din urmă subminează separarea puterilor, astfel încât se creează o dependență financiară critică a sistemului judiciar. Distribuția națională corectă a averilor, inclusiv cheltuielile guvernului cu privire la sistemul judiciar, trebuie să fie supusă economiei constituționale.

Este important să se facă distincția între cele două metode de corupție a sistemului judiciar: guvernul (prin planificarea bugetară și diverse privilegii), și sectorul privat.

Corupția indicatelor

Corupția indicatelor se manifestă prin dominația, manipularea, și controlul unei mișcări sindicale, în scopul de a afecta întreprinderile și industriile conexe. Aceasta poate duce la negarea drepturilor lucrătorilor și cauzează o pierdere economică la nivel de muncitori, afaceri, industrie, asigurări sau consumatori.

Implicarea istorică a Cosa Nostra în corupția forței de muncă a fost bine documentată: Mai mult de o treime din cei 58 de membri arestați în 1957 la conferința Apalachin din New York aveau înscris ca loc de muncă "muncitor" sau trei "relații de management al

forței de muncă." Importantele investigații ale Senatului Statelor Unite au documentat implicarea Cosa Nostra în corupția muncii. Una dintre acestea, Comitetul McClellan, la sfârșitul anilor 1950, a constatat înșelătorii sistemice atât în Frăția Internațională Teamsters, cât și la nivelul angajaților hotelului și restaurantului Uniunii Internaționale. În 1986, Consiliul Prezidențial privind Crima Organizată a raportat că cinci sindicate - inclusiv sindicate majore ca Teamsters și muncitori ai Uniunii Internaționale din America de Nord, au fost dominate de crima organizată. La începutul anilor 1980, fostul șef al Familiei Gambino, Paul Castellano, a fost auzit spunând: "Treaba noastră este de a face sindicatele să funcționeze."

Sindicatele oferă o sursă bogată de grupuri infracționale organizate care exploatează fondurile de pensii, asistența socială, și sănătatea. Există aproximativ 75.000 de sindicate locale în SUA, și multe dintre ele au casele de ajutor reciproc. La mijlocul anilor 1980, Teamsters controla mai mult de 1.000 de fonduri cu active totale de peste 9 miliarde de dolari.

FBI-ul are în prezent mai multe tehnici de investigație de eradicare a încălcărilor dreptului muncii: supravegherea electronică, operațiuni sub acoperire, surse confidentiale, și interviuri ale victimelor. Ei dispun, de asemenea, de numeroase legi penale și civile împotriva corupției sindicale, în primul rând prin Racketeer Influenced and Corrupt Organization (RICO).

Metode de corupție

În corupția sistemică și marea corupție se folosesc mai multe metode de corupție în același timp cu obiective similare.

Mita

Mita este oferirea și primirea improprie de cadouri și favoruri în schimbul unor câștiguri personale. Acest lucru este cunoscut și sub numele de bacșiș în Orientul Mijlociu. Este cea mai comună formă de corupție. Tipurile de favoruri oferite sunt diverse și includ bani, cadouri, favoruri sexuale, acțiuni ale companiei, divertisment, ocuparea forței de muncă, și beneficii politice. Câștigul personal obținut la schimb poate fi orice, de la tratamente preferențiale la trecerea cu vederea a unei indiscreții sau fapte penale.

Mita poate fi uneori parte dintr-o utilizare sistemică a corupției pentru alte scopuri, de exemplu pentru a comite corupție în continuare la nivel mai înalt. Mita poate face oficialii mai sensibili la șantaj și extorcare.

Delapidarea, furtul și fraudă

Delapidarea și furtul implică pe cineva cu acces la fonduri sau active deținând ilegal controlul asupra lor. Frauda presupune utilizarea înșelăciunii pentru a convinge proprietarul de fonduri sau active să le dea unei persoane neautorizate.

Exemplele includ direcționarea greșită a fondurilor companiei în "companii din umbră" (și apoi în buzunarele angajaților corupți), escrocarea de bani de ajutor extern, alte escrocherii și alte activități corupte.

Extorcarea de fonduri și șantaj

În timp ce mita utilizează stimulente pozitive pentru scopuri corupte, extorcarea de fonduri și șantaj se bazează pe amenințări. Acestea pot fi amenințarea cu violență sau cu închisoarea, precum și expunerea de secrete sau fraude anterioare ale unei persoane.

Aceasta include amenințarea unei persoane influente cu divulgări în media în cazul în care nu primesc tratament medical rapid, de exemplu (în detrimentul altor pacienți), amenințarea unui funcționar public cu expunerea secretelor acestuia dacă nu sprijină un anumit proiect, sau solicitarea de bani în schimbul nedivulgării unui secret.

Tipuri de câștiguri din corupție

Abuzul de putere decizională

Abuzul de putere decizională se referă la abuzul de putere a cuiva și facilități în luarea deciziilor. Exemplele includ un judecător care a respins în mod necorespunzător un caz penal, sau un funcționar vamal care a trecut cu vederea intrarea unei substanțe interzise într-un port.

Favoritismul, nepotismul și clientelismul

Favoritismul, nepotismul și clientelismul implica favorizarea nu a făptuitorului corupției, ci a cuiva care are legătură cu acesta, cum ar fi un prieten, membru al familiei sau membru unei asociații. Exemplele ar putea include angajarea unui membru de familie într-o poziție pentru care nu este calificat, promovarea în instituție a unei persoane care face parte din același partid politic indiferent de merit, etc.

Unele state nu interzic aceste forme de corupție.

Prevenirea corupției

R. Klitgaard postulează că corupția va avea loc în cazul în care câștigul corupt este mai mare decât pedeapsa înmulțită cu probabilitatea de a fi prins și judecat:

$$\text{Câștigul corupt} = \text{Pedeapsa} \times \text{Probabilitatea de a fi prins și judecat}$$

Gradul de corupție va fi atunci o funcție de gradul de monopol și discreția în a decide cine ar trebui să ia și cât de mult pe de o parte, și gradul în care această activitate este responsabilă și transparentă pe de altă parte. Totuși, aceste ecuații (care ar trebui să fie înțelese într-un sens calitativ, mai degrabă decât un mod cantitativ) pare a le lipsi un aspect: gradul ridicat de monopol și discreție însoțite de un grad scăzut de transparență nu

conduce în mod automat la corupție, dacă nu există o slăbiciune morală sau o insuficientă integritate. De asemenea, sancțiuni scăzute în combinație cu o probabilitate scăzută de a fi prins va duce la corupție doar în cazul în care oamenii au tendința de a neglija etica și angajamentul moral. Prin urmare, ecuația inițială Klitgaard a fost modificată de C. Stephan în:

$$\text{Gradul de corupție} = \text{Monopol} + \text{Discreție} - \text{Transparență} - \text{Moralitate}$$

Conform lui Stephan, dimensiunea morală are o componentă intrinsecă și una extrinsecă. Componenta intrinsecă se referă la o problemă de mentalitate, iar componenta extrinsecă la circumstanțe externe, cum ar fi sărăcia, remunerarea necorespunzătoare, condiții de muncă inadecvate, și proceduri inoperabile sau excesiv de complicate, care demoralizează oameni și îi fac să caute soluții "alternative".

Conform ecuației Klitgaard modificată, limitarea monopolului și a puterii decizionale a persoanelor de reglementare, și un grad ridicat de transparență prin supravegherea independentă de către organizațiile non-guvernamentale și mass-media, plus accesul publicului la informații fiabile, ar putea reduce problema. Orice aspecte extrinseci care ar putea reduce moralitatea ar trebui să fie eliminate. În plus, fiecare țară ar trebui să stabilească o cultură de conduită etică în societate cu guvernul ca un bun exemplu, în scopul de a spori moralitatea intrinsecă.

Programe anticorupție

Un document (Forgues-Puccio, G.F. aprilie 2013, *Existing practices on anti-corruption, Economic and private sector professional evidence and applied knowledge services helpdesk request*) elaborat de sectorul economic și privat pe bază de argumente profesionale și prin servicii de cunoaștere aplicate discută unele dintre practicile existente cu privire la anticorupție, afirmând că:

- Teoriile din spatele luptei împotriva corupției se deplasează de la o abordare focalizată pe agent la o problemă de acțiune colectivă. Teoriile focalizate pe agent nu par a fi potrivite pentru a viza corupția sistemică.
- Rolul instituțiilor multilaterale a fost crucial în lupta împotriva corupției. Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției (CNUC) oferă un ghid comun pentru țările din întreaga lume. Atât Transparency International cât și Banca Mondială oferă asistență pentru guvernele naționale, în termen de proiectare, de diagnostic, și politici anti-corupție.
- Utilizarea de agenții anticorupție a proliferat în ultimii ani de la semnarea CNUC. Ele nu au găsit nicio dovadă convingătoare pe măsura contribuției lor, sau cel mai bun mod de a le structura.
- În mod tradițional politicile anticorupție s-au bazat pe experiențele de succes și de bun simț. În ultimii ani, a existat un efort în a oferi o evaluare mai sistematică a eficacității politicilor anticorupție. S-a ajuns la concluzia că această literatură este încă în fază incipientă.

- Politicile anticorupție, care pot fi, în general, recomandate pentru țările în curs de dezvoltare, nu sunt adecvate pentru țările post-conflict. Politicile anticorupție în statele fragile trebuie să fie ajustate cu grijă.
- Politicile anticorupție pot îmbunătăți mediul de afaceri. Există dovezi că corupția mică poate facilita afacerile și îmbunătățește productivitatea firmelor. Rwanda, în ultimul deceniu, a făcut progrese enorme în îmbunătățirea guvernancei și mediului de afaceri oferind un model de urmat pentru țările post-conflict.

Adoptarea unui program anti-corupție este necesar pentru o organizație pentru a demonstra că, în ciuda unor cazuri particulare de luare de mită, există totuși proceduri adecvate pentru a împiedica persoanele asociate cu acesta să ia mită. Analiza jurisprudenței arată că firmele interesate demonstrează eficacitatea programelor lor și reduc penalitățile potențiale prin autodeclararea situațiilor către autoritățile competente.

Corupția legală

Deși corupția este adesea privită ca fiind ilegală, există un concept în evoluția conceptului de corupție legală, care a fost dezvoltat de către Daniel Kaufmann și Pedro Vicente. Acestea ar putea fi numite ca procese care sunt corupte, dar sunt protejate de cadrul legal (care sunt permise în mod specific, sau cel puțin nu sunt interzise prin lege).

Corupția politică

Corupția politică este folosirea puterii guvernamentale de către oficialii guvernamentali pentru câștiguri private ilegale. Folosirea incorectă a puterii guvernamentale în alte scopuri, precum represiunea oponentilor politici și brutalități polițienești în general, nu este considerată corupție politică. Nici acțiunile ilegale ale unei persoane particulare sau corporație neimplicate direct în actul guvernamental. Un act ilegal al unui funcționar constituie corupție politică numai dacă este legat în mod direct de îndatoririle sale oficiale.

Toate formele de guvernământ sunt susceptibile la corupere politică. Formele de corupție variază, dar includ mita, jecmăneala, prietenii interesate, nepotismul, șperțul, și delapidarea. Corupția poate facilita acțiunile criminale, precum traficul de droguri, spălarea de bani și traficul de persoane, dar nu este restrânsă la aceste genuri de crimă organizată. În unele țări, corupția este așa de obișnuită încât se întâlnește chiar și în relațiile obișnuite, de zi cu zi, dintre oamenii de afaceri și cetățeni în general, cu oficialii guvernamentali. Forma extremă a corupției politice este cleptocrația, tradusă literar prin "reglementarea hoției".

Activitățile de corupție și care sunt considerate ilegale diferă în funcție de țară și jurisdicție. Anumite practici politice care sunt legale într-un loc pot fi ilegale în altul. În unele țări, oficialii guvernamentali au definit puterea pe larg sau mai ambiguu, și linia de demarcație între legal și ilegal poate fi dificil de stabilit.

Mita în lume se estimează la o valoare de 1 trilion USD, povara corupției suportând-o cei peste un miliard de oameni care trăiesc într-o sărăcie extremă.

Efecte ale corupției politice

Efecte asupra politicii, administrației, și instituțiilor

În politică, corupția subminează democrația și buna guvernare prin batjocorirea sau chiar coruperea proceselor formale. Corupția în alegeri și în legislativ reduce responsabilitatea și denaturează reprezentarea în elaborarea politicilor. Corupția în sistemul judiciar compromite statul de drept. Corupția în administrația publică duce la prestarea ineficientă a serviciilor. Se încalcă un principiu de bază al republicanismului cu privire la centralitatea de virtute civică. Mai general, corupția erodează capacitatea instituțională a guvernului în cazul în care procedurile nu sunt respectate, resursele sunt deturnate, iar funcțiile publice sunt cumpărate și vândute. Corupția subminează legitimitatea guvernului, și astfel valorile democratice, încrederea și toleranța. Date recente sugerează că nivelul de corupție în rândul democrațiilor cu venituri mari poate varia semnificativ în funcție de nivelul de responsabilitate a factorilor de decizie.

Efectele economice

În sectorul privat, corupția crește costul în afaceri prin prețul plăților ilicite, costul de administrare al negocierilor cu oficialii, și riscul de acorduri încălcate. Deși unii afirmă că corupția reduce costurile prin reducerea birocrăției, disponibilitatea mitei poate face ca oficialii să inventeze noi reguli și întârzieri. Eliminarea transparentă a reglementărilor costisitoare și de lungă durată sunt mai bune decât netransparentă permițând să fie ocolite prin utilizarea mitei. În cazul în care corupția umflă costul de afaceri, ea denaturează și piața afacerilor, înlăturând firmele competitive și susținând, prin urmare, firmele ineficiente.

Corupția generează, de asemenea, distorsiuni economice în sectorul public, prin redirectionarea investițiilor publice în proiecte unde mita și comisiunile ilegale sunt mai abundente. Funcționarul poate crește complexitatea tehnică a proiectelor din sectorul public pentru a ascunde sau a deschide calea pentru astfel de tranzacții, denaturând astfel și mai mult investițiile. Corupția reduce, de asemenea, respectarea conformitatea cu normele de construcție, de mediu, sau alte reglementări, reducând calitatea serviciilor guvernamentale și a infrastructurii, și crescând presiunile bugetare pe guvern.

Economiștii susțin că unul dintre factorii care stau la baza dezvoltării economice diferite în Africa și Asia, este faptul că, în Africa, corupția a luat în primul rând forma extracțiilor concesionate cu capitalul financiar rezultat mutat în străinătate, mai degrabă decât investiții locale (de aici imaginea stereotipă, dar de multe ori precisă, a dictatorilor africani cu conturi bancare elvețiene). În Nigeria, de exemplu, mai mult de 400 miliarde dolari a fost furată din trezorerie de către liderii nigerieni între 1960 și 1999. Conform cercetătorilor de la Universitatea din Massachusetts se estimează că între 1970-1996 scurgerea de capital din 30 țări sub-sahariene a totalizat 87 miliarde dolari, depășind

datoriile externe ale acelor națiuni. (Rezultatele, exprimate în dezvoltarea întârziată sau suprimată, au fost modelate în teorie de economistul Mancur Olson.) În cazul Africii, unul dintre factorii pentru acest comportament a fost instabilitatea politică, și faptul că noile guverne de multe ori au confiscat activele obținute în mod corupt de guvernele precedente. Acest lucru a încurajat oficialii să-și ascundă averile în străinătate, ferindu-se astfel de exproprierile viitoare.

Efecte asupra mediului și sociale

Corupția este de multe ori cel mai evident în țările cu cele mai mici venituri pe cap de locuitor, bazându-se pe ajutorul extern pentru serviciile de sănătate. Exploatarea politică a acestor fonduri a fost constatată în trecut, în special în țările din Africa sub-sahariană, unde într-un raport al Băncii Mondiale din 2006 se spune că aproximativ jumătate din fondurile care au fost donate pentru sănătate nu au fost niciodată investite în sectoarele sănătății sau date celor care au nevoie de asistență medicală. În schimb, ele s-au cheltuit prin "medicamente contrafăcute, folosind medicamentele pentru piața neagră, și plăți către angajați fantomă". Există o cantitate suficientă de bani pentru sănătate în țările în curs de dezvoltare, dar acești bani ajung în mâinile greșite, ceea ce duce la corupție politică și guvernamentală, care în loc să folosească banii pentru îngrijirile medicale necesare pentru cetățenii din aceste regiuni, mai degrabă îi utilizează pentru câștig personal.

Corupția facilitează distrugerea mediului. Țările corupte pot avea în mod oficial legislație pentru a proteja mediul, dar aceasta nu poate fi pusă în aplicare în cazul în care oficialii pot fi ușor mituiți. Același lucru se aplică în cazul drepturilor de protecție socială a lucrătorilor, prevenirea sindicalizării, și munca copiilor. Încălcarea acestor drepturi legale permite țărilor corupte să obțină un avantaj economic nelegitim pe piața internațională.

Economistul laureat al Premiului Nobel Amartya Sen a observat că "nu există o astfel de precum cea de foamete apolitică." În timp ce seceta și alte evenimente apar în mod natural și ar putea declanșa situații de foamete, contează acțiunea sau inacțiunea guvernului care determină gravitatea, și de multe ori chiar existența unei situații de foamete. Guvernele cu tendințe puternice spre cleptocrație pot submina securitatea alimentară chiar și atunci când recoltele sunt bune. Oficialii fură de multe ori proprietatea de stat. În Bihar, India, mai mult de 80% din ajutorul alimentară subvenționat pentru săraci este furat de către oficiali corupți. În mod similar, un ajutor alimentară este adesea jefuit sub amenințarea cu arma de către guverne, criminali, și dictatori militari deopotrivă, și vândut pentru profit. Secolul 20 este plin de multe exemple de guverne care subminează securitatea alimentară a propriilor națiuni - uneori în mod intenționat.

Efecte asupra ajutoarelor umanitare

Nivelul ajutorului umanitar în regiunile sărace și instabile ale lumii crește, dar este extrem de vulnerabil la corupție. Ajutorul alimentară, construcțiile și alte tipuri de asistență extrem de necesare sunt supuse unui mare risc. Ajutorul alimentară poate fi redirecționat spre altă destinație decât cea pentru care a fost trimis, sau se poate denatura

indirect, prin manipularea de evaluări, de direcționare, de înregistrare și distribuții în favoarea anumitor grupuri sau indivizi. Pe de altă parte, în construcții și adăposturi, există numeroase oportunități pentru denaturare și profit, prin manoperă substandard, mită pentru contracte, și favoritism în furnizarea de materiale pentru adăposturi. Accesul la ajutor poate fi limitat de cei cu conexiuni, pentru cei care plătesc mită sau sunt forțați să ofere favoruri sexuale sau de altă natură. La fel, ele se pot denatura și prin manipularea de statistici, pentru a umfla numărul de beneficiari și a sifona asistență suplimentară.

Corupția legală

Corupția legală este privită ca un contract de coluziune între o parte a agenților economiei, care, drept consecință, sunt capabili să schimbe (în timp, repetat) pozițiile de putere (de exemplu, sunt capabile să capteze, împreună, procesul de alocare din economie). Aceasta este ideea de bază a corupției la nivel înalt sau "prin influență", și este mai largă decât noțiunea de luare de mită, ceea ce corespunde unui anumit model de partajare a câștigurilor comune din relația menționată.

Exemplul cel mai direct și comun al acestui acord este cel în care un politician are strânse "legături" cu sectorul privat și împreună exploatează o astfel de conexiune pentru beneficii reciproce. Aceste două părți pot face schimb de favoruri de-a lungul timpului cu "plată reciprocă": prin elaborarea de legislație sau procurarea de contracte specifice (de politician pentru omologul său din sectorul privat), și alocarea de fonduri pentru campanie politică (de către sectorul privat pentru politician); sau pur și simplu printr-o alternare la "scaunul" puterii politice (în cazul în care fiecare parte aflată la putere alocă beneficii pentru celălalt); luarea de mită simplă dar repetată, de politicieni, poate fi de asemenea inclusă în această noțiune, dacă ne gândim la mită ca la "fonduri de campanie politică" în sine.

Această noțiune de corupție ca apare în contextul explicit al unui mecanism de alocare este legată de cea de influență enunțată de Bernheim și Whinston (1986) - care studiază licitațiile gen primul venit - primul servit - , cu lucrarea lui Banerjee (1997) care analizează mecanismele birocratice și informațiile asimetrice -, și cu vasta literatură de specialitate privind înțelegerile secrete (între ofertanți), în licitații.

Populația poate reacționa la acest tip de corupție prin revolte. Aceste revolte pot face ca agenții corupți ("elita", în acest model) să sufere o penalizare suficient de mare.

Această pedeapsă corespunde în general unei răsturnări agresive (deși multe lovituri de stat nu pot fi considerate ca implicând sancțiuni pentru elita conducătoare, ele corespunzând transferurilor simple de putere în cadrul elitei). În multe țări această pedeapsă poate lua forme mai pașnice: proasta reputație, schimbarea rezultatelor alegerilor, sancțiuni eficiente pentru sistemul juridic.

Noțiunea de revoltă în acest model este legată de noțiunea de amenințare cu revoluția de către populație, definită de Acemoglu și Robinson (2000, 2001), care au introdus această

idee în contextul explicației istorice a tranzițiilor politice (de exemplu, democratizarea), în țările din Europa Occidentală și America Latină.

În acest context, corupția legală apare în momentul în care elita preferă să ascundă corupția de populație (investiții în "bariere legale"). Această decizie a elitei reduce orizontul de analiză a populației, putând fi interpretată ca subminând acțiunea colectivă. Acest lucru presupune un cost pentru elită. Birocrația poate fi văzută ca un bun exemplu, un dispozitiv pus în aplicare de către o elită pentru a ascunde alocări de la populație.

O anumită țară se poate încadra în unul din trei echilibre diferite (în funcție de diferite seturi de parametri):

- (lumea a treia) inegalitate ridicată/venituri scăzute inițial, care implică corupția ilegală, și inițierea de insurecții. Logica fiind că inegalitatea mare (prin puterea relativă mică de a "înarmare" a populației), și cu venituri mici (prin amenințarea implicită diminuată de distrugere a activelor de către populație) implică ideea că populația nu are puterea de a amenința elita cu o insurecție cu șanse de succes (aceasta este, în sensul de mai sus, ideea de a impune amenințarea unei pedepse mari), astfel încât elita optează pentru cea mai ieftină (pentru ea) formă de corupție (ilegală);
- inegalitate scăzută/venituri ridicate inițial, implicând faptul că insurecția nu a pornit (aceasta ar avea succes și ar fi foarte costisitoare pentru elită);
  - (lumea a doua și mare parte a lumii întâi) în cazul în care responsabilitatea (care poate fi reprezentată de prețul barierelor legale) este scăzută (responsabilitatea ca grad de conștientizare a populației relativ la comportament coruptibil al elitei), apare corupția legală. În acest context, elita este capabilă, fără prea mare efort, să "zăpăcească" populația și să submineze acțiunile colective;
  - (nordici), în cazul în care responsabilitatea este mare, nu corupția apare; de exemplu, elita nu poate face nimic pentru a rămâne la putere (într-un mod corupt) - o insurecție de succes ar izbucni; cu alte cuvinte, datorită nivelului de conștientizare a populației (ea nu poate fi păcălită), nici chiar corupția legală nu poate apărea.

Delictul de inițiat (Insider trading)

Insider trading este comercializarea de acțiuni ale unei companii publice sau alte titluri de valoare (cum ar fi obligațiuni sau opțiuni pe acțiuni), de către persoanele fizice cu acces la informații despre companie care nu sunt publice. În diferite țări, tranzacțiile bazate pe informații privilegiate sunt ilegale. Acest lucru se datorează faptului că sunt considerate că dezavantajează în mod incorect alți investitori care nu au acces la informații.

Autorii unui studiu susțin că insider trading ilegal ridică costul capitalului pentru emitenții de valori mobiliare, reducând astfel creșterea economică globală.

Insider trading specific, cum ar fi cel practicat de angajați, este de obicei permis atâta timp cât acesta se bazează pe informații materiale care se găsesc în domeniul public. Cu toate acestea cele mai multe jurisdicții solicită ca o astfel de comercializare să fie raportată astfel încât să poată fi monitorizată. În Statele Unite și multe alte jurisdicții, insider trading realizat de ofițeri corporativi, funcționari importanți, directori sau acționari semnificativi, trebuie să fie raportat la autoritatea de reglementare sau dezvăluite public, de obicei, în termen de câteva zile lucrătoare.

Regulile pentru insider trading sunt complexe și variază semnificativ de la o țară la alta. Definiția pentru insider trading poate fi foarte mare și nu poate acoperi numai insider trading în sine, ci, de asemenea, orice persoană legată de aceste tranzacții, cum ar fi brokerii, asociații și chiar membri ai familiei. Orice persoană care are cunoștință de informații care nu sunt publice poate fi considerată vinovată pe această bază.

Analiza de securitate și insider trading

Analiștii de securitate aduna și compilează informații, discută cu ofițerii corporativi și a alte persoane, și emit recomandări pentru comercianți. Astfel, activitățile lor pot trece cu ușurință liniile juridice, în cazul în care nu sunt deosebit de atenți. Institutul CFA, în codul său de etică, prevede că analiștii ar trebui să facă toate eforturile pentru a pune toate rapoartele la dispoziția tuturor clienților brokerului în timp util. Analiștii nu ar trebui să raporteze informații nepublice materiale, cu excepția situațiilor când pun aceste informații la dispoziția publicului larg. Cu toate acestea, rapoartele analiștilor pot conține o varietate de informații care pot fi puse "pus cap la cap", fără a încălca legile specifice, în conformitate cu teoria mozaicului. Aceste informații pot include informații nepublice non-materiale, precum și informații publice materiale, care pot crește în valoare atunci când sunt compilate și documentate în mod corespunzător.

În mai 2007, un proiect de lege intitulat "Stop tranzacționării pe baza cunoștințelor congresionale, sau STOCK Act" a fost introdus pentru a interzice angajaților din Congres și celor federali să facă tranzacții bursiere folosind informațiile pe care le-au dobândit prin muncă și, interdicție valabilă și pentru analiști sau firmele de "inteligență politică" cu activități de cercetare guvernamentală.

Statele Unite ale Americii a fost lider în interzicerea activităților de insider trading efectuate pe baza informațiilor materiale non-publice. Thomas Newkirk și Melissa Robertson de la Securities and Exchange Commission din SUA (SEC) rezumă dezvoltarea legilor de insider trading din SUA. Insider trading are un nivel de infracțiune de bază de 8, ceea ce îl face să se încadreze în zona A, în conformitate cu Ghidul pedepselor din SUA. Acest lucru înseamnă că prima dată infractorii sunt eligibile pentru eliberare condiționată, mai degrabă decât închisoarea.

Uniunea Europeană

În 2014, Uniunea Europeană (UE) a adoptat o legislație (Sanțiuni penale pentru abuzul pe piață) care armonizează sancțiunile penale pentru utilizările abuzive ale informațiilor

privilegiate. Toate statele membre ale UE au convenit să introducă pedepse maxime cu închisoarea de cel puțin patru ani pentru cazuri grave de manipulare a pieței și abuz al informațiilor privilegiate, și cel puțin doi ani pentru divulgarea improprie a informațiilor confidentiale.

Corupția prin globalizare

Exploatarea țărilor sărace prin corupție

Corupția este atât o cauză majoră cât și un rezultat al sărăciei în întreaga lume. Ea apare la toate nivelurile societății, de la autoritățile locale și naționale, la societatea civilă, sistemul judiciar, întreprinderile mari și mici, unitățile militare, etc.

Corupția afectează în primul rând cele mai sărace țări, dar și țările bogate, cu toate că toate elementele societății sunt afectate diferit și corupția subminează dezvoltarea politică, democrația, dezvoltare economică, mediul, și sănătatea oamenilor mai mult în țările mai sărace.

În toată lumea, percepția corupției în instituțiile de stat este foarte mare:

Dar corupția nu se găsește doar la nivel guvernamental; ea poate pătrunde în întreaga societate.

Problema corupției este foarte mult inter-relaționată cu alte probleme. La nivel global, sistemul economic “internațional” care a modelat forma actuală a globalizării în ultimele decenii necesită o analiză detaliată întrucât el a creat, de asemenea, și condițiile propice de înflorire a corupției, și exacerbează situația oamenilor din întreaga lume care nu mai au niciun cuvânt de spus cu privire la propriul lor destin. La nivel național, participarea și reprezentarea efectivă în societate a oamenilor poate fi subminată de corupție, în timp ce la nivel local corupția poate afecta în mod dureros viața de zi cu zi a oamenilor.

Impactul corupției asupra sărăciei este dificil de măsurat sau de comparat față de efectele inegalităților care sunt structurate prin lege, cum ar fi acordurile inegale comerciale, politici de ajustare structurală, așa-numitele acorduri de “liber” de comerț, etc. Este ușor de văzut corupția în sine, dar mai dificil de constatat aspectele mai formale, chiar și formele legale ale corupției. Este ușor să se presupună că acestea nu sunt probleme reale întrucât sunt legalizate și instituționalizate de organismele care guvernează comunitățile naționale și internaționale, și mulți dintre noi ne-am obișnuit deja cu ele – practic, așa funcționează un sistem corupt “bine pus la punct”.

Complicitatea țărilor bogate la corupția din țările sărace

La întrebarea de ce țările sărace sunt sărace, este destul de obișnuită afirmația, mai ales în țările mai bogate, care sunt percepute a avea corupție minimă (cel puțin pe plan intern), că țările sărace sunt sărace din cauza corupției. Cu toate acestea, corupția nu este un atribut exclusiv al despoților din lumea a treia. Țările bogate au fost implicate ele însele destul de implicate în practici de corupție în întreaga lume.

După cum observă profesorul Robert Neild de la Trinity College, Universitatea Cambridge, în *Public Corruption; The Dark Side of Social Evolution* (Londra: Anthem Press, 2002), "țările bogate și agențiile lor ... de obicei au fost și sunt complice la corupția din străinătate, încurajând-o prin acțiunile lor, mai degrabă decât să o împiedice...." (p.209). Probleme specifice evidențiate de acesta includ:

- Impactul corupției *Războiului Rece* (sprijinirea dictaturilor, destabilizarea democrațiilor, opunerea la finanțare, etc);
- Firmele din țările bogate mituiesc conducătorii și funcționarii din țările în curs de dezvoltare pentru a obține *contracte* de export, în special în comerțul cu arme și în construcții (justificându-se chiar prin ideea că mita este "obișnuită" în aceste țări, așa că trebuie să o practice pentru a rezista concurenței);
- "Efectele de inducere a corupției la achiziționarea, de către țările bogate și corporațiile lor internaționale, de *concesii* în țările lumii a treia pentru a exploata depozitele naturale de petrol, cupru, aur, diamante, etc." Plățile efectuate către conducători de multe ori încalcă legislația locală (și pe cea occidentală), păstrând conducătorii corupți la putere, care deturneză, de asemenea, o mulțime de bani din țările pe care le conduc.
- *Traficul de droguri*. Neild sugerează că dreptul internațional și național în țările bogate, care interzice drogurile, îi determină pe producători, contrabandiști și dealeri să se îndrepte spre țările sărace." Guvernele și societatea civilă din lumea a treia sunt de multe ori "subminate, sau chiar distruse" de violență și corupție, care merg mână în mână cu traficul de droguri. "Aceasta este, probabil, cea mai importantă modalitate prin care politicile țărilor bogate favorizează corupția și violența. Cu toate acestea, efectul asupra lumii a treia nu intră în discuțiile despre politici alternative la droguri în țările bogate." Legalizarea drogurilor, un sistem de impozitare și reglementare comparabil cu cel aplicat la tutun și alcool, ar putea ajuta enorm la scăderea corupției în lume, mai mult decât orice altă măsură luată de țări bogate, sugerează el.

Țările bogate s-au folosit de asemenea de corupția din țările sărace.

Mita poate fi generalizată, dar este dificil de detectat. Multe companii occidentale nu o practică direct, plătind în mod indirect agenții locali, care primesc un anumit procentaj ca "taxă de succes" în cazul în care un contract este definitivat. Mita este, de asemenea, din ce în ce mai subtilă... Până de curând, luarea de mită era văzută ca o practică normală de afaceri. Multe țări, inclusiv Franța, Germania și Marea Britanie, tratau mită ca niște cheltuieli legitime de afaceri care ar putea fi revendicate în scopuri de deducere fiscală.

(Dr Susan Hawley, Exporting Corruption; Privatisation, Multinationals and Bribery, The Corner House, June 2000)

Sursa: Global Issues

Blestemul resurselor naturale: Corupția

Profesorul Robert Neild de la Colegiul Trinit, Universitatea Cambridge, dezvoltă pe larg impactul pe care l-a avut războiul rece prin încurajarea sau exacerbara corupției în țările în curs de dezvoltare:

Multe operațiuni militare sub acoperire și deschise occidentale au fost motivate, în parte cel puțin, de punctul de vedere, care a fost mult exagerat din teamă, că aprovizionarea Occidentului cu materii prime și petrol era amenințată de intruziunea comunist în țările lumii a treia. Un sentiment de vulnerabilitate era de înțeles. Uniunea Sovietică ... poate să își asigure în mare parte singură resursele ...; Occidentul, din nevoia de a crește aprovizionarea pentru producția industrială în creștere, a depins foarte mult de importurile din țările lumii a treia .... Guvernele occidentale au folosit diplomație plus operațiunile militare evidente și secrete pentru a contracara comuniștii. Între timp, firmele occidentale au plătit conducători pentru a obține concesiile pentru a extrage petrol și minerale.

Obținerea de concesiile de petrol și minerale s-a realizat întotdeauna prin folosirea de mită, comisioane, cadouri, și favoruri, și rămâne așa și în prezent, deoarece există încă foarte mare locuri de concesionat cu profituri excepționale ... . În al treilea rând guvernele lumii rareori folosesc licitații [pentru concesiune, care, atunci când o fac corect, elimină posibilitatea cumpărătorului de a mitui vânzătorii]. Ele vând de obicei concesiile prin negociere, pentru care există câteva motive bune. Este de multe ori necesar, pentru compania străină care cumpără o concesie, să construiască infrastructura, cum ar fi porturi, conducte, drumuri și reședințe speciale pentru personalul lor; pentru a face acest lucru rentabil, trebuie concesionat companiei străine un câmp întreg de petrol sau de resurse minerale, fără a mai fi împărțit între mai mulți concurenți; astfel acea societate, care va deveni sursa de venituri naționale semnificative, poate dominante, va dobândi putere economică substanțială vis-à-vis de guvern. Prin urmare considerente strategice și diplomatice intră în calcul: guvernul va dori să dea de concesiunea unei companii susținută de guvern care se crede că va fi de ajutor în relațiile internaționale și în furnizarea (acolo unde este cazul) de arme și mercenari. Dar .... așa apare și perspectiva mitei. Cei care conduc un guvern care are de vândut o concesie știu că **negocierea creează un stimulent puternic pentru potențialii cumpărători să le ofere mită**: ei vor ști acest lucru din punctul de vedere al cumpărătorilor, că o sumă care va adăuga doar un procent mic la, să zicem, o afacere de miliarde de dolari, va fi plătită, pentru a obține concesiunea. Odată negocierile adoptate ca mijloc de alocare de concesiile, stimulentul dominant este pentru ofertanți de a se angaja în mod competitiv în oferta de mită pentru conducătorii locali și decidenți.

- Robert Neild, *Corupția publică; Partea întunecată a evoluției sociale* (Londra: Anthem Press, 2002), pp 136-137

Dar Neild consideră că aceeași atitudine a afectat și comportamentul politic intern în țările bogate. De interes special pentru Neild în acest sens este

tendința aparentă de luare de mită, care este amplificată în afacerile de căutare de concesiuni a resurselor și vânzarea de arme, pentru a deveni un obicei secret al firmelor occidentale și politicienilor, care infectează comportamentul lor politic intern. În acest sens au existat dovezi considerabile în scandaluri care au avut loc recent în Marea Britanie, Franța și Germania .... Le Monde a publicat un editorial comentând afacerile și corupția companiei franceze Elf Aquitaine:

Pentru prea mult timp politica franceză în Africa nu a fost nici morală, nici eficientă.

... Ar fi greșit să negăm că fenomenul corupției este indispensabil în obținerea de concesiuni de foraj, dar asta nu înseamnă că nu ar trebui să încercăm să-l oprim. M. Tarallo [un senior Elf Manager] are, din păcate, dreptate atunci când spune că toate companiile petroliere o folosesc ... Dar păcatele altora nu absolvă Elf. La care s-a adăugat faptul că ... Elf a folosit banii pentru a menține dictatorii la putere, al căror scop principal nu a fost nu dezvoltarea țării lor, ci îmbogățirea lor personală. În schimb, Parisul ar putea conta pe sprijinul lor în luptele sale diplomatice, și ar putea oferi piețe captive pentru firmele franceze ...

Acest "neo-colonialism", a fost practicat în timpul președinției generalului de Gaulle și a fost menținut de către guvernele ulterioare, indiferent de partid ...

Aspectul general actual nu este glorios. O fostă putere colonială a predat corupția clienților săi africani care au dorit să învețe aceste practici - și ei au recompensat la rândul lor prietenii lor din Paris ...

... Într-un caz, cel puțin, lipsa de resurse naturale a fost aparent un stimulent pentru politicile anticorupție: conducătorul suprem din Singapore, Lee Kuan Yew, a spus că i-a fost greu să corupă, deoarece țara sa mică, fără resurse naturale trebuie să se bazeze doar pe bunul său renume pentru a rămâne un centru de servicii bancare și produse tehnologice.

- Robert Neild, *Corupția publică; Partea întunecată a evoluției sociale* (Londra: Anthem Press, 2002), pp 138

Globalizare > Corporații multinaționale > Corupție

Scandalurile de corupție care fac uneori știri în mass-media occidentală, dar pot fi de multe ori mai puternice în țările în curs de dezvoltare. Acest lucru este în special cazul atunci când companiile multinaționale încep să facă afaceri în țările mai sărace. Mediul de afaceri internațional, încurajat de tendința de globalizare, puternic influențată de țările

mai bogate și mai puternice din lume, ajută companiile multinaționale în a face profit și este chiar în beneficiul țărilor mai bogate. Din păcate, unele politici care suportă globalizarea par să încurajeze și să exacerbeze corupția întrucât responsabilitatea guvernelor și companiilor se diluează în timp. De exemplu,

Pentru companiile multinaționale, luarea de mită permite companiilor să obțină contracte (în special pentru lucrări publice și echipament militar) sau concesiile pe care nu le-ar fi câștigat altfel, sau să obțină condiții mai favorabile pentru afacerea lor. În fiecare an, companiile occidentale plătesc sume uriașe de bani în mită pentru a câștiga prieteni, influență și contracte. Aceste mite sunt estimate conservativ la cca 80 miliarde dolari pe an, aproximativ suma de care ONU consideră că este nevoie pentru a eradică sărăcia la nivel global.

- *Dr. Susan Hawley, Exportul corupției; Privatizare, multinaționale și luarea de mită, Editura Corner, iunie 2000*

Dr. Hawley enumeră, de asemenea, o serie de efecte pe care practicile corupte ale multinaționalelor le au asupra "Sudului" (un alt termen pentru lumea a treia, sau în curs de dezvoltare), inclusiv:

- Subminează dezvoltarea și exacerbează inegalitatea și sărăcia.
- Dezavantajează firmele interne mai mici.
- Transferă banii care ar putea fi folosiți pentru eradicarea sărăciei în mâinile celor bogați.
- Denaturează procesul de luare a deciziilor în favoarea proiectelor de care beneficiază cei puțini, mai degrabă decât cei mulți.
- De asemenea,
  - Crește datoria internă a țărilor sărace;
  - Beneficiile rămân ale companiei, nu ale țării;
  - Evită procesele democratice locale;
  - Deteriorează mediul înconjurător;
  - Eludează legislația; și
  - Promovează vânzările de arme.

Politici ale FMI și Băncii Mondiale care încurajează corupția

Politicile care formează coloana vertebrală a globalizării sunt adesea prescrise de către instituții internaționale precum Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional. De ani de zile, acestea au fost criticate dur pentru exacerbara sărăciei prin politici precum cele de ajustare structurală, dereglementarea rapidă, și eliminarea barierelor comerciale înainte ca țările mai sărace să fie pregătite economic pentru acest pas. Acest lucru a creat, de asemenea, situații propice pentru dezvoltarea corupției:

"Guvernele occidentale, Banca Mondială și FMI ar trebui să vorbească mai mult despre corupție, propriile lor politici sunt cele care fac rău, atât în Nord cât și în Sud. Deosebit de vinovate sunt dereglementările, privatizarea, și politicile de ajustare structurală, care necesită reforme ale serviciului public și liberalizarea economică. În 1997, Banca Mondială a afirmat că:

"orice reformă care crește competitivitatea economiei va reduce stimulentele pentru comportamentul corupt. Astfel, politicile care diminuează controalele pentru comerțul extern înlătură barierele de intrare în sectorul privat, și ajută la privatizarea firmelor de stat într-un mod care să asigure suport pentru competiție."

Banca Mondială nu a arătat până în prezent niciun semn că și-ar retrage acest punct de vedere. Ea continuă să pretindă că se poate lupta împotriva corupției prin dereglementarea economiei; reforma sectorului public, în domenii precum vama, administrarea fiscală și în serviciul public; consolidarea organismelor anti-corupție și de audit; și descentralizare.

Cu toate acestea, dovezile empirice, mare parte din ele chiar de la Banca Mondială, sugerează că, departe de a se reduce corupția, astfel de politici, precum și modul în care acestea au fost puse în aplicare, au crescut în anumite circumstanțe corupția."

- *Dr. Susan Hawley, Exportul corupției; Privatizare, multinaționale și luare de mită, Editura Corner, iunie 2000*

Jubilee Research (fosta proeminentă organizați pentru campania de reducere a datoriilor) Jubilee 2000 expune critici similare:

"Politicieni din țările bogate și oficialii băncii susțin că, întrucât dictatori cum ar fi Marcos, Suharto, și Mobutu, au fost ținuti la putere cu arme occidentale și au permis cheltuieli excesive pentru sisteme juridice proaste și represive, oamenii din aceste țări - care de multe ori s-au luptat cu vitejie împotriva acestor dictatori - nu este sigur că nu pierde banii obținuți din anularea datoriilor. Acest lucru poate părea confuz la oameni care nu sunt familiarizați cu logica FMI și Banca Mondială. În rezumat:

- Creditorii au colaborat cu, și au dat credite la dictatori despre care știau că sunt corupți și că vor risipi banii.
- Creditorii au acordat ajutor militar și politic pentru acești dictatori știind că armele ar putea fi folosite pentru a suprima opoziția populară
- Prin urmare, guvernele democratice succesoare și susținătorii lor, care ar fi fost victime ale corupției și opresiunii, nu pot fi de încredere.

Pentru mulți oameni din Sud, acest lucru pare irațional și illogic, logica blamării victimei. Aceasta este logica puterii, mai degrabă decât a integrității, și este folosită pentru a beneficia de ea cei bogați, mai degrabă decât cei săraci din țările în curs de dezvoltare.

O logică similară susține că în cazul în care Banca Mondială și agențiile de creditare a exporturilor guvernamentale au promovat proiecte nepotrivite și neprofitabile, atunci guvernele din Dud și-au dovedit de fapt incapacitatea lor de a controla banii pentru că au acceptat prost informat acele proiecte, în primul rând. Astfel, în cazul în care banii s-au obținut prin anularea datoriilor, aceștia trebuie să fie controlați de către agențiile care au promovat aceste proiecte eșuate.

Aceasta este logica care spune că în cazul în care oamenii au fost destul de proști să creadă în publicitatea țișărilor, atunci ei sunt prea proști pentru a avea grijă de ei înșiși și companiile de țișări "reformate" ar trebui să fie puse să aibă grijă de sănătatea lor.

Aceleași instituții care au făcut împrumuturi corupte în Zair și au împrumut pentru proiectele din Africa, care au eșuat în mod repetat, sunt încă la conducere, dar rolul lor a fost îmbunătățit datorită succesului lor în a face împrumuturi. Putem avea încredere în aceste instituții că ele vor împrumuta brusc cu înțelepciune; că nu vor acorda împrumuturi dacă banii ar putea fi pierduți?

Prevenirea de noi împrumuturi perdabile și noi crize de datorii, și asigurarea că nu va exista o altă criză a datoriilor, ar însemna ca oamenii care au împins la împrumuturi și au provocat această criză să nu mai fie lăsați la conducere.

Creditorii sau cei care au stimulat împrumuturile nu pot fi lăsați la conducere, indiferent de cât de mult și sincer ar afirma ei că s-au schimbat. Cei care doresc împrumuturi și cei care sunt împotriva lor trebuie să lucreze împreună, pentru a pune capăt întregii creditări nesăbuite și corupte și obiceiului de a se împrumuta."

- Joseph Hanlon și Ann Pettifor, Schimbarea obiceiului; Găsirea unei soluții durabile la dependența de creditare și de împrumut și efecte lor secundare de corupție, Jubilee Research, martie 2000

În ceea ce privește modul în care lipsa de transparență a instituțiilor internaționale contribuie la o atât de multă corupție structurată în sistem, Hanlon și Pettifor continuă în același raport citat mai sus:

"Programele de ajustare structurală acoperă cea mai mare parte a guvernantei economice a unei țări.

... Aspectul cel mai frapant de condiționalitate a FMI/Banca Mondială [pentru ajutor, scutirea de datorii, etc] este că funcționarii publici din aceste instituții, membrii personalului, au puteri dictatoriale virtuale pentru a impune capriciile lor asupra țărilor beneficiare. Acest lucru se întâmplă pentru că țările sărace trebuie să aibă programe de la FMI și Banca Mondială, dar personalul poate refuza să prezinte programele consiliilor de administrație ale acestor instituții până când țara săracă nu acceptă condițiile cerute de funcționarii publici FMI.

Se vorbește mult de transparență și participare, dar criza apare în negocierile finale între miniștri și funcționarii publici ai Băncii Mondiale și FMI. Managerul de țară al instituției financiare poate spune prim-ministrului, "dacă nu acceptați condiția X, eu nu voi prezenta acest program pentru aprobare". Niciun program de comun acord înseamnă o oprire bruscă a ajutorului la cel esențial și nicio reducere a datoriilor, astfel încât puțini miniștri sunt pregătiți pentru a rezista. În schimb, prim-miniștrii și președinții se pleacă în fața dictatului funcționarilor publici străini. Joseph Stiglitz observă, de asemenea, că "reforme aduc de multe ori avantaje pentru unele grupuri în timp altele sunt defavorizate", iar una dintre probleme cu politicile convenite în secret este că o elită de guvernare poate accepta o politică impusă care nu dăunează elitei, dar dăunează altora. Un exemplu este eliminarea subvențiilor alimentare."

- *Joseph Hanlon și Ann Pettifor, Schimbarea obiceiului; Găsirea unei soluții durabile la dependența de creditare și de împrumut și efecte lor secundare de corupție, Jubilee Research, martie 2000*

După cum este detaliat în continuare de Hanlon și Pettifor, parteneri Christian Aid (o coaliție de organizații de dezvoltare), "condiționalitatea a subminat democrația prin dependența guvernelor alese de instituții cu sediul la Washington, în loc de a depinde de populația țării lor." Ca urmare, potențialul de iresponsabilitate și corupție crește.

Sursa: Corruption, by Anup Shah

Crime de stat

Conform standardelor internaționale în criminologie, crima de stat este acțiunea sau lipsa acțiunii care încalcă drepturile juridice ale propriului stat sau dreptul internațional public. *Ross* definește ca reprezentanți ai statului oficialii aleși prin vot, funcționarii, și instituțiile, organismele și organizațiile parte a aparatului guvernamental. În prezent, sunt teoreticieni care examinează rolul statului ca fiind unul dintre autorii posibili ai criminalității, fie direct, fie în contextul criminalității de stat corporativ.

Green & Ward (2004) au adoptat *Teza lui Weber* despre statul suveran care deține monopolul asupra dreptului de a folosi forța. Astfel, criteriile de judecare a acțiunilor unui stat ar reveni acum normelor și standardelor internaționale. Unul dintre aceste standarde este cel al respectării drepturilor omului în exercitarea competențelor sale. Există însă o problemă în acest concept, atâta timp cât în interiorul granițelor sale statul însuși definește ce este crimă și ce nu, și nu răspunde efectiv în fața comunității internaționale, cu excepția situațiilor de competență internațională, în general, sau jurisdicție penală internațională, în special.

Încadrări în criminalitatea de stat

Corupția, crimele de stat corporativ, și crima organizată, sunt oricum considerate atât crime internaționale cât și crime de stat la nivel național. În limitele sale teritoriale, unele

crime de stat pot fi rezultatul unor situații în care statul nu a acționat direct, precum în cazul unor calamități naturale sau al acțiunilor unor organisme guvernamentale, precum poliția.

Dar în cele mai multe cazuri crima de stat este considerată ca aplicabilă atunci când statul se implică direct în secretomania excesivă și acoperirea unor activități ilegale, dezinformarea, și o evidență financiară superficială sau chiar incorectă (care încurajează evaziunea fiscală în cazul unora din oficialii guvernamentali), reflectând adesea interesele doar a anumitor clase sociale și interese de grup, și încălcând astfel drepturile omului (*Ross*). Una din problemele cheie în acest caz este măsura în care poate fi controlată criminalitatea de stat. Adesea crimele de stat sunt descoperite de agenții media prin anchete care duc doar la scandaluri publice dar, chiar și în statele cele mai democratice, este dificil de menținut un control cu adevărat independent asupra mecanismelor de incriminare penală. În cazul cetățenilor țărilor mai puțin dezvoltate în care statul este mult mai autoritar, un astfel de control este mult mai dificil. În aceste țări, opinia publică, mass-media, și protestele publice, fie ele violente sau nu, pot fi incriminate ca infracțiuni politice și suprimate, comentariile critice internaționale neavând nicio influență, sau doar una foarte redusă, în astfel de cazuri.

Dar în cele mai multe cazuri crima de stat este considerată ca aplicabilă atunci când statul se implică direct în secretomania excesivă și acoperirea unor activități ilegale, dezinformarea, și o evidență financiară superficială sau chiar incorectă (care încurajează evaziunea fiscală în cazul unora din oficialii guvernamentali), reflectând adesea interesele doar a anumitor clase sociale și interese de grup, și încălcând astfel drepturile omului (*Ross*). Una din problemele cheie în acest caz este măsura în care poate fi controlată criminalitatea de stat. Adesea crimele de stat sunt descoperite de agenții media prin anchete care duc doar la scandaluri publice dar, chiar și în statele cele mai democratice, este dificil de menținut un control cu adevărat independent asupra mecanismelor de incriminare penală. În cazul cetățenilor țărilor mai puțin dezvoltate în care statul este mult mai autoritar, un astfel de control este mult mai dificil. În aceste țări, opinia publică, mass-media, și protestele publice, fie ele violente sau nu, pot fi incriminate ca infracțiuni politice și suprimate, comentariile critice internaționale neavând nicio influență, sau doar una foarte redusă, în astfel de cazuri.

Practici și riscuri ale criminalității de stat

În contextul criminalității de stat corporativ, *Green and Ward* (2004) analizează modul în care sistemele de rambursare a datoriilor în țările în curs de dezvoltare împovărează aceste state, de multe ori cu complicitatea marilor corporații care oferă iluzia unei perspective de creștere economică. Astfel de complicități conduc adesea la acțiuni normative și legislative din partea statului respectiv de scădere a exigențelor reglementărilor de mediu și economice, pentru favorizarea corporațiilor respective. Astfel, datoriile de stat pot exacerba instabilitatea politică, punând sub semnul îndoielii legitimitatea puterii în aceste țări. La rândul ei, volatilitatea politică duce la adoptarea sistemelor clientelare și de nepotism guvernamental pentru a-și asigura o relativă stabilitate, favorizând astfel crima organizată, corupția, și autoritarismul.

Securitatea energetică

Accesul la energie mai ieftină a devenit esențial pentru funcționarea economiilor moderne. Distribuția inegală a resurselor de energie între țări și nevoia critică de energie a dus la vulnerabilități semnificative. Probleme care pot periclita securitatea energiei naționale includ instabilitatea politică a mai multor țări cu resurse energetice, manipularea furnizorilor energetici, competiția pentru resursele energetice, atacuri asupra infrastructurii de livrare, sau accidente și dezaastre naturale (*Power plays: Energy and Australia's security*). Probleme apar și datorită resurselor limitate a celor mai multe forme de energie primară, precum petrolul și gazul. Deși există o mare cantitate de cărbune, pentru încă 155 ani de acum încolo (*World Coal Institute*), acesta nu este folosit de multe țări cu tehnologie avansată datorită naturii sale foarte poluante. Posibilitatea înlocuirii actualelor resurse de energie primară în viitorul apropiat este problema crucială a securității energetice, determinând prețuri mai mari, un acces mai limitat la resursele energetice, competiții și divergențe politice, care determină o acutizare a amenințărilor energetice pentru guverne.

Amenințări la adresa securității energetice

Una din amenințările majore în domeniul securității energetice este creșterea semnificativă a prețului energiei, pe piața mondială - așa cum s-a întâmplat în numeroasele crize energetice de-a lungul timpului - sau prin impunerea unor creșteri de preț de către furnizorii oligopoliști sau monopolști, carteluri sau țări. În unele cazuri amenințarea poate veni de la o singură superputere energetică - acele state capabile să influențeze semnificativ piața mondială prin acțiunile lor singulare. Deși nu manipulează prețurile, astfel de furnizori pot merge chiar mai departe, suspendând sau anulând livrările. Așa s-a întâmplat pentru a pune presiune pe negocierile economice - precum în timpul disputei energetice Rusia - Belarus - sau presiune politică. de exemplu de către OPEC ca răspuns la sprijinul țărilor vestice pentru Israel în Războiul Zom Kippur. Suspendarea furnizării poate de asemenea să se realizeze în urma unei sancțiuni internaționale mondiale împotriva unei țări.

Energia joacă un rol important în securitatea națională a oricărei țări, sub aspect economic (*Emerald: Article Request - Sino-Indian cooperation in the search for overseas petroleum resources: Prospects and implications for India*). Rezultă că amenințările asupra securității energetice pot rezulta și datorită distrugerilor fizice ale infrastructurii energetice a furnizorului sau importatorului, ca rezultat al evenimentelor naturale, faliment, terorism, sau război. Instabilitatea politică și economică datorată războiului sau altor factori precum acțiunile greviste poate de asemenea duce de asemenea la sincope în industria energetică a unei țări furnizoare.

În ultimii ani au apărut noi amenințări la adresa securității energetice, sub forma unei competiții mondiale crescânde pentru resurse energetice datorită industrializării într-un ritm din ce în ce mai mare în țări precum India și China. Deși încă o problemă minoră, posibilitatea creșterii prețului datorită atingerii limitelor de extracție a produselor

petroliere a început să atragă atenția guvernelor (*BBC News: 'Peak oil' enters mainstream debate*).

Competiția crescândă pentru resurse energetice poate duce de asemenea la formarea unor blocuri de securitate pentru a permite o distribuție echitabilă a petrolului și gazului între principalele puteri. Este posibil ca aceasta să se întâmple pe cheltuiala economiilor mai puțin dezvoltate. Grupul celor Cinci, precursorul lui G8, s-a întâlnit pentru prima dată în 1975 pentru a coordona politicile economice și energetice ca urmare a embargoului petrolier arab din 1973, o creștere a inflației și o încetinire a economiei globale (*Panoptic World: "Globocops of Energy Security" Mathew Maavak, originally published in The Korea Herald on July 18, 2006*).

Recuperarea valorilor

Recuperarea internațională a activelor este orice efort al guvernelor pentru a repatria valori obținute prin infracțiuni de corupție și ascunse în jurisdicții străine. Astfel de active pot include sume de bani în conturi bancare, imobiliare, vehicule, arte și artefacte, și metale prețioase. Astfel cum sunt definite în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, recuperarea activelor se referă la recuperarea valorilor obținute prin infracțiuni de corupție, mai degrabă decât în sens mai larg, cum ar fi confiscarea activelor sau confiscării bunurilor în cazul criminalității în general.

De multe ori termenul este folosit pentru a sublinia aspectele "multi-jurisdicțional" sau "transfrontalier" al unei anchete de corupție, de recuperare a activelor internațional, care include numeroase procese, cum ar fi urmărirea, înghețarea activelor, confiscarea și repatrierea veniturilor stocate în jurisdicții străine, astfel încât acest proces este "unul dintre cele mai complexe proiecte din domeniul dreptului". Chiar și luând în considerare dificultățile prezente, specialistul Daniel Scher obiectează că recuperarea creanțelor internaționale "prin recompensele potențiale în țările în curs de dezvoltare, este o întreprindere extrem de atractivă".

În ciuda legislației interne în unele țări, care permite confiscarea bunurilor provenite din corupție, evoluțiile în finanțe, transporturi, comunicații și tehnologiile din secolul 20 sunt cele care ajută liderii corupți și alte "persoane expuse politic" să ascundă cantități masive de avere furate în centrele financiare offshore. Profitând de diferențele dintre sistemele juridice, costurile ridicate ale investigațiilor coordonate, lipsa de cooperare internațională, și secretul bancar în unele țări beneficiare, oficialii corupți au reușit să păstreze o mare parte din prada lor peste mări.

Impactul social

Recuperarea activelor furate este importantă pentru o varietate de motive. Potrivit Băncii Mondiale, fluxul transfrontalier al veniturilor provenite din activitatea infracțională, corupție și evaziune fiscală, este estimată între 1-1,6 miliarde dolari pe an, și jumătate din această sumă este furată din țările în curs de dezvoltare și economiile în tranziție. 20-40 milioane dolari din acest debit își are originea în mita funcționarilor publici din țările în

curs de dezvoltare și țările în tranziție. Un raport din 2005 al Comisiei pentru Africa citează o estimare a Comisiei Europene conform căreia "activele africane furate sunt echivalente cu mai mult de jumătate din datoria externă pe continent și sunt deținute în conturile băncilor din străinătate". După cum s-a afirmat de către Banca Mondială în 2004, "corupția este ... cel mai mare obstacol mondial pentru dezvoltarea economică și socială. Corupția subminează dezvoltarea prin denaturarea statului de drept și slăbirea fundamentul instituțional de care depinde creșterea economică. Efectele nocive ale corupției sunt deosebit de grave în țările mai sărace ale lumii, care sunt cele mai dependente de furnizarea de servicii publice, și sunt cel mai puțin capabile să plătească costurile suplimentare legate de fraudă și corupție".

Descurajarea corupției

Mai multe țări, în special națiunile defavorizate economic, au suferit greul corupției sistemice în timp ce averea lor publică curge ilegal în conturi bancare și proprietăți în țările dezvoltate și centrele financiare offshore. Condamnarea cu succes a infractorilor și/sau confiscarea bunurilor lor, creează un factor de descurajare puternic pentru potențialii oficialii corupți, convingându-i că nu există niciun loc sigur pentru a ascunde averea ilicită.

Fezabilitatea curentă

Succesele în ultimii ani în recuperarea a miliarde de dolari din active furate, a demonstrat că recuperarea activelor este posibilă. De exemplu, în 2005, Nigeria a recuperat 1,2 miliarde dolari furați de către fostul președinte Sani Abacha, solicitând asistență de la mai multe jurisdicții, inclusiv Elveția, Jersey, și Liechtenstein. Pentru a recupera activele nigeriene, guvernul elvețian a considerat familia Abacha o "organizație criminală", permițându-i să evite necesitatea unei condamnări.

În plus, recuperarea activelor a fost recunoscută drept "un principiu fundamental" de UNCAC. Semnarea și ratificarea UNCAC de către peste 130 de țări este văzută ca un pas important în promovarea cooperării între țări pentru a-și uni forțele pentru a lupta împotriva corupției și a se sprijini reciproc în recuperarea activelor furate. Precedente juridice, creșterea cooperării internaționale, precum și capacități sporite de recuperare a activelor, fac aceste acțiuni mai posibile acum decât oricând.

Activism

Activismul, în sensul general, poate fi descris ca acțiunea intențională pentru a realiza schimbări sociale și politice. Această acțiune este pentru sau contra unui argument adesea controversat.

Cuvântul "activism" este considerat adesea sinonim cu protest sau dizident, dar activismul poate fi practicat de multiple orientări politice și poate lua o mare varietate de forme, de la scrisori la ziare sau politicieni, campanii politice, activism economic

(precum boicoturile sau afaceri preferențiale), curse, bloguri, marșuri stradale, greve (prin oprirea lucrului sau greva foamei), sau chiar tactici de gherilă. În cazurile mai disputate, un activist poate fi numit luptător pentru libertate de unii și terorist de alții, în funcție de partea de care se situează comentatorul.

În unele cazuri activismul nu are nimic de a face cu protestul sau confruntarea: de exemplu, unii activiști religioși, feminisți sau vegetarieni încearcă să convingă oamenii să se schimbe în mod direct, nu prin modificarea legislației de către guvern.

Activismul pe Internet

Activismul pe Internet (cunoscut și ca **e-activism**, **advocacy electronic**, **ciberactivism**, **e-campanii**) este folosirea tehnologiei comunicațiilor precum email, situri web și podcasturi pentru diferite forme de activism în scopul unei mai rapide comunicări dinspre inițiatori și pentru a livra mesajele unei audiențe mult mai mare. Aceste tehnologii Internet sunt folosite în scopul obținerii de fonduri, pentru lobby, voluntariat, dezvoltarea de comunități, organizare, etc.

Tipuri

Sandor Vegh împarte activismul online în trei mari categorii: **conștientizare/advocacy**, **organizare/mobilizare**, și **acțiune/reacțiune**.

Internetul este resursa cheie pentru activiștii independenți sau e-activiști, în special cei ale căror mesaje se împotrivesc curentului principal. "În special când se produce o violare serioasă a drepturilor omului, Internetul este esențial pentru raportarea atrocităților în exterior (*"Classifying Forms of Online Activism: The Case of Cyberprotests Against the World Bank" in Cyberactivism: Online Activism in Theory and Practice pp. 72-73. Eds. Ayers, Michael D., Mccaughey, Martha. Copyright 2003, Routledge, New York, NY*). Liste de discuții precum BurmaNet și China News Digest ajută la diseminarea știrilor care altfel ar fi inaccesibile în aceste țări.

Activiștii pe Internet folosesc de asemenea *petiții* electronice (e-petiții) care sunt transmise guvernelor și organizațiilor pentru a determina schimbări pozitive în politică și a protesta împotriva multor probleme, de la comerțul cu arme la teste pe animale. Multe organizații non-profit și caritabile folosesc aceste metode, transmițând petiții prin email membrilor înscriși pe listele de discuții și solicitând semnarea lor. Siturile importante de rețele sociale sunt de asemenea instrumente utile pentru e-activiști.

Internetul permite unor organizații precum organizațiile neguvernamentale să *comunic* ieftin și rapid cu membrii lor. *Mitingurile și protestele* pot fi organizate și ajutate atât de către organizatori cât și de participanți. *Lobby* se realizează de asemenea mai ușor prin Internet, cu ajutorul mesajelor transmise în masă și a abilității de a răspândi un mesaj cât mai mult cu costuri minime. (*Personal, la solicitarea unei organizații americane pentru protecția animalelor, am folosit o metodă de tip viral marketing, utilizată de obicei în marketingul pe Internet, pentru a răspândi mesajul acestei organizații: am creat trei*

ghiduri pentru diferite animale (reptile, păsări și pești), în care am inclus mesajul organizației și pe care le-am transpus în module ale diferitelor sisteme de management al conținutului (PHP-Nuke, XOOPS, Joomla, PostNuke, etc.), oferindu-le gratuit tuturor webmasterilor și proprietarilor de situri care doreau să își îmbogățească conținutul siturilor cu astfel de ghiduri. În circa două luni, ghidurile respective au fost incluse în mii de situri web, cu un trafic total zilnic de milioane de vizitatori interesați de aceste animale. Impactul mesajului a fost deosebit.)

Organizarea/mobilizarea se referă la activități care au loc doar online, doar offline (în sistem clasic) dar organizate online, sau o combinație a acestor două variante.

Acțiunea/reacțiunea este o categorie care constă în principal din astfel de acțiuni. Atacurile denial-of-service, preluarea și vandalizarea unor situri web, încărcarea de cai troieni și spamuri, sunt toate exemple de activism pe Internet efectuate la limita sau dincolo de limita legalității. Multe din aceste tipuri de "acțiuni direct" poartă numele de *hacktivism*. ("Classifying Forms of Online Activism: The Case of Cyberprotests Against the World Bank" in *Cyberactivism: Online Activism in Theory and Practice* pp. 71-95. Eds. Ayers, Michael D., Mccaughey, Martha. Copyright 2003, Routledge, New York, NY)

Activismul transformațional

Activismul transformațional promovează ideea că oamenii au nevoie să se transforme atât intern cât și extern pentru a crea schimbări importante în lume.

Un exemplu de activism transformațional este *pacifismul* care, așa cum este definit de Națiunile Unite, este "un mod de a ajuta țările sfâșiate de conflicte să creeze condiții pentru o pace sustenabilă". Observatorii monitorizează procesele de pace în zonele post-conflict și ajută combatanții să implementeze acordurile de pace semnate. Astfel de suport poate avea forme multiple, inclusiv măsurători ale creșterii încrederii, aranjamente pentru delimitarea puterii, sprijin electoral, consolidarea respectării legilor, și dezvoltarea economică și socială. Deci pacifiștii ONU (denumiți adesea Căștile Albastre datorită culorii căștilor lor) pot include soldați, ofițeri de poliție civili, precum și alt personal civil.

Un alt exemplu este încurajarea alegerii de a trăi în *comunități multirasiale*. Astfel de comunități se pot "transforma" literar prin deschideri ale rezidenților către noi idei, noi culturi, noi perspective istorice, și o mai largă viziune asupra vieții, beneficiarul final fiind relațiile sociale.

Un alt exemplu de activism transformațional este *economia transformațională*. Aici ideea este de schimbare a modului în care circulă resursele într-o societate prin introspecție. Oamenii își examinează propriile reacții emoționale față de nevoile pe care le au. Aceasta le permite să vadă că unele din lucrurile de care credeau că au nevoie, de fapt nu au nevoie de ele. Această perspectivă alterează circulația bunurilor într-o societate datorită schimbării nevoilor fundamentale.

Politica transformățională încearcă să convingă oamenii să descopere prin introspecție ce cred ei despre adevărata putere. Pot descoperi astfel că adevărata putere este descoperirea conexiunilor dintre fiecare cu fiecare și posibilitatea de a acționa asupra acestei rețele. În acest caz, puterea nu este cea direcționată asupra cuiva anume, ci cea care dezlanțuie creativitatea colectivă creând o nouă societate.

Activismul transformățional caută valorile comune ascunse și, pornind de aici, să ajute fiecare dintre părți să își ia ceea ce doresc. În acest proces una sau ambele părți au șansa să-și găsească propriul teritoriu intern și să schimbe paradigmele.

Activismul transformățional cu sursă deschisă înseamnă că poți acționa asupra unui colectiv și a creativității sale într-un mod care transformă oamenii implicați într-o colectivitate amabilă, pașnică, altruistă.

Proteste

Un protest este o expresie a unei opoziții prin cuvinte sau prin acțiuni împotriva unor anumite evenimente, politici, sau situații. Protestele poate lua multe forme diferite; de la declarații individuale la demonstrații de masă. Protestatarii pot organiza un protest ca o modalitate de a face publice opiniile lor într-o încercare de a influența opinia publică sau politica guvernamentală, sau se pot întreprinde acțiuni directe într-o încercare de a se adopta în mod direct schimbările dorite. În cazul în care protestele sunt parte a unei campanii sistematice și pașnice pentru a se atinge un anumit obiectiv, și implică utilizarea de presiune și persuasiune, se trece dincolo de simplul protest și poate fi mai bine descris ca fiind vorba de rezistență civilă sau rezistență nonviolentă.

Diferitele forme de auto-exprimare și protest sunt uneori limitate prin politici guvernamentale (cum ar fi obligația de autorizație pentru protest), circumstanțele economice, convingerile religioase, structurile sociale, sau monopolul media. Când apar astfel de restricții, protestele ar putea lua forma de nesupunere civilă deschisă, forme mai subtile de rezistență împotriva restricțiilor, sau se pot metamorfoza în alte acțiuni, cum ar fi în cultură și emigrarea.

Un protest poate fi el însuși uneori obiectul unei contra-protest. Într-un astfel de caz, contra-protestatarii demonstrează sprijinul lor pentru persoana, politica, acțiunea, etc., care face obiectul protestului inițial.

Forme de protest

Printre formele general recunoscute de protest se numără:

Demonstrație publică sau miting politic

- *Marșul de protest*, o formă istorică și geografică comună de acțiune non-violentă de către grupuri de oameni.

- *Pichetarea*, o formă de protest în care oamenii se adună în afara unui loc de muncă sau locații în care un eveniment are loc. De multe ori, acest lucru se face într-o încercare de a descuraja alte persoane de a merge într-un loc ("trecând linia de pichet"), dar poate fi, de asemenea, făcută pentru a atrage atenția opiniei publice asupra unei cauze.
- *Proteste de stradă*, de obicei acțiuni individuale, gravitând spre zone de trafic pietonal intens, și afișarea de pancarte realizate manual, cum ar fi panouri de tip sandwich sau semne de pichet, pentru a maximiza expunerea și interacțiune cu publicul.
- *Blocarea sau autoblocarea* este o modalitate de a opri îndepărtarea unui obiect sau persoană prin legarea de o structură sau un copac, și contracarând astfel îndepărtarea protestului de la locul dorit. Utilizatorii folosesc diferite lanțuri, încuietori și chiar legarea împreună cu cătușe, pentru a împiedica pe cei care încearcă să îi îndepărteze folosind un clește pentru tăierea lanțurilor.
- *Simularea morții* este o formă de protest unde participanții simulează că sunt morți (cu diferite grade de realism). În cea mai simplă formă, protestatarii pur și simplu se întind la pământ și pretinde că sunt morți, uneori acoperindu-se cu însemne sau banere. O mare parte a eficienței depinde de postura de protestatari, pentru că atunci când nu se execută în mod corespunzător, protestatarii ar putea arăta mai degrabă ca niște persoane "adormite". Pentru realism, rănilor simulate sunt uneori pictate pe corpuri, sau (de obicei, "sângeroase") sau sunt folosite bandaje.
- *Cântecul de protest* este o melodie prin care se protestează față de problemele percepute în societate. Fiecare mișcare majoră în istoria occidentală a fost însoțită de propria sa colecție de cântece de protest, de la emanciparea sclavilor la votul pentru femei, mișcările muncitorești, drepturi civile, mișcarea anti-război, mișcarea feministă, mișcările de mediu. De-a lungul timpului, astfel de cântece au atins și probleme mai abstracte, morale, cum ar fi nedreptatea, discriminarea rasială, moralitatea de război în general (spre deosebire de protestele pentru războaie specifice), globalizarea, inflația, inegalitățile sociale, și încarcerarea.
- *Majorete radicale*. Ideea este de a reapropia ironic estetica de majorete, de exemplu prin schimbarea cântecelor care promovează feminismul și cauzele de stânga. Multe majorete radicale (dintre care unii sunt de sex masculin) sunt în aparență departe de imaginea stereotipă a majoretei.
- *Plimbările în masă critică cu bicicleta* au fost percepute ca activități de protest. Un articol de revistă din 2006 în *New Yorker* descria acest tip de protest în New York City ca "plimbări lunare protest politic", și le caracteriza ca parte a unei mișcări sociale. Și în Marea Britanie publicația electronică *Urban75*, care face reclamă și publică fotografiile ale unor astfel de evenimente în Londra, descrie acest protest ca "protestul lunar al bicicliștilor care reclamă străzile din Londra." Cu toate acestea, participanții la aceste proteste au insistat asupra faptului că aceste evenimente ar trebui să fie privite ca "sărbători" și adunări spontane, și nu ca proteste sau demonstrații organizate. Această poziție permite masei critice să susțină o poziție juridică în care evenimentele pot avea loc fără notificarea prealabilă a poliției locale.

- *Toyi-toyi* este un dans din Africa de Sud, originar din Zimbabwe, care a devenit faimos pentru utilizarea sa în protestele politice de apartheid din Africa de Sud.

Mișcarea Occupy

Mișcarea Occupy este o mișcare de protest internațională direcționată în primul rând împotriva inegalităților economice și sociale. Primul protest Occupy de mare amploare a fost Occupy Wall Street în Parcul Zuccotti, New York, care a început pe 17 septembrie 2011. Pe 9 octombrie, protestele Occupy avuseseră loc sau erau în curs de desfășurare în peste 95 orașe din 82 țări, și 600 comunități în Statele Unite. Începând cu 22 ianuarie 2012, rețeaua socială pentru meetinguri Meetup confirma existența a 2.818 comunități occupy în toată lumea.

Occupy Wall Street a fost inițiată de grupul canadian de activiști Adbuster, și a fost inspirată în parte de Primăvara Arabă, în special de protestele din Piața Tahrir, Cairo, și de Indignații Spanioli. Mișcarea a folosit îndeosebi sloganul *Noi suntem cei 99%*, formatul #Occupy, și se organizează prin situri web precum "Occupy Together". Conform lui *Washington Post*, mișcarea, care a fost descrisă ca o "trezire democratică" de Cornel West, nu poate fi redusă la doar câteva solicitări.

Imediat după miezul nopții pe 9 noiembrie 2011, poliția din orașul Londra, Ontario, Canada, a evacuat protestatarii din Parcul Victoria, aceasta fiind prima evacuare forțată din Canada. În după amiaza zilei de 11 noiembrie în Halifax, Noua Scoție, și apoi în noaptea de 14 noiembrie, autoritățile au închis forțat campusurile din multe părți ale lumii precum New York, Oakland și Zurich. Protestatarii Occupy s-au regrupat imediat și au promis să continue protestele, revenind adesea în zonele evacuate. Pe 24 noiembrie 2011, Consiliul Local din Edinburg devine primul organism guvernamental din lume care recunoaște în mod oficial mișcarea Occupy.

Un sondaj la nivel mondial realizat în ianuarie 2012 concluzionează că 40% dintre repondenți erau familiari cu mișcarea, și că mai mult de 2/3 simpatizau cu mișcarea Occupy, comparativ cu cei cu opinii defavorabile.

Mișcarea Indignațiilor și Satul Democrației

Mișcarea Indignațiilor Spanioli a început la mijlocul lui mai 2011, în campusurile din Madrid și din alte orașe. Conform sociologului Manuel Castells, la finele lunii mai erau deja sute de campusuri în Spania și în toată lumea. Pentru unii jurnaliști și comentatori campingurile din Spania au dat startul mișcării occupy globale, deși alții consideră ca punct de plecare orașul New York, în septembrie 2011.

Pe 30 mai 2011, un lider al *Indignațiilor*, inspirat de Primăvara Arabă, a chemat la un protest mondial pe 15 octombrie. La jumătatea anului 2011, grupul canadian Fundația Media Adbusters, cunoscut mai mult pentru publicația sa anti-consumeristă cu reclame gratuite *Adbusters*, propune ocuparea pașnică a Wall Street pentru a protesta împotriva influențelor corporatiste asupra democrației, a inegalităților în creștere privind

bunăstarea. și a absenței repercusiunilor legale asupra celor vinovați de recenta criză financiară. Cofondatorul *Adbusters*, Kalle Lasn, a înregistrat domeniul web *OccupyWallStreet.org* pe 9 iunie. Una din sursele de inspirație ale mișcării a fost Satul Democrației creat în 2010, lângă Parlamentul Britanic din Londra. Protestul a primit o atenție suplimentară când grupul de hackeri pe Internet *Anonymous* a încurajat, pe cei care îi susțineau, să ia parte la proteste, chemând protestatarii să se reverse în josul Manhattan-ului, să instaleze corturi, bucătării, baricade pașnice, și să ocupe Wall Street (Occupy Wall Street). Ei au promovat protestul printr-un poster cu un dansator pe statuia simbolică a Tautului de pe Wall Street (Charging Bull). Primul protest a avut loc în Parcul Zuccotti din New York, pe 17 septembrie 2011. Protestele au fost precedate de o mișcare similară Occupy Dataran în Kuala Lumpur în iulie 2011, cu șapte săptămâni înainte de Occupy Wall Street.

Sloganul "Noi suntem cei 99%"

Fraza "Cei 99%" este un slogan politic folosit de protestatarii mișcării Occupy. Ea a fost lansată oficial ca pagină de blog pe Tumblr la finele lui august 2011. Expresia se referă la concentrarea bogățiilor în mâna unui grup restrâns de 1% din toată populația, comparativ cu restul de 99%; cei 1% triplându-și practic veniturile nete în ultimii treizeci de ani conform unui raport al Congressional Budget Office (CBO).

Raportul a fost elaborat chiar în perioada în care mișcarea Occupy Wall Street urmau să intre în dezbateră politică națională a SUA. Conform lui CBO, între 1997 și 2007 veniturile celor 1% dintre Americani au crescut cu o medie de 275%. În aceeași perioadă, pentru 60% din americanii de clasă mijlocie veniturile au crescut cu 40%. Începând cu 1979 media venitului brut pentru cei 99% a scăzut cu 900 USD, în timp ce pentru cei 1% a crescut cu peste 700.000 USD, întrucât taxele federale au devenit mai puțin progresive. Între 1992-2007 pentru primii 400 bogăți ai SUA veniturile au crescut cu 392% iar impozitele medii s-au redus cu 37%. În 2009, venitul mediu pentru cei 1% era de 960.000 USD cu un venit minim de 343.927 USD. În 2007 populația americană de 1% cea mai bogată stăpânea 34,6% din bogățiile totale ale țării, iar următorii 19% aveau în proprietate 50,5%. Astfel, 20% cei mai bogăți americani aveau în proprietate 85% din bogățiile țării, iar restul de 80% din populație doar 15% - un exemplu al principiului Pareto. Inegalitatea financiară (venitul total net câștigat minus valoarea cheltuielilor domestice) era mai mare decât inegalitatea privind bogăția totală, cei 1% deținând 42,7%, următorii 19% din americani deținând 50,3%, iar restul de 80% deținând 7%. Oricum, după Marea Recesiune care a început în 2007, procentul din bogăție deținut de cei 1% din populație a crescut de la 34,6% la 37,1%, iar a primilor 20% din americani a crescut de la 85% la 87,7%. Marea Recesiune a determinat de asemenea o scădere cu 36,1% a bunăstării domestice medii, dar o scădere cu doar 11,1% pentru primii 1%, crescând astfel diferența dintre cei 1% și cei 99%. În perioada expansiunii economice dintre 2002 și 2007, veniturile primilor 1% au crescut de 10 ori mai repede decât veniturilor celorlalți 99%. În această perioadă 66% din veniturile totale câștigate s-au dus la cei 1%, care în 2007 aveau un mai mare procentaj din venitul total decât oricând din 1928 și până atunci. Aceasta este în total contrast cu sondajele care spuneau populației SUA că există o

distribuție "ideală" mult mai egalizată, contribuind la o ignoranță larg răspândită în rândul americanilor cu privire la inegalitatea venitului și inegalitatea bogățiilor.

Scopuri ale Mișcării Occupy

Inițial, jurnaliști precum Shannon Bond de la *Financial Times* afirmau că este dificil să se discearnă un scop unificat al mișcării, deși spre finele lui octombrie 2011, Adbusters a încercat să ralieze protestatarii pentru o singură și clară solicitare, taxa Robin Hood, cu un marș global care să sprijine taxa Robin Hood planificat pe 29 octombrie. Naomi Wolf a argumentat falsitatea impresiei create de multe centre media că protestatarii nu ar avea solicitări clare. Wolf includea printre solicitările clare ale mișcării dorința acestora de a se termina cu corupția datorată banilor și politicii. Publicația *The New Yorker* afirma că cererile lui Lasn și White sunt concrete: reglementări riguroase în industria bancară, blocarea instrumentelor financiare sofisticate, arestarea tuturor speculanților financiari responsabili de crahul financiar din 2008, și formarea unei comisii prezidențiale care să investigheze și să elimine corupția în politică. Conform lui *Bloomberg Businessweek*, protestatarii doresc locuri de muncă mai multe și mai bune, o distribuție mai egală a veniturilor, reformă bancară, și o reducere a influenței corporațiilor asupra politicului.

La finele lui noiembrie 2011, contingentul din Londra al mișcării Occupy au elaborat primul lor apel pentru corporații, solicitând măsuri pentru stoparea evazionismului de către firmele bogate. Întârzierea în articularea unei cereri clare s-a datorat timpului necesar pentru a se ajunge la un consens în cadrul unui astfel de proces uneori lent de *democrație participativă*. Se fac încă eforturi pentru a se ajunge la un consens cu alte grupuri occupy din toată lumea pentru o declarație globală.

Un articol din noiembrie publicat în *Financial Times* afirma că, în lipsa unei unificări globale a mișcării, aceasta nu are încă prea multă influență asupra sistemului politic, recentele evenimente de la summitul G-20 de la Cannes din 2011 sugerând că băncile vor continua să evite implementarea unei taxe pe tranzacții gen "Robin Hood".

Directorul Coaliției pentru Drepturile Omului din Australia crede că Mișcarea Occupy trebuie să aibă un obiectiv simplu și etic care poate fi dus la îndeplinire cu ajutorul populației, altfel va eșua. Mai exact, introducerea democrației directe în genul celei din Elveția (cu referendumuri inițiate de cetățeni), pentru a se asigura că guvernele sunt mai responsabile democratic. El crede că lumea are nevoie de mai multă democrație pentru a contracara iresponsabilitățile fiscale, nu socialism sau fascism.

Legislație

LEGE nr.78 din 8 mai 2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Textul actului publicat în M.Of. nr. 219/18 mai. 2000

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I **Dispoziții generale**

Art. 1. - (1) Prezenta lege instituie măsuri de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție și se aplică următoarelor persoane: a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost investite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice; b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici; c) care exercită atribuții de control, potrivit legii; d) care acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența; e) care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale; f) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație; g) alte persoane fizice decât cele prevăzute la lit. a)-f), în condițiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL II **Reguli speciale de comportament privind anumite categorii de persoane, în scopul prevenirii faptelor de corupție**

Art. 2. - Persoanele prevăzute la art. 1 sunt obligate să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.

Art. 3. - (1) Persoanele prevăzute la art. 1 lit. a), precum și persoanele care dețin o funcție de conducere, de la directori inclusiv, în sus, în cadrul regiilor autonome, companiilor naționale, societăților naționale, societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, instituțiilor publice implicate în realizarea procesului de privatizare, Băncii Naționale a României, băncilor la care statul este acționar majoritar, au obligația să își declare averea în condițiile prevăzute de Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

(2) Nedepunerea declarației de avere de către persoanele prevăzute la alin. (1) atrage declanșarea din oficiu a procedurii de control al averii în condițiile Legii nr. 115/1996.

Art. 4. - (1) Persoanele prevăzute la art. 1 lit. a) și c) au obligația să declare, în termen de 30 de zile de la primire, orice donație directă ori indirectă sau daruri manuale primite în legătură cu exercitarea funcțiilor sau atribuțiilor lor, cu excepția celor care au o valoare simbolică.

(2) Dispozițiile Legii nr. 115/1996 referitoare la modalitatea depunerii declarației de avere se aplică în mod corespunzător și în cazul prevăzut la alin. (1).

CAPITOLUL III

Infracțiuni

SECȚIUNEA 1

Categorii de infracțiuni

Art. 5. - (1) În înțelesul prezentei legi, sunt infracțiuni de corupție infracțiunile prevăzute la art. 254-257 din Codul penal, precum și infracțiunile prevăzute în legi speciale, ca modalități specifice ale infracțiunilor prevăzute la art. 254-257 din Codul penal, în funcție de calitatea persoanelor care săvârșesc sau față de care se săvârșesc faptele ori în raport cu sectoarele de activitate unde acestea se comit.

(2) În înțelesul prezentei legi, sunt infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție infracțiunile prevăzute la art. 10-13.

(3) Prevederile prezentei legi sunt aplicabile și infracțiunilor menționate la art. 17, care sunt în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu cele asimilate acestora.

SECȚIUNEA a 2-a

Infracțiuni de corupție

Art. 6. - Infracțiunile de luare de mită - prevăzută la art. 254 din Codul penal, de dare de mită - prevăzută la art. 255 din Codul penal, de primire de foloase necuvenite prevăzută la art. 256 din Codul penal și de trafic de influență prevăzută la art. 257 din Codul penal se pedepsesc potrivit acelor texte de lege.

Art. 7. - (1) Fapta de luare de mită, prevăzută la art. 254 din Codul penal, dacă a fost săvârșită de o persoană care, potrivit legii, are atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor ori de constatare, urmărire sau judecare a infracțiunilor, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 254 alin. 2 din Codul penal privind săvârșirea infracțiunii de către un funcționar cu atribuții de control.

(2) Fapta de dare de mită săvârșită față de una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) sau față de un funcționar cu atribuții de control se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 255 din Codul penal, al cărei maxim se majorează cu 2 ani.

(3) Infracțiunile de primire de foloase necuvenite și trafic de influență, dacă au fost săvârșite de una dintre persoanele menționate la alin. (1) și (2), se sancționează cu

pedeapsa prevăzută la art. 256 din Codul penal, respectiv la art. 257 din Codul penal, al cărei maxim se majorează cu 2 ani.

Art. 8. - Prevederile art. 254-257 din Codul penal se aplică și managerilor, directorilor, administratorilor și cenzorilor societăților comerciale, companiilor și societăților naționale, ai regiilor autonome și ai oricăror alți agenți economici.

Art. 9. - În cazul infracțiunilor prevăzute în prezenta secțiune, dacă sunt săvârșite în interesul unei organizații, asociații sau grupări criminale ori al unuia dintre membrii acesteia sau pentru a influența negocierile tranzacțiilor comerciale internaționale ori schimburile sau investițiile internaționale, maximum pedepsei prevăzute de lege pentru aceste infracțiuni se majorează cu 5 ani.

SECȚIUNEA a 3-a
Infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție

Art. 10. - Sunt pedepsite cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite: a) stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând agenților economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare sau cu ocazia unei tranzacții comerciale, ori a bunurilor aparținând autorităților publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare sau de gestionare; b) acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii sau a normelor de creditare, neurmărirea, conform legii sau normelor de creditare, a destinațiilor contractate ale creditelor sau subvențiilor ori neurmărirea creditelor restante; c) utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate.

Art. 11. - (1) Fapta persoanei care, în virtutea funcției, a atribuției ori a însărcinării primite, are sarcina de a supraveghea, de a controla sau de a lichida un agent economic privat, de a îndeplini pentru acesta vreo însărcinare, de a intermedia sau de a înlesni efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare de către agentul economic privat ori de a participa cu capital la un asemenea agent economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost săvârșită într-un interval de 5 ani de la încetarea funcției, atribuției ori însărcinării, aceasta se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 12. - Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite: a) efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale; b) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt

destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Art. 13. - Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație și care folosește influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 14. - Dacă faptele prevăzute la art. 12 și 13 sunt săvârșite în condițiile art. 9, maximul pedepsei prevăzute de lege se majorează cu 3 ani.

Art. 15. - Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezenta secțiune se pedepsește.

Art. 16. - Dacă faptele prevăzute în prezenta secțiune constituie, potrivit Codului penal sau unor legi speciale, infracțiuni mai grave, acestea se pedepsesc în condițiile și cu sancțiunile stabilite în aceste legi.

SECȚIUNEA a 4-a

Infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție

Art. 17. - În înțelesul prezentei legi, următoarele infracțiuni sunt în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate acestora, prevăzute la art. 10-13: a) tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a, precum și favorizarea persoanelor care au comis o astfel de infracțiune; b) asocierea în vederea săvârșirii unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau la lit. a) din prezentul articol; c) falsul și uzul de fals săvârșite în scopul de a ascunde comiterea uneia dintre infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau săvârșite în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune; d) abuzul în serviciu contra intereselor publice, săvârșit în realizarea scopului urmărit printr-o infracțiune prevăzută în secțiunile a 2-a și a 3-a; e) infracțiunile de spălare a banilor, prevăzute în Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, atunci când banii, bunurile sau alte valori provin din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a; f) contrabanda cu bunuri provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau săvârșită în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune; g) infracțiunile prevăzute în Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a; h) infracțiunea de bancrută frauduloasă și celelalte infracțiuni prevăzute în Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a; i) traficul de stupefiante, nerespectarea regimului armelor de foc și al munițiilor, traficul de persoane în scopul practicării prostituției, săvârșite în legătură cu o infracțiune prevăzută în secțiunile a 2-a și a 3-a.

Art. 18. - (1) Infracțiunile prevăzute la art. 17 lit. a)-d) se sancționează cu pedeapsa prevăzută în Codul penal pentru aceste infracțiuni, al cărei maxim se majorează cu 2 ani.

(2) Infrațiunile prevăzute la art. 17 lit. e) se sancționează cu pedepsele prevăzute în Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, al căror maxim se majorează cu 3 ani.

(3) Infrațiunile prevăzute la art. 17 lit. f) se sancționează cu pedepsele prevăzute în Legea nr. 141/1997 privind Codul vamal al României, al căror maxim se majorează, în cazul contrabandei simple, cu 3 ani, iar în cazul contrabandei calificate, cu 5 ani.

(4) Infrațiunile prevăzute la art. 17 lit. g) se sancționează cu pedepsele prevăzute în Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, al căror maxim se majorează cu 2 ani.

(5) Infrațiunile prevăzute la art. 17 lit. h) se sancționează cu pedepsele prevăzute în Legea nr. 31/1990, republicată, al căror maxim se majorează cu 2 ani.

(6) Infrațiunile prevăzute la art. 17 lit. i) se sancționează, după caz, cu pedepsele prevăzute la art. 312, 279 sau 329 din Codul penal.

SECȚIUNEA a 5-a
Dispoziții comune

Art. 19. - În cazul săvârșirii infracțiunilor la care se referă prezentul capitol, banii, valorile sau orice alte bunuri care au fost date pentru a determina săvârșirea infracțiunii sau pentru a răsplăti pe infractor ori cele dobândite prin săvârșirea infracțiunii, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia, se confiscă, iar dacă bunurile nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Art. 20. - În cazul în care s-a săvârșit o infracțiune dintre cele prevăzute în prezentul capitol, luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie.

CAPITOLUL IV
Dispoziții procedurale

SECȚIUNEA I
Dispoziții generale

Art. 21. - (1) Infrațiunile prevăzute de prezenta lege ca infracțiuni de corupție sau ca infracțiuni asimilate acestora ori ca infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, dacă sunt flagrante, se urmăresc și se judecă potrivit dispozițiilor art. 465 și art. 467-479 din Codul de procedură penală.

(2) Dacă infracțiunile prevăzute la alin. (1) nu sunt flagrante, urmărirea penală și judecata se efectuează potrivit procedurii de drept comun.

Art. 22. - În cazul infracțiunilor prevăzute în secțiunea a 2-a din cap. III, urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții speciale privind descoperirea și urmărirea infracțiunilor

Art. 23. - (1) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi.

(2) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate, în cursul efectuării actului de control, să procedeze la asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive și a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Art. 24. - Persoanele prevăzute la art. 1 lit. e), care cunosc operațiuni ce antrenează circulația de capitaluri sau alte activități, prevăzute la art. 1, privind sume de bani, bunuri sau alte valori ce se presupune că provin din infracțiuni de corupție sau asimilate acestora ori din infracțiuni ce au legătură cu acestea, au obligația să sesizeze organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunii ori organele de control, abilitate de lege.

Art. 25. - (1) Îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor prevăzute la art. 23 și 24 nu constituie o încălcare a secretului profesional sau bancar și nu atrage răspunderea penală, civilă sau disciplinară.

(2) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) se aplică chiar dacă cercetarea sau judecarea faptelor semnalate a condus la neînceperea sau încetarea urmăririi penale ori la achitare.

(3) Sesizările anonime nu pot fi luate în considerare.

(4) Neîndeplinirea cu rea-credință a obligațiilor prevăzute la art. 23 și 24 constituie infracțiuni și se pedepsesc potrivit art. 262 din Codul penal.

Art. 26. - Secretul bancar și cel profesional nu sunt opozabile organelor de urmărire penală, instanțelor de judecată sau Curții de Conturi.

Art. 27. - (1) Când sunt indicii temeinice cu privire la săvârșirea uneia dintre infracțiunile prevăzute de prezenta lege, în scopul strângerii de probe sau al identificării făptuitorului, procurorul poate să dispună pentru o durată de cel mult 30 de zile: a) punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora; b) punerea sub supraveghere sau sub ascultare a liniilor telefonice; c) accesul la sisteme informaționale; d) comunicarea de acte autentice sau sub semnătură privată de documente bancare, financiare ori contabile.

(2) Pentru motive temeinice măsurile pot fi prelungite de procuror prin ordonanță motivată, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.

(3) În cursul judecății instanța poate dispune prelungirea acestor măsuri prin încheiere motivată.

Art. 28. - (1) Se instituie, prin prezenta lege, Secția de combatere a corupției și criminalității organizate, care funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, ca structură specializată în acest domeniu la nivel național.

(2) Se instituie, de asemenea, prin prezenta lege servicii de combatere a corupției și criminalității organizate în cadrul parchetelor de pe lângă curțile de apel și birouri de combatere a corupției și criminalității organizate în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale, ca structuri teritoriale specializate în acest domeniu. Activitatea acestor servicii și birouri este coordonată și controlată de Secția de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

(3) Secția de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, precum și serviciile și birourile prevăzute la alin. (2) efectuează, potrivit Codului de procedură penală și altor legi speciale, urmărirea penală privind infracțiunile de corupție prevăzute în prezenta lege, precum și infracțiunile săvârșite în condițiile crimei organizate. De asemenea, secția conduce și controlează activitățile procesuale efectuate de organele poliției și de alte organe implicate în descoperirea și urmărirea penală a acestor infracțiuni, supraveghind ca actele îndeplinite de aceste organe să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(4) În scopul efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor de corupție și a infracțiunilor asimilate acestora, prevăzute în prezenta lege, la cererea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, organele care au competențe legale în descoperirea și urmărirea acestor infracțiuni vor delega, timp de un an, numărul necesar de persoane specializate în acest domeniu, pentru a îndeplini, sub directă conducere, supravegherea și controlul nemijlocit al procurorilor din Secția de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, actele procesuale conferite de lege.

(5) Pentru clarificarea unor probleme tehnice de specialitate pot funcționa, în condițiile alin. (4), pe lângă Secția de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, specialiști în domeniul financiar, bancar, vamal sau din alte asemenea domenii.

(6) Prevederile alin. (4) și (5) se aplică în mod corespunzător și în cazul structurilor specializate în domeniul corupției și criminalității organizate, care funcționează la nivel teritorial.

(7) Secția de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, precum și structurile corespunzătoare teritoriale vor

efectua și operațiuni de centralizare, analizare și valorificare a datelor și informațiilor deținute de ele sau primite de la celelalte organisme implicate în lupta împotriva corupției și criminalității organizate, constituindu-se în felul acesta o bancă de date în domeniul faptelor de corupție și al criminalității organizate.

(8) Structura, precum și statele de personal și de funcții ale Secției de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, ale serviciilor și birourilor teritoriale specializate, se vor stabili în condițiile Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 29. - (1) Pentru judecarea infracțiunilor de corupție și a infracțiunilor asimilate acestora, prevăzute în prezenta lege, pot fi constituite complete specializate, potrivit art. 15 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările ulterioare.

(2) Judecătorii care compun aceste complete specializate, procurorii care funcționează în cadrul Secției de combatere a corupției și criminalității organizate din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, al serviciilor și birourilor teritoriale specializate, precum și persoanele prevăzute la art. 28 alin. (4), (5) și (6) vor primi, pe lângă celelalte drepturi bănești, un spor de 30% din salariul de bază.

SECȚIUNEA a 3-a **Dispoziții comune**

Art. 30. - Hotărârea judecătorească definitivă de condamnare sau de achitare se poate publica în ziarele centrale sau, după caz, locale, menționate în hotărâre.

Art. 31. - Prevederile prezentei legi se completează, în ceea ce privește urmărirea și judecata, cu dispozițiile Codului de procedură penală.

CAPITOLUL V **Dispoziții finale**

Art. 32. - În cazul actelor juridice încheiate cu încălcarea prevederilor prezentei legi sunt aplicabile dispozițiile art. 14-22 din Codul de procedură penală.

Art. 33. - Orice prevedere contrară prezentei legi se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 12 aprilie 2000, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ION DIACONESCU

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
ULM NICOLAE SPINEANU

București, 8 mai 2000.
Nr. 78.

CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

Legea nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003

ART. 1

Se ratifică Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, semnată de România la Merida la 9 decembrie 2003.

ART. 2

(1) Cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare, în baza art. 46 pct. 13 din convenție, se notifică depozitarului următoarele:

- a) cererile de asistență judiciară din faza de cercetare și urmărire penală vor fi adresate Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- b) cererile de asistență judiciară din faza de judecată și de executare a pedepsei vor fi adresate Ministerului Justiției.

(2) De asemenea, în condițiile menționate la alin. (1), se notifică depozitarului următoarele:

- cererile de extrădare și cererile privind transferarea persoanelor condamnate vor fi adresate Ministerului Justiției.

CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI*)

PREAMBUL

Statele părți ale prezentei Convenții,
preocupate de gravitatea problemelor pe care le pune corupția și de amenințarea pe care aceasta o constituie pentru stabilitatea și siguranța societăților, subminând instituțiile și valorile democratice, valorile etice și justiția și compromițând dezvoltarea durabilă și statul de drept,
preocupate în egală măsură de legăturile existente între corupție și celelalte forme ale criminalității, în special criminalitatea organizată și criminalitatea economică, inclusiv spălarea banilor,
preocupate, pe de altă parte, de faptul că problemele de corupție care poartă asupra unor bunuri considerabile, putând reprezenta o parte substanțială a resurselor statelor, și care amenință stabilitatea politică și dezvoltarea durabilă a acestor state,
convinse că fenomenul corupției nu mai este o problemă locală, ci un fenomen transnațional care lovește toate societățile și toate economiile, ceea ce face esențială

cooperarea internațională, pentru a o preveni și pentru a o opri,
convinse în egală măsură că o abordare globală și multidisciplinară este necesară pentru a preveni și combate eficient corupția,
convinse, pe de altă parte, că oferirea de asistență poate contribui într-o manieră importantă la prevenirea și combaterea eficace a corupției, inclusiv prin întărirea capacității și instituțiilor statului,
convinse de faptul că dobândirea ilicită a bogățiilor personale poate fi îndeosebi dăunătoare instituțiilor democratice, economiilor naționale și statului de drept, hotărâte să prevină, să descopere și să descurajeze în mod eficient transferurile internaționale de bunuri dobândite ilicit și să consolideze cooperarea internațională în recuperarea de bunuri,
recunoscând principiile fundamentale ale respectării garanțiilor prevăzute de lege în procedurile penale și în procedurile civile sau administrative privind recunoașterea drepturilor de proprietate,
fiind conștiente de responsabilitatea ce revine statelor de a eradica acest flagel și că acestea trebuie să coopereze între ele, cu sprijinul și participarea persoanelor și grupurilor care nu aparțin sectorului public, cum ar fi societatea civilă, organizațiile neguvernamentale și comunitățile de persoane, pentru ca eforturile lor în acest domeniu să fie eficiente,
având în egală măsură conștiința principiilor buneii gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice, de echitate, de responsabilitate și de egalitate în fața legii, precum și de necesitate a păstrării integrității și favorizării unei culturi de refuz al corupției, salutând lucrările conduse de Comisia pentru prevenirea criminalității și pentru justiție penală și de Biroul Națiunilor Unite împotriva drogurilor și criminalității pentru a combate corupția,
amintind lucrările conduse în acest domeniu de alte organizații internaționale și religioase, mai ales activitățile Consiliului de Cooperare Vamală (numit și Organizația Mondială a Vămirilor), Consiliului European, Ligii Statelor Arabe, Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică, Organizației Statelor Americane, Uniunii Africane și Uniunii Europene,
luând act cu satisfacție de instrumentele multilaterale de prevenire și combatere a corupției, precum, între altele, Convenția interamericană împotriva corupției, adoptată de Organizația Statelor Americane la 29 martie 1996, Convenția privind combaterea corupției implicând funcționari ai comunităților europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene, adoptată de Consiliul Uniunii Europene la 26 mai 1997, Convenția privind combaterea corupției agenților publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale, adoptată de Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică la 21 noiembrie 1977, Convenția penală privind corupția, adoptată de Comitetul Miniștrilor Consiliului European la 27 ianuarie 1999, Convenția civilă privind corupția, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului European la 9 septembrie 1997, și Convenția de prevenire și combatere a corupției, adoptată de șefii de stat și de guvern ai Uniunii Africane la 12 iulie 2003,
salutând, de asemenea, intrarea în vigoare la 29 septembrie 2003 a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate,
au convenit cele ce urmează:

CAP. 1 Dispoziții generale

ART. 1

Obiect

Prezenta convenție are ca obiect:

- a) promovarea și consolidarea măsurilor în scopul prevenirii și combaterii corupției în modul cel mai eficient;
- b) promovarea, înlesnirea și sprijinul cooperării internaționale și asistenței tehnice în scopul prevenirii corupției și al luptei împotriva acesteia, inclusiv recuperarea de bunuri;
- c) promovarea integrității, responsabilității și buneii gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice.

ART. 2

Terminologie

În sensul prezentei convenții:

- a) prin agent public se înțelege: (i) orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat parte, care a fost numită ori aleasă, cu titlu permanent sau temporar, care este remunerată ori neremunerată, și oricare ar fi nivelul său ierarhic; (ii) orice persoană care exercită o funcție publică, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică, ori care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat; (iii) orice persoană definită ca "agent public" în dreptul intern al unui stat parte. Totuși, în scopurile anumitor măsuri specifice prevăzute în cap. II al prezentei convenții, prin agent public se poate înțelege orice persoană care exercită o funcție publică sau care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat;
- b) prin agent public străin se înțelege orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unei țări străine, care a fost numită sau aleasă, și orice persoană care exercită o funcție publică pentru o țară străină, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică;
- c) prin funcționar al unei organizații internaționale publice se înțelege un funcționar internațional sau orice persoană autorizată de o astfel de organizație să acționeze în numele ei;
- d) prin bunuri se înțelege orice tip de bun, corporal sau incorporeal, mobil ori imobil, tangibil sau intangibil, precum și actele juridice ori documentele atestând proprietatea acestor bunuri sau drepturile referitoare la acestea;
- e) prin produs al infracțiunii se înțelege orice bun provenit direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni ori obținut direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni;
- f) prin blocare sau sechestrul se înțelege interdicția temporară a transferului, conversiei, dispoziției ori circulației bunurilor sau faptul de a fi asumat temporar paza ori controlul de bunuri pe baza unei hotărâri a unei instanțe judecătorești sau a unei alte autorități competente;
- g) prin confiscare se înțelege deposedarea permanentă de bunuri pe baza unei hotărâri a unei instanțe judecătorești sau a unei alte autorități competente;
- h) prin infracțiune principală se înțelege orice infracțiune în urma căreia rezultă un produs care este susceptibil de a deveni obiectul unei infracțiuni definite la art. 23 din

prezenta convenție;

i) prin livrare supravegheată se înțelege metoda care constă în permiterea ieșirii de pe teritoriul, trecerii prin teritoriul sau intrării pe teritoriul unuia ori mai multor state, a unor expedieri ilicite sau suspecte de a fi ilicite, sub controlul autorităților competente ale acestor state, în vederea anchetării unei infracțiuni și identificării persoanelor implicate în săvârșirea acesteia.

ART. 3

Domeniul de aplicare

1. Prezenta convenție se aplică, în conformitate cu dispozițiile sale, prevenirii corupției, anchetelor și urmărilor privind corupția, precum și blocării, sechestrului, confiscării și restituirii produsului provenind din infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

2. În scopurile aplicării prezentei convenții nu este necesar, în afara dispozițiilor contrare, ca infracțiunile stabilite conform acesteia să cauzeze o daună sau un prejudiciu patrimonial statului.

ART. 4

Protecția suveranității

1. Statele părți își execută obligațiile decurgând din prezenta convenție într-un mod compatibil cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale a statelor și cu principiul neamestecului în afacerile interne ale altor state.

2. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu abilitază un stat parte să exercite asupra teritoriului unui alt stat o competență și funcțiuni care sunt exclusiv rezervate autorităților acestui alt stat de către dreptul său intern.

CAP. 2

Măsuri preventive

ART. 5

Politici și practici de prevenire a corupției

1. Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate.

2. Fiecare stat parte se străduiește să pună la punct și să promoveze practici eficiente pentru prevenirea corupției.

3. Fiecare stat parte se străduiește să evalueze periodic instrumentele juridice și măsurile administrative pertinente pentru a determina dacă acestea sunt corespunzătoare pentru a preveni și combate corupția.

4. Statele părți colaborează, conform principiilor fundamentale ale sistemului lor juridic, între ele și cu organizațiile regionale și internaționale, pentru a promova și a pune la punct măsurile prevăzute în prezentul articol. În cadrul acestei colaborări ele pot participa la programe și proiecte internaționale care urmăresc prevenirea corupției.

ART. 6

Organismul sau organismele de prevenire a corupției

1. Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului

său juridic, să existe unul sau mai multe organisme, după cum convine, însărcinate să prevină corupția prin mijloace precum:

a) aplicarea politicilor prevăzute la art. 5 din prezenta convenție și, dacă este cazul, supervizarea și coordonarea acestei aplicări;

b) sporirea și difuzarea informațiilor privind prevenirea corupției.

2. Fiecare stat parte acordă organismului sau organismelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol independența necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, pentru a permite exercitarea eficientă a funcțiilor lor la adăpost de orice influență nedorită. Resursele materiale și personalul specializat necesar, precum și formarea de care acest personal poate avea nevoie pentru a-și exercita funcțiile trebuie să le fie furnizate.

3. Fiecare stat parte comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite numele și adresa autorității sau autorităților susceptibile de a acorda asistență altor state părți în stabilirea și aplicarea măsurilor specifice de prevenire a corupției.

ART. 7

Sectorul public

1. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme de recrutare, de angajare, de încurajare a fidelității, de promovare și de pensionare a funcționarilor și, dacă este cazul, a altor agenți publici nenumiți, care:

a) se bazează pe principiile de eficiență și de transparență și pe criterii obiective, precum meritul, echitatea și aptitudinea;

b) cuprind proceduri corespunzătoare pentru a selecționa și pentru a forma persoanele numite să ocupe posturi publice considerate ca fiind în mod special expuse la corupție și, dacă este cazul, pentru a asigura o rotație pe aceste posturi;

c) favorizează o remunerație corespunzătoare și bareme de tratament echitabil, ținând seama de nivelul de dezvoltare economică a statului parte;

d) favorizează oferta de programe de educare și de formare care să le permită să-și îndeplinească corect, onorabil și adecvat funcțiile și să beneficieze de o formare specializată corespunzătoare care să-i sensibilizeze mai mult la riscurile corupției inerente exercițiului funcțiilor lor. Aceste programe pot face referire la codurile și normele de conduită aplicabile.

2. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a determina criteriile pentru candidatura și alegerea la un mandat public.

3. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a spori transparența finanțării candidaturilor la un mandat public electiv și, eventual, a finanțării partidelor politice.

4. Fiecare stat parte se străduiește, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme care să favorizeze transparența și să prevină conflictele de interese.

ART. 8

Codurile de conduită ale agenților publici

1. Pentru a lupta împotriva corupției, fiecare stat parte încurajează în mod special integritatea, cinstea și răspunderea agenților publici, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic.
2. În particular, fiecare stat parte se străduiește să aplice, în cadrul propriilor sisteme instituționale și juridice, coduri sau norme de conduită pentru exercitarea corectă, onorabilă și corespunzătoare a funcțiilor publice.
3. Pentru aplicarea dispozițiilor prezentului articol, fiecare stat parte ia act, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, de inițiativele pertinente ale organizațiilor regionale, interregionale și multilaterale, precum Codul internațional de conduită al agenților funcției publice, anexă la Rezoluția nr. 51/59 a Adunării generale din 12 decembrie 1996.
4. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să aplice măsuri și sisteme de natură să înlesnească semnalarea prin agenții publici ai autorităților competente a actelor de corupție despre care au luat cunoștință în exercițiul funcțiilor lor.
5. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să aplice măsuri și sisteme care să-i oblige pe agenții publici să declare autorităților competente toate activitățile exterioare, orice ocupație, orice plasamente, orice bunuri și orice dar sau avantaj substanțial din care ar putea rezulta un conflict de interese cu funcțiile lor de agent public.
6. Fiecare stat parte are în vedere să ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri disciplinare sau alte măsuri care se dovedesc a fi necesare împotriva agenților publici care încalcă codurile ori normele instituite în baza prezentului articol.

ART. 9

Achizițiile publice și gestiunea finanțelor publice

1. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsurile necesare pentru a stabili un sistem corespunzător de achiziții publice care să se bazeze pe transparență, concurență și criterii obiective pentru luarea de decizii și care, între altele, să fie eficiente pentru prevenirea corupției. Aceste sisteme, pentru aplicarea cărora se poate ține seama de valori-cadru, prevăd mai ales:
  - a) difuzarea publică a informațiilor privind procedurile de achiziții publice și contracte, aici fiind cuprinse informațiile despre apelurile de oferte și de informare corespunzătoare asupra atribuirii de contracte, fiind lăsat suficient timp potențialilor ofertanți pentru a stabili și înscrie oferta lor;
  - b) stabilirea anterioară a condițiilor de participare, inclusiv criteriile de selecție și de atribuire, și regulile apelurilor de oferte și publicarea lor;
  - c) folosirea criteriilor obiective și predeterminate pentru luarea de decizii privind achizițiile publice, cu scopul de a facilita verificarea ulterioară a aplicării corecte a regulilor sau procedurilor;
  - d) un sistem de recurs intern eficient, inclusiv un sistem de apel eficient, care să garanteze exercițiul căilor de atac în cazul încălcării regulilor sau procedurilor stabilite conform prezentului paragraf;
  - e) dacă este cazul, măsuri pentru a reglementa problemele care afectează personalul însărcinat cu achizițiile publice, cum ar fi: obligația unei declarații de interes pentru anumite achiziții, proceduri de selecție a personalului respectiv și obligații în materie de formare.

2. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsurile corespunzătoare pentru a promova transparența și responsabilitatea în gestiunea finanțelor publice. Aceste măsuri cuprind, în special:

- a) proceduri de adoptare a bugetului național;
- b) comunicarea în timp util a cheltuielilor și a veniturilor;
- c) un sistem de norme de contabilitate și audit și de control de gradul doi;
- d) sisteme eficiente de gestiune a riscurilor și de control intern; și
- e) dacă este cazul, măsuri corective în cazul neîndeplinirii exigențelor prezentului paragraf.

3. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile civile și administrative necesare, pentru a proteja integritatea registrelor și declarațiilor contabile, evidențelor financiare sau a altor documente privind cheltuielile și veniturile publice și pentru a împiedica falsificarea.

ART. 10

Informarea publicului

Ținând seama de necesitatea luptei împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul. Aceste măsuri pot include, în special:

- a) adoptarea de proceduri sau de reglementări care să permită publicului obținerea, dacă este cazul, a informațiilor asupra organizării, funcționării și proceselor decizionale de administrație publică, precum și, ținând seama de protecția vieții private și a datelor personale, asupra deciziilor și actelor juridice care îi privesc;
- b) simplificarea, dacă este cazul, a procedurilor administrative, cu scopul de a facilita accesul publicului la autoritățile de decizie competente; și
- c) publicarea informațiilor, inclusiv a eventualelor rapoarte periodice, despre riscurile de corupție în cadrul administrației publice.

ART. 11

Măsuri privind judecătoria și serviciile de urmărire

1. Ținând seama de independența magistraților și de rolul lor fundamental în lupta împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsuri pentru a consolida integritatea lor și pentru a preveni posibilitățile de a-i corupe, fără a le prejudicia independența. Aceste măsuri pot cuprinde reguli privind comportamentul lor.

2. Măsuri în același sens, ca și cele luate în aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, pot fi instituite și aplicate în cadrul serviciilor de urmărire în statele părți în care acestea formează un corp distinct, dar care se bucură de o independență asemănătoare celei a judecătorilor.

ART. 12

Sectorul privat

1. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri pentru prevenirea corupției implicând sectorul privat, întărirea normelor de contabilitate și audit în sectorul privat și, dacă este cazul, prevederea de sancțiuni civile, administrative sau penale eficiente, proporționate și punitive, în caz de nerespectare a acestor măsuri.

2. Măsurile care permit atingerea acestor obiective pot include, în special:

- a) promovarea cooperării între serviciile de investigații și de reprimare și instituțiile private vizate;
- b) promovarea elaborării de norme și proceduri pentru apărarea integrității instituțiilor private vizate, inclusiv coduri de conduită pentru ca întreprinderile și toate profesiile interesate să-și exercite activitățile în mod corect, onorabil și adecvat, pentru a preveni conflictele de interese și pentru a încuraja aplicarea bunelor practici comerciale de către întreprinderi între ele, precum și în relațiile lor contractuale cu statul;
- c) promovarea transparenței între entitățile private, inclusiv, dacă este cazul, a măsurilor privind identitatea persoanelor fizice și juridice implicate în înființarea și în gestiunea societăților;
- d) prevenirea folosirii improprie a procedurilor de reglementare a entităților private, inclusiv a procedurilor privind subvențiile și licențele acordate de către autoritățile publice pentru activități comerciale;
- e) prevenirea conflictelor de interes prin impunerea, după caz, și pentru o perioadă rezonabilă, de restricții în exercitarea activităților profesionale de către foștii agenți publici sau la angajarea de către sectorul privat a agenților publici după demisia sau pensionarea acestora, atunci când respectivele activități și respectiva angajare sunt direct legate de funcțiile pe care acești foști agenți publici le exercitau sau le supervizau când erau în funcție;
- f) aplicarea la întreprinderile private, ținând seama de structura și de mărimea lor, de norme de audit intern suficiente pentru a facilita prevenirea și descoperirea actelor de corupție și supunerea evidențelor și declarațiilor financiare solicitate de aceste întreprinderi private la proceduri corespunzătoare de audit și de certificare.

3. Cu scopul de a preveni corupția, fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform legilor și reglementărilor sale interne privind ținerea de registre și evidențe contabile, publicarea de informații despre declarațiile financiare și normele de contabilitate și de audit, pentru a interzice ca actele următoare să fie îndeplinite în scopul de a săvârși oricare dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții:

- a) stabilirea de evidențe în afara registrelor;
- b) operațiunile în afara registrelor sau insuficient identificate;
- c) înregistrarea de cheltuieli inexistente;
- d) înregistrarea de elemente de pasiv al căror obiect nu este concret identificat;
- e) utilizarea de documente false; și
- f) distrugerea intenționată de documente contabile, atunci când legea nu o prevede.

4. Fiecare stat parte refuză deductibilitatea fiscală a cheltuielilor care constituie mită, al căror vărsământ este unul dintre elementele constitutive ale infracțiunilor stabilite conform art. 15 și 16 din prezenta convenție și, dacă este cazul, al altor cheltuieli efectuate în scopul corupției.

ART. 13

Participarea societății

1. Fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare, în limita mijloacelor sale și conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a favoriza participarea activă a persoanelor și a grupurilor care nu aparțin sectorului public, cum ar fi societatea civilă, organizațiile neguvernamentale și comunitățile de persoane, la prevenirea corupției și la lupta împotriva acestui fenomen, precum și pentru a sensibiliza mai mult publicul cu privire la existența, la cauzele și la gravitatea corupției și la amenințarea pe care acest

fenomen o reprezintă. Această participare ar trebui consolidată prin măsuri constând în:

- a) sporirea transparenței proceselor de decizie și promovarea participării publicului la aceste procese;

- b) asigurarea accesului efectiv al publicului la informație;

- c) întreprinderea de activități de informare a publicului pentru a-l provoca să nu tolereze corupția, precum și de programe de educare a publicului, în special în școli și universități;

- d) respectarea, promovarea și protejarea libertății de cercetare, primire, publicare și difuzare a informațiilor privind corupția. Această libertate poate fi supusă la anumite restricții, care trebuie totuși să fie prevăzute de lege și necesare:

- (i) respectului drepturilor sau reputației altuia;

- (ii) protecției, securității naționale sau a ordinii publice ori a sănătății sau moralei publice.

2. Fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare pentru a veghea ca organismele de prevenire a corupției, competente, menționate în prezenta convenție, să fie cunoscute publicului și face ca ele să fie accesibile, astfel încât orice fapt susceptibil de a fi considerat o infracțiune, stabilită conform prezentei convenții, să le poată fi semnalat, inclusiv sub acoperirea anonimatului.

ART. 14

Măsuri de prevenire a spălării banilor

1. Fiecare stat parte:

- a) instituie un regim intern complet de reglementare și de control al băncilor și instituțiilor financiare nebankare, inclusiv al persoanelor fizice ori juridice care prestează servicii formale sau informale de transmitere de fonduri ori valori, precum și, dacă este cazul, al altor entități în mod special expuse la spălarea banilor, în limitele competenței sale, cu scopul de a descuraja și de a descoperi toate formele de spălare a banilor. Acest regim pune accentul pe exigențele în materia identificării clienților și, dacă este cazul, a beneficiarilor economici, pe înregistrarea operațiunilor și pe declararea operațiunilor suspecte;

- b) se asigură, fără a aduce atingere art. 46 din prezenta convenție, că autoritățile administrative, de reglementare, de investigații și de reprimare și altele însărcinate cu lupta împotriva spălării banilor (inclusiv, în cazul în care dreptul său intern o prevede, autoritățile judiciare) sunt în măsură să coopereze și să schimbe informații la nivel național și internațional, în condițiile definite de dreptul său intern și, în acest scop, urmărește crearea unui serviciu de informare financiar, având atribuția de centru național de colectare, analiză și difuzare a informațiilor privind eventualele operațiuni de spălare a banilor.

2. Statele părți urmăresc să pună în aplicare măsuri realizabile de investigații și de supraveghere a mișcării transfrontaliere a speciilor și titlurilor negociabile corespunzătoare, permițând, sub rezerva garanțiilor, asigurarea unei utilizări corecte a informațiilor și fără a împiedica în nici un fel circulația capitalurilor licite. De asemenea, particularii sau întreprinderile pot fi obligați să semnaleze transferurile transfrontaliere de cantități importante de specii și titluri negociabile corespunzătoare.

3. Statele părți urmăresc punerea în aplicare a măsurilor corespunzătoare și realizabile pentru a solicita instituțiilor financiare, inclusiv societăților de transfer de fonduri:

- a) să consemneze, pe formulare și în mesajele privind transferurile electronice de fonduri, informații exacte și utile despre cel care a emis ordinul;

- b) să păstreze aceste informații pe întreg parcursul lanțului de plată; și

c) să exercite o sporită supraveghere asupra transferurilor de fonduri neînsoțite de informații complete privind cel care a emis ordinul.

4. Atunci când instituie un regim intern de reglementare și de control în baza prezentului articol și fără a aduce atingere oricărui alt articol din prezenta convenție, statele părți sunt invitate să se inspire din inițiativele pertinente luate de către organizațiile regionale, interregionale și multilaterale în lupta împotriva spălării banilor.

5. Statele părți se străduiesc să dezvolte și să promoveze cooperarea mondială, regională, subregională și bilaterală dintre autoritățile judiciare, serviciile de investigații și de reprimare și autoritățile de reglementare financiară, în vederea luptei împotriva spălării banilor.

CAP. 3

Incriminare, investigare și reprimare

ART. 15

Corupția agenților publici naționali

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale;

b) faptei unui agent public de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

ART. 16

Corupția agenților publici străini și a funcționarilor organizațiilor publice internaționale

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, în legătură cu fapta de a promite, de a oferi sau de a da unui agent public străin ori unui funcționar al unei organizații publice internaționale, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale, în vederea obținerii sau păstrării unei piețe ori a unui alt folos necuvenit în legătură cu activități de comerț internațional.

2. Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public străin sau unui funcționar al unei organizații publice internaționale de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

ART. 17

Sustragerea, deturnarea sau altă folosire ilicită de bunuri de către un agent public

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, sustragerii, deturnării sau altei folosiri ilicite, de către un agent public, în folosul

său ori în folosul altei persoane sau entități, a oricărui bun, a oricărui fond ori valoare publică sau privată ori a oricărui lucru de valoare, care i-a fost înmănat datorită funcției sale.

ART. 18

Traficul de influență

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru atribuirea caracterului de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

- a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public sau oricărei alte persoane, direct ori indirect, un folos necuvenit, cu scopul ca respectivul agent sau respectiva persoană să abuzeze de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte a unui folos necuvenit pentru instigatorul inițial al actului sau pentru oricare altă persoană;
- b) faptei unui agent public sau a unei alte persoane de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, cu scopul de a abuza de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii unui folos necuvenit de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte.

ART. 19

Abuzul de funcții

Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate.

ART. 20

Îmbogățirea ilicită

Sub rezerva Constituției sale și a principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, îmbogățirii ilicite, adică o mărire substanțială a patrimoniului unui agent public pe care acesta n-o poate justifica rezonabil în raport cu veniturile sale legitime.

ART. 21

Corupția în sectorul privat

Fiecare stat parte urmărește să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție în cadrul activităților economice, financiare sau comerciale:

- a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da, direct sau indirect, un folos necuvenit oricărei persoane care conduce o entitate din sectorul privat ori care lucrează pentru o asemenea entitate, orice calitate ar avea, pentru sine sau pentru un altul, în scopul de a îndeplini ori de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale;
- b) faptei oricărei persoane care conduce o entitate a sectorului privat sau care lucrează pentru o astfel de entitate, orice funcție ar avea, de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ART. 22

Sustragerea de bunuri în sectorul privat

Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actul a fost săvârșit cu intenție în cadrul activităților economice, financiare sau comerciale, sustragerii de către o persoană care conduce o entitate din sectorul privat sau care lucrează într-o astfel de entitate, orice calitate ar avea, a oricărui bun, a oricărui fond sau a oricărei valori private sau a oricărui lucru de valoare care i-a fost înmănat datorită funcției sale.

ART. 23

Spălarea produsului infracțiunii

1. Fiecare stat parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție;

a) (i) conversiei sau transferului de bunuri despre care cel care le desfășoară știe că sunt produsul infracțiunii, în scopul de a ascunde ori de a deghiza originea ilicită a bunurilor respective sau de a ajuta orice persoană care este implicată în săvârșirea infracțiunii principale să se sustragă consecințelor juridice ale actelor sale;

(ii) disimulării sau deghizării adevăratei naturi, a originii, amplasării, dispoziției, schimbării ori proprietății de bunuri sau a drepturilor referitoare la acestea, al căror autor știe că sunt produsul infracțiunii;

b) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

(i) achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri despre care cel care le achiziționează, deține sau utilizează știe, în momentul în care le primește, că acestea sunt produsul infracțiunii;

(ii) participării la una dintre infracțiunile prevăzute conform prezentului articol sau la orice altă asociere, înțelegere, tentativă ori complicitate prin furnizarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea săvârșirii ei.

2. În scopurile aplicării paragrafului 1 al prezentului articol:

a) fiecare stat parte se străduiește să aplice paragraful 1 al prezentului articol celei mai largi sfere de infracțiuni principale;

b) fiecare stat parte include în infracțiunile principale cel puțin o sferă completă de infracțiuni stabilite conform prezentei convenții;

c) în scopurile lit. b), infracțiunile principale includ infracțiunile săvârșite în interiorul și în exteriorul teritoriului ce ține de competența statului parte în cauză. Totuși, o infracțiune săvârșită în exteriorul teritoriului ce ține de competența unui stat parte nu constituie o infracțiune principală decât atunci când actul corespondent este o infracțiune în baza dreptului intern al statului în care el a fost săvârșit și ar constitui o infracțiune în baza dreptului intern al statului parte, dacă el a fost săvârșit pe teritoriul său;

d) fiecare stat parte remite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi sau o descriere a acestor legi și a modificărilor ulterioare;

e) în cazul în care principiile fundamentale ale dreptului intern al unui stat parte o cer, se poate dispune ca infracțiunile enumerate la paragraful 1 al prezentului articol să nu se aplice persoanelor care au săvârșit infracțiunea principală.

ART. 24

Tăinuirea

Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 33 din prezenta convenție, fiecare stat parte urmărește să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care au fost săvârșite cu intenție după săvârșirea unei alte infracțiuni stabilite conform prezentei convenții, fără să fi existat participarea la aceste infracțiuni, faptei de a disimula sau de a reține în mod continuu bunuri, știind că acestea provin din una dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții.

ART. 25

Obstrucționarea bunei funcționări a justiției

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

- a) faptei de a recurge la forța fizică, amenințări sau intimidare ori de a promite, oferi sau a da un folos necuvenit pentru a obține o mărturie mincinoasă ori pentru a împiedica o mărturie sau prezentarea elementelor de probă într-o procedură în raport cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție;
- b) faptei de a recurge la forța fizică, amenințări sau intimidare pentru a împiedica un agent al justiției ori un agent al serviciilor de investigații și de reprimare să-și exercite îndatoririle în raport cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție. Nici o dispoziție din prezentul alineat nu aduce atingere dreptului statelor părți de a dispune de o legislație destinată protejării altor categorii de agenți publici.

ART. 26

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare, conform principiilor sale juridice, pentru a stabili răspunderea persoanelor juridice care participă la infracțiunile stabilite conform prezentei convenții.
2. Sub rezerva principiilor juridice ale statului parte răspunderea persoanelor juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.
3. Această răspundere nu aduce atingere răspunderii penale a persoanelor fizice care au săvârșit infracțiunile.
4. Fiecare stat parte veghează, în mod special, ca persoanele juridice trase la răspundere conform prezentului articol să facă obiectul sancțiunilor eficace, proporționale și de descurajare, de natură penală sau nepenală, inclusiv al sancțiunilor bănești.

ART. 27

Participația și tentativa

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, faptului de a participa cu orice titlu, de exemplu în calitate de complice, alt ajutor sau instigator, la o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.
2. Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, tentativei de a săvârși o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.
3. Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, faptei de a pregăti o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.

ART. 28

Cunoașterea, intenția și motivația, ca elemente ale infracțiunii

Cunoașterea, intenția și motivația necesare ca elemente ale unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții pot fi deduse din circumstanțele factice obiective.

ART. 29

Prescripția

Dacă este cazul, fiecare stat parte stabilește, în cadrul dreptului său intern, un termen lung de prescripție în cursul căruia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta convenție și un termen mai lung sau suspendă prescripția atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

ART. 30

Urmăririle judiciare, judecata și sancțiunile

1. Fiecare stat parte face ca săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta convenție să fie pasibilă de sancțiuni care țin seama de gravitatea acestei infracțiuni.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a stabili sau menține, conform sistemului său juridic și principiilor sale constituționale, un echilibru adecvat între orice imunitate sau orice privilegiu de jurisdicție acordat agenților săi publici în exercițiul funcțiilor lor și posibilitatea, dacă este necesar, de a cerceta, urmări și judeca efectiv infracțiunile stabilite, prevăzute de prezenta convenție.

3. Fiecare stat parte se străduiește să facă astfel încât orice putere judiciară discreționară conferită de dreptul său intern și aferentă urmăririlor judiciare pornite împotriva persoanelor pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție să fie exercitată în scopul optimizării eficacității măsurilor de investigație și reprimare a acestor infracțiuni, ținând seama de necesitatea de a exercita un efect de descurajare în ceea ce privește săvârșirea lor.

4. Fiind vorba de infracțiunile stabilite conform prezentei convenții, fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare, conform dreptului său intern și ținând seama de dreptul la apărare, pentru a face în așa fel încât condițiile cărora le sunt subordonate deciziile de punere în libertate în așteptarea judecății sau a procedurii de apel să țină seama de necesitatea de a se asigura prezența apărătorului în timpul procedurii penale ulterioare.

5. Fiecare stat parte ia în considerare gravitatea infracțiunilor prevăzute în prezenta convenție, atunci când examinează eventualitatea unei eliberări anticipate sau condiționate de persoanele recunoscute ca vinovate pentru aceste infracțiuni.

6. Fiecare stat parte, în măsura compatibilității cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, are în vedere stabilirea de proceduri care să permită, dacă este cazul, autorității competente să revoce, să suspende sau să transfere un agent public acuzat de o infracțiune prevăzută în prezenta convenție, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție.

7. Atunci când gravitatea infracțiunii o justifică, fiecare stat parte, în măsura compatibilității cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, urmărește stabilirea de proceduri care să permită decăderea, prin hotărâre judecătorească sau printr-un alt mijloc corespunzător, pentru o durată fixată prin dreptul său intern, a persoanelor recunoscute vinovate de infracțiunile prevăzute în prezenta convenție din dreptul:

a) de a exercita o funcție publică; și

b) de a exercita o funcție într-o întreprindere al cărei proprietar este în parte sau majoritar statul.

8. Dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol nu aduc atingere exercițiului puterilor

disciplinare de către autoritățile competente împotriva funcționarilor.

9. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu aduce atingere principiului conform căruia definirea infracțiunilor stabilite conform acesteia și a mijloacelor juridice de apărare aplicabile sau a altor principii juridice care guvernează legalitatea incriminărilor țin exclusiv de dreptul intern al unui stat parte și potrivit căruia infracțiunile respective sunt urmărite și pedepsite conform acestui drept.

10. Statele părți se străduiesc să promoveze reintegrarea în societate a persoanelor recunoscute vinovate de infracțiuni prevăzute de prezenta convenție.

ART. 31

Blocare, sechestrul și confiscare

1. Fiecare stat parte ia, în măsura posibilităților și în cadrul sistemului său juridic intern, măsurile necesare pentru a permite confiscarea:

a) produsului infracțiunii provenind din infracțiunile prevăzute de prezenta convenție sau a bunurilor a căror valoare corespunde cu cea a produsului;

b) bunurilor, materialelor sau altor instrumente folosite sau destinate a fi folosite pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a permite identificarea, localizarea, blocarea sau sechestrul a tot ceea ce este menționat la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul eventualei confiscări.

3. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri care se dovedesc a fi necesare, conform dreptului său intern, pentru a reglementa administrarea și utilizarea de către autoritățile competente a bunurilor blocate, sechestrate sau confiscate, vizate de paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

4. Dacă produsul infracțiunii a fost transformat ori convertit, în parte sau în totalitate, în alte bunuri, acestea din urmă pot face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol în locul și în schimbul acestui produs.

5. Dacă produsul infracțiunii a fost amestecat cu bunuri achiziționate în mod legal, aceste bunuri, fără prejudicierea competențelor de blocare sau de sechestrul, pot fi confiscate până la concurența valorii estimate a produsului cu care a fost amestecat.

6. Veniturile sau alte foloase obținute din produsul infracțiunii, bunul în care produsul a fost transformat sau convertit ori bunurile cu care a fost amestecat pot, de asemenea, face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol, în același mod și în aceeași măsură ca produsul infracțiunii.

7. În scopurile prezentului articol și ale art. 55 din prezenta convenție, fiecare stat parte împuternicește instanțele sale judecătorești sau alte autorități competente să ordone prezentarea ori sechestrul documentelor bancare, financiare sau comerciale. Un stat parte nu poate invoca secretul bancar pentru a refuza să dea curs dispozițiilor prezentului paragraf.

8. Statele părți pot avea în vedere să solicite ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care această exigență este conformă principiilor fundamentale ale dreptului lor intern și naturii procedurilor judiciare și altor proceduri.

9. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie, în nici un caz, să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

10. Nici o dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere principiului conform căruia măsurile care sunt prevăzute în acesta sunt definite și executate conform dreptului intern

al fiecărui stat parte și sub rezerva acestora.

ART. 32

Protecția martorilor, experților și a victimelor

1. Fiecare stat parte ia, conform sistemului său juridic intern și în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a asigura o protecție eficace împotriva eventualelor acte de represalii sau de intimidare a martorilor și experților care depun mărturie referitor la infracțiunile prevăzute în prezenta convenție și, dacă este cazul, a rudelor și a altor persoane apropiate.

2. Măsurile avute în vedere la paragraful 1 al prezentului articol pot consta mai ales, fără prejudicierea drepturilor pârâtului, inclusiv a dreptului la o procedură normală, în:

a) stabilirea pentru protecția fizică a acestor persoane a unor proceduri privind îndeosebi, după nevoie și în măsura posibilului, de a li se oferi un nou domiciliu și de a li se permite, dacă este cazul, ca informațiile privind identitatea lor și locul unde se află să nu fie dezvăluite sau ca dezvăluirea lor să fie limitată;

b) prevederea unor reguli de probațiune care să permită martorilor și experților să depună într-un mod care să le garanteze securitatea, în special să fie autorizat să depună mărturie recurgând la tehnici de comunicare cum sunt legăturile video sau la alte mijloace adecvate.

3. Statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente cu alte state în vederea stabilirii unui nou domiciliu persoanelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică, de asemenea, victimelor când acestea sunt martori.

5. Fiecare stat parte, sub rezerva dreptului său intern, face în așa fel încât părerile și preocupările victimelor să fie prezentate și luate în seamă în fazele corespunzătoare ale procedurii penale angajate împotriva autorilor infracțiunilor într-un mod care nu prejudiciază dreptul la apărare.

ART. 33

Protecția persoanelor care comunică informații

Fiecare stat parte are în vedere încorporarea în sistemul său juridic intern a măsurilor corespunzătoare pentru a asigura protecția împotriva oricărui tratament nejustificat al oricărei persoane care semnalează autorităților competente, de bună-credință și în baza unor presupuneri rezonabile, orice fapt privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

ART. 34

Consecințele actelor de corupție

După formele prescrise, ținând seama de drepturile terților de bună-credință, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri pentru a combate consecințele corupției. În această perspectivă statele părți pot considera corupția ca un factor pertinent într-o procedură judiciară pentru a decide anularea sau resciziunea unui contract, retragerea unei concesiuni sau a oricărui act juridic analog ori pentru luarea oricărei măsuri corective.

ART. 35

Repararea prejudiciului

Fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform principiilor dreptului său intern, pentru a da entităților sau persoanelor care au suferit un prejudiciu în urma unui act de corupție dreptul de a introduce o acțiune în justiție împotriva responsabililor de prejudiciul

menționat, în vederea obținerii reparării.

ART. 36

Autorități specializate

Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să existe unul sau mai multe organisme ori persoane specializate în lupta împotriva corupției prin investigații și reprimare. Acest organism sau aceste organisme ori aceste persoane își vor acorda independența necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului juridic al statului parte, pentru a putea exercita eficient funcțiile lor la adăpost de orice influență necuvenită. Aceste persoane sau personalul respectivului ori respectivelor organisme ar trebui să aibă formarea și resursele adecvate pentru a-și exercita sarcinile.

ART. 37

Cooperarea cu serviciile de investigații și de reprimare

1. Fiecare stat parte ia măsurile potrivite pentru a încuraja persoanele care participă sau care au participat la săvârșirea unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții să furnizeze autorităților competente informații utile în scopurile anchetei și cercetării probelor, precum și o asistență faptică și concretă care ar putea contribui la lipsirea autorilor infracțiunii de produsul infracțiunii și la recuperarea acestui produs.
2. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, în cazurile corespunzătoare, micșorării pedepsei de care este pasibil un învinuit care cooperează într-un mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.
3. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, acordării de imunitate de urmărire a unei persoane care cooperează în mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.
4. Protecția acestor persoane este asigurată, mutatis mutandis, conform prevederilor art. 32 din prezenta convenție.
5. Când o persoană la care se referă paragraful 1 al prezentului articol și care se află într-un stat parte poate contribui la cooperarea substanțială cu autoritățile competente ale unui alt stat parte, statele părți pot avea în vedere încheierea unor acorduri sau aranjamente, conform dreptului lor intern, privind o eventuală acordare de către celălalt stat parte a tratamentului prevăzut la paragrafele 2 și 3 ale prezentului articol.

ART. 38

Cooperarea între autoritățile naționale

Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a încuraja, conform dreptului său intern, cooperarea între, pe de o parte, autoritățile sale publice, ca și agenții săi publici, și, pe de altă parte, autoritățile sale însărcinate cu anchetarea și urmărirea relative la infracțiuni.

Această cooperare poate consta:

- a) pentru primele, în a informa, din proprie inițiativă, pe celelalte atunci când există motive rezonabile de a considera că a fost săvârșită una dintre infracțiunile stabilite conform art. 15, 21 și 23 din prezenta convenție; sau
- b) pentru primele, în a furniza, la cerere, celorlalte orice informație necesară.

ART. 39

Cooperarea dintre autoritățile naționale și sectorul privat

1. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a încuraja, conform dreptului său intern,

cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate cu anchetele și urmărirea și entitățile sectorului privat, în special instituțiile financiare, asupra problemelor privind săvârșirea de infracțiuni prevăzute prin prezenta convenție.

2. Fiecare stat parte are în vedere să își încurajeze naționali și alte persoane având reședința obișnuită pe teritoriul său să semnaleze autorităților naționale însărcinate cu anchete și urmărirea comiterea unei infracțiuni prevăzute prin prezenta convenție.

ART. 40

Secretul bancar

Fiecare stat parte veghează, în cazul anchetelor judiciare naționale asupra infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, la ceea ce constituie în sistemul său juridic mecanisme corespunzătoare pentru a depăși obstacolele care pot rezulta din aplicarea legilor asupra secretului bancar.

ART. 41

Cazierul judiciar

Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a se ține seama, în condițiile și cu scopurile pe care le consideră corespunzătoare, de orice condamnare care i-ar fi fost anterior aplicată în alt stat autorului presupus al unei infracțiuni, cu scopul de a utiliza această informație în cadrul unei proceduri penale referitoare la o infracțiune dintre cele prevăzute de prezenta convenție.

ART. 42

Competența

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile stabilite conform prezentei convenții în următoarele cazuri:

a) când infracțiunea este săvârșită pe teritoriul său; sau

b) când infracțiunea este comisă la bordul unei nave care poartă pavilionul său ori la bordul unei aeronave înmatriculate conform dreptului său intern în momentul în care infracțiunea respectivă a fost săvârșită.

2. Sub rezerva art. 4 din prezenta convenție, un stat parte poate, de asemenea, să stabilească competența sa în ceea ce privește una dintre aceste infracțiuni în cazurile următoare:

a) când infracțiunea este săvârșită împotriva unuia dintre naționali săi; sau

b) când infracțiunea este săvârșită de către unul dintre naționali săi ori de o persoană apatridă care își are reședința pe teritoriul său; sau

c) când infracțiunea este una dintre cele stabilite conform lit. b) (ii) paragraful 1 al art. 23 din prezenta convenție și este săvârșită în afara teritoriului său în vederea comiterii, pe teritoriul său, a unei infracțiuni stabilite conform lit. a) (i) sau (ii) ori lit. b) (i) paragraful 1 al art. 23 din prezenta convenție; sau

d) când infracțiunea este săvârșită împotriva sa.

3. În scopurile art. 44 din prezenta convenție, fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența cu privire la infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și nu este extrădat pentru singurul motiv că este naționalul său.

4. Fiecare stat parte poate, de asemenea, lua măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și pe care nu îl extrădează.

5. Dacă un stat parte care își exercită competența în baza paragrafului 1 sau 2 al

prezentului articol a fost avizat sau a aflat în orice alt mod că alte state părți instrumentează o anchetă ori au pornit urmăriri sau o procedură judiciară privind același act, autoritățile competente ale acestor state părți se consultă, după cum este cazul, pentru a-și coordona acțiunile.

6. Fără a aduce atingere normelor de drept internațional general, prezenta convenție nu exclude exercitarea oricărei competențe penale stabilite de un stat parte conform dreptului său intern.

CAP. 4

Cooperarea internațională

ART. 43

Cooperarea internațională

1. Statele părți cooperează în materie penală conform art. 44 - 50 din prezenta convenție. Atunci când este cazul și conform sistemului lor juridic intern, statele părți au în vedere să își acorde reciproc asistență în anchetele și în procedurile privind cauze civile și administrative referitoare la corupție.

2. În materie de cooperare internațională, de fiecare dată când dubla incriminare este considerată ca o condiție, aceasta este considerată îndeplinită când legislația statului parte solicitat califică ori desemnează sau nu infracțiunea la fel ca statul parte solicitant, dacă fapta care constituie infracțiunea pentru care asistența este solicitată este o infracțiune în baza legislației ambelor state.

ART. 44

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, atunci când persoana care face obiectul cererii de extrădare se află pe teritoriul statului parte solicitat, cu condiția ca infracțiunea pentru care se cere extrădarea să fie pedepsită de dreptul intern al statului parte solicitant și al statului parte solicitat.

2. Fără a ține seama de dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol, un stat parte a cărui legislație o permite poate acorda extrădarea unei persoane pentru oricare dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții care nu sunt pedepsibile în baza dreptului său intern.

3. Dacă cererea de extrădare se referă la mai multe infracțiuni distincte, dintre care pentru cel puțin una se poate cere extrădarea în baza prezentului articol și pentru unele nu se poate cere extrădarea în raport cu durata pedepsei închisorii, dar au legătură cu infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, statul solicitat poate aplica prezentul articol și acestor infracțiuni.

4. Fiecare dintre infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol este de plin drept inclusă în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți ca infracțiune al cărei autor poate fi extrădat. Statele părți se angajează să includă aceste infracțiuni ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia între ele. Un stat parte a cărui legislație o permite, atunci când se întemeiază pe prezenta convenție pentru extrădare, nu consideră nici o infracțiune stabilită conform prezentei convenții ca o infracțiune politică.

5. Dacă un stat parte care subordonează extrădarea unui tratat existent primește o cerere de extrădare de la un stat parte cu care nu a încheiat un asemenea tratat, el poate

considera prezenta convenție ca temei legal de extrădare pentru infracțiunile la care se aplică prezentul articol.

6. Un stat parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat:

a) în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta convenție, comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite dacă consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare cu alte state părți; și

b) dacă nu consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare, se obligă, dacă este cazul, să încheie tratate de extrădare cu alte state părți în scopul aplicării prezentului articol.

7. Statele părți care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele infracțiunilor cărora li se aplică prezentul articol caracterul de infracțiune pentru care autorul poate fi extrădat.

8. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte solicitat sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv, îndeosebi, condițiilor privind pedeapsa minimă prevăzută pentru a extrăda și motivelor pentru care statul parte solicitat poate refuza extrădarea.

9. Statele părți se străduiesc, sub rezerva dreptului lor intern, să accelereze procedurile de extrădare și să simplifice exigențele în materie de probe în ceea ce privește infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

10. Sub rezerva dispozițiilor din dreptul său intern și a tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, statul parte solicitat poate, la cererea statului parte solicitant și dacă acesta consideră că circumstanțele o justifică și că există urgență, să pună în stare de deținere o persoană aflată pe teritoriul său, a cărei extrădare este solicitată, sau să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura prezența sa cu ocazia procedurii de extrădare.

11. Un stat parte pe teritoriul căruia se află un autor prezumat al unei infracțiuni, dacă nu extrădează această persoană pentru infracțiunea căreia se aplică prezentul articol pentru singurul motiv că este unul dintre naționali săi, este ținut, la cererea statului parte care solicită extrădarea, de a supune cauza fără întârziere excesivă autorităților sale competente, în scopul urmăririi. Autoritățile respective decid și conduc urmărirea în același mod ca și pentru orice altă infracțiune gravă, în baza dreptului intern al acestui stat parte. Statele părți interesate cooperează între ele, în special în materie de procedură și probă, cu scopul de a asigura eficiența urmăririlor.

12. Când un stat parte, în baza dreptului său intern, nu este autorizat să extrădeze sau să predea într-o altă formă pe unul dintre naționali săi decât dacă este apoi trimis în acest stat parte pentru a executa pedeapsa pronunțată la terminarea procesului sau a procedurii care se află la originea cererii de extrădare sau de predare și când acest stat parte și statul parte solicitant se înțeleg asupra acestei opțiuni și altor condiții pe care le pot considera corespunzătoare, această extrădare sau predare condiționată este suficientă în scopul executării obligației menționate la paragraful 11 al prezentului articol.

13. Dacă extrădarea, solicitată în scopul executării unei pedepse, este refuzată deoarece persoana care face obiectul acestei cereri este un național al statului parte solicitat, acesta, dacă dreptul său intern îi permite, în conformitate cu prevederile acestui drept și la cererea statului parte solicitant, ia în considerare să dispună el însuși executarea pedepsei care a fost pronunțată conform dreptului intern al statului parte solicitant sau a restului de pedeapsă care a rămas de executat.

14. Oricărei persoane care face obiectul unei urmăriri pentru una dintre infracțiunile căreia i se aplică prezentul articol i se garantează un tratament echitabil în toate stadiile procedurii, inclusiv folosirea tuturor drepturilor și garanțiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte pe teritoriul căruia se află.

15. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu trebuie interpretată în sensul creării unei obligații pentru statul parte solicitat de a extrăda dacă are motive serioase să considere că cererea a fost prezentată în scopul urmăririi sau pedepsirii unei persoane din cauza sexului, rasei, religiei, naționalității, originii etnice ori a opiniilor sale politice sau dând curs acestei cereri s-ar cauza un prejudiciu acestei persoane pentru unele dintre aceste motive.

16. Statele părți nu pot refuza o cerere de extrădare doar pentru motivul că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

17. Înainte de a refuza extrădarea, statul parte solicitat consultă, în caz de nevoie, statul parte solicitant cu scopul de a oferi toate posibilitățile de a-și prezenta opiniile și de a da informații în sprijinul afirmațiilor sale.

18. Statele părți se străduiesc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale și multilaterale pentru a permite extrădarea ori pentru a-i spori eficiența.

ART. 45

Transferul persoanelor condamnate

Statele părți pot lua în considerare încheierea de acorduri sau de aranjamente bilaterale și multilaterale referitoare la transferul pe teritoriul lor de persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau la alte pedepse privative de libertate ca urmare a infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, pentru ca acestea să își poată executa acolo restul pedepsei.

ART. 46

Asistența judiciară

1. Statele părți își acordă reciproc cea mai amplă cu putință asistență judiciară cu prilejul anchetelor, urmăririlor și procedurilor judiciare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Cea mai amplă cu putință asistență judiciară este acordată, în măsura în care legile, tratatele, acordurile și aranjamentele pertinente ale statului parte solicitat o permit, în cursul anchetelor, urmăririlor și procedurilor judiciare privind infracțiuni în care o persoană juridică poate fi trasă la răspundere în statul parte solicitant, conform art. 26 din prezenta convenție.

3. Asistența juridică ce se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în scopurile următoare:

- a) strângerea de mărturii sau de depoziții;
- b) înmânarea actelor judiciare;
- c) efectuarea de percheziții și sechestre, precum și de blocări;
- d) examinarea de obiecte și cercetarea la fața locului;
- e) transmiterea de informații, de probe și rapoarte de expertiză;
- f) transmiterea originalelor sau a copiilor certificate pentru conformitate ale documentelor și dosarelor pertinente, inclusiv ale documentelor administrative, bancare, financiare sau comerciale și ale documentelor societăților comerciale;
- g) identificarea sau localizarea produsului infracțiunii, bunurilor, instrumentelor sau a altor lucruri în scopul strângerii elementelor de probă;

h) facilitarea înfățișării voluntare a persoanelor în statul parte solicitant;
i) acordarea oricărei alte asistențe compatibile cu dreptul intern al statului parte solicitat;
j) identificarea, blocarea și localizarea produsului infracțiunii, conform dispozițiilor cap. V din prezenta convenție;

k) recuperarea bunurilor, conform dispozițiilor cap. V din prezenta convenție.

4. Fără prejudicierea dreptului intern, autoritățile competente ale unui stat parte pot, fără cerere prealabilă, să comunice informații privind cauze penale unei autorități competente a unui alt stat parte, dacă apreciază că aceste informații ar putea servi începerii sau încheierii anchetelor și urmărilor penale ori să determine acest din urmă stat să formuleze o cerere în baza prezentei convenții.

5. Comunicarea de informații conform paragrafului 4 al prezentului articol se face fără prejudicierea anchetelor și urmărilor penale în statul ale cărui autorități competente transmit informațiile. Autoritățile competente care primesc aceste informații vor fi de acord cu oricare cerere, tinzând ca aceste informații să rămână confidențiale chiar temporar sau ca folosirea lor să fie însoțită de restricții. Totuși aceasta nu împiedică statul parte care primește informațiile să dezvăluie, cu prilejul procedurii judiciare, informațiile justificative în favoarea unui învinuit. În acest ultim caz statul parte care primește informațiile avizează statul parte care le comunică, înaintea dezvăluirii lor, și, la cererea acestuia, îl consultă. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte care primește informațiile încunoștințează fără întârziere despre dezvăluire statul parte care le comunică.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic obligațiile care rezultă din oricare alt tratat bilateral sau multilateral care guvernează ori trebuie să guverneze, în întregime sau în parte, asistența judiciară.

7. Paragrafele 9 - 29 ale prezentului articol sunt aplicabile cererilor făcute în conformitate cu prezentul articol, dacă statele părți în cauză sunt legate printr-un tratat de asistență judiciară. Dacă statele părți menționate sunt legate de un asemenea tratat, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare ale acestuia, cu excepția cazului în care statele părți nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 9 - 29 ale prezentului articol. Statele părți sunt încurajate în mod deosebit să aplice aceste paragrafe dacă le facilitează cooperarea.

8. Statele părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută de prezentul articol.

9. a) Când în aplicarea prezentului articol răspunde unei cereri de asistență în absența dublei incriminări, un stat parte solicitat ține seama de obiectul prezentei convenții așa cum el a fost enunțat în articolul 1.

b) Statele părți pot invoca absența dublei incriminări pentru a refuza transmiterea unei cereri în aplicarea prezentului articol. Cu toate acestea, statul parte solicitat, când aceasta este compatibilă cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, admite cererea solicitată, dacă ea nu implică măsuri coercitive. Această asistență poate fi refuzată dacă cererea poartă asupra unor probleme minore sau pentru care cooperarea sau asistența solicitată poate fi obținută în temeiul altor dispoziții ale prezentei convenții.

c) Fiecare stat parte poate avea în vedere luarea măsurilor necesare pentru a-i permite furnizarea unei asistențe judiciare cât mai ample cu putință în aplicarea prezentului articol, în absența dublei incriminări.

10. Orice persoană deținută sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui stat parte, a

cărei prezență este solicitată într-un alt stat parte în scopul identificării sau audierii ori pentru ca aceasta să își dea concursul la obținerea de probe în cadrul anchetelor, urmărilor sau procedurilor judiciare, privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, poate face obiectul unui transfer dacă sunt reunite condițiile următoare:

a) persoana în cauză consimte la aceasta în mod liber și în deplină cunoștință de cauză;
b) autoritățile competente ale celor două state părți în cauză consimt la aceasta, sub rezerva condițiilor pe care aceste state părți le consideră corespunzătoare.

11. În scopul paragrafului 10 al prezentului articol:

a) statul parte către care este efectuat transferul are înduturnicirea și obligația să mențină persoana în cauză în detenție, cu excepția cererii sau autorizării contrare din partea statului parte din care persoana a fost transferată;

b) statul parte către care se efectuează transferul își îndeplinește fără întârziere obligația de a-l preda pe interesat în paza statului parte din care transferul a fost efectuat, conform celor convenite în prealabil sau altfel, așa cum au hotărât autoritățile competente ale celor două state părți;

c) statul parte către care se efectuează transferul nu poate cere statului parte din care se efectuează transferul să înceapă o procedură de extrădare pentru ca interesatul să îi fie remis;

d) se ține seama de perioada în care persoana a fost în detenție în statul parte către care a fost transferat, în scopul reducerii din pedeapsa de executat în statul parte din care a fost transferat.

12. În afară de cazul în care statul parte din care o persoană trebuie să fie transferată în baza paragrafelor 10 și 11 ale prezentului articol nu își dă acordul, această persoană, oricare ar fi naționalitatea sa, nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale personale pe teritoriul statului parte către care a fost transferată din motive de acte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului parte din care ea a fost transferată.

13. Fiecare stat parte desemnează o autoritate centrală care are responsabilitatea și competența de a primi cereri de asistență judiciară pe care fie le execută, fie le transmite autorităților competente spre executare. Dacă un stat parte are o regiune sau un teritoriu special prevăzut cu un sistem de asistență judiciară diferit, el poate desemna o autoritate centrală distinctă care va avea aceleași funcții pentru această regiune sau teritoriu. Autoritățile centrale asigură executarea și transmiterea rapidă și în bună și convenită formă a cererilor primite. Dacă autoritatea centrală transmite cererea unei autorități competente pentru executare, ea încurajează executarea rapidă și în bună și convenită formă a cererii de către autoritatea competentă. Autoritatea centrală desemnată în acest scop face obiectul unei notificări adresate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care fiecare stat parte depune instrumentul de ratificare, acceptare, de aprobare sau de aderare la prezenta convenție. Cererile de asistență judiciară și orice comunicare relativă la acestea sunt transmise autorităților centrale desemnate de statele părți. Prin prezenta dispoziție se înțelege, fără a prejudicia dreptul oricărui stat parte, ca solicitarea cererilor și a comunicărilor să fie adresată pe cale diplomatică și, în caz de urgență, dacă statele părți convin aceasta, prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale, dacă aceasta este posibil.

14. Cererile sunt adresate în scris sau, dacă este posibil, prin orice alt mijloc care poate fi în măsură să producă un document scris, într-o limbă acceptabilă de statul parte solicitat,

în condiții care să permită statului parte solicitat să îi stabilească autenticitatea. Limba sau limbile acceptabile de fiecare stat parte sunt notificate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care acest stat parte își depune instrumentul de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta convenție. În caz de urgență și dacă statele părți convin în acest fel, cererile pot fi făcute oral, dar trebuie să fie confirmate fără întârziere în scris.

15. O cerere de asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

- a) desemnarea autorității care emite cererea;
- b) obiectul și natura anchetei, a urmărilor sau a procedurii judiciare la care se raportează cererea, precum și numele și funcțiile autorității care a fost împuternicită;
- c) un rezumat al faptelor pertinente, în afară de cererile în scopul înmânării de acte judiciare;
- d) obiectul cererii de asistență și detaliile oricărei proceduri speciale solicitate de statul parte solicitant dorește a fi aplicată;
- e) dacă este posibil, identitatea, adresa și naționalitatea oricărei persoane vizate; și
- f) scopul în care sunt cerute mărturia, informațiile sau măsurile.

16. Statul parte solicitat poate cere informații suplimentare dacă acestea apar necesare pentru executarea cererii conform dreptului său intern sau când poate facilita executarea cererii.

17. Oricare cerere este executată conform dreptului intern al statului parte solicitat și, în măsura în care aceasta nu contravine dreptului intern al statului parte solicitat și când este posibil, conform procedurilor specificate în cerere.

18. În cazul în care este posibil și conform principiilor fundamentale ale dreptului intern, dacă o persoană care se află pe teritoriul unui stat parte trebuie să fie ascultată ca martor sau ca expert de către autoritățile judiciare ale unui alt stat parte, primul stat parte poate, la cererea celuilalt, să autorizeze audierea sa prin videoconferință, dacă nu este posibil sau nu se dorește ca ea să se înfățișeze personal pe teritoriul statului parte solicitant. Statele părți pot conveni ca audierea să fie condusă de o autoritate judiciară a statului parte solicitant și ca o autoritate judiciară a statului parte solicitat să asiste la aceasta.

19. Statul parte solicitant nu comunică, nici nu folosește informațiile sau elementele de probă transmise de către statul parte solicitat pentru anchete, urmăriri și proceduri judiciare, altele decât cele prevăzute în cerere, fără consimțământul prealabil al statului parte solicitat. Nici o prevedere a prezentului paragraf nu împiedică statul parte solicitant să dezvăluie, în cursul procedurii, informațiile sau elementele de probă pentru dezvinovățire. În acest ultim caz statul parte solicitant avizează statul parte solicitat înaintea dezvăluirii și, dacă i se adresează o cerere, consultă statul parte solicitat. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte solicitant informează fără întârziere statul parte solicitat despre dezvăluire.

20. Statul parte solicitant poate cere ca statul parte solicitat să păstreze secretul asupra cererii și conținutului acesteia, în afară de măsurile necesare pentru a o executa. Dacă statul parte solicitat nu poate satisface această exigență, el informează fără întârziere statul parte solicitant.

21. Asistența judiciară poate fi refuzată:

- a) dacă cererea nu este făcută în conformitate cu dispozițiile prezentului articol;

- b) dacă statul parte solicitat apreciază că executarea cererii este susceptibilă să aducă

atingere suveranității, securității, ordinii sale publice sau altor interese esențiale;
c) în cazul în care dreptul intern al statului parte solicitat ar interzice autorităților sale să ia măsurile cerute, dacă este vorba despre o infracțiune analogă care a făcut obiectul unei anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în cadrul propriei competențe;

d) în cazul în care ar fi contrară sistemului juridic al statului parte solicitat privind asistența judiciară de acceptare a cererii.

22. Statele părți nu pot refuza, de asemenea, o cerere de asistență judiciară pentru singurul motiv că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

23. Orice refuz al asistenței judiciare trebuie să fie motivat.

24. Statul parte solicitat execută cererea de asistență judiciară cât mai prompt posibil și ține seama, în măsura posibilului, de orice termene sugerate de statul parte solicitant și care sunt motivate, de preferință, în cerere. Statul parte solicitant poate prezenta cereri rezonabile de informații asupra stadiului de desfășurare a măsurilor luate de către statul parte solicitat pentru a da curs cererii sale. Statul parte solicitat răspunde cererilor rezonabile ale statului parte solicitant privind progresele realizate în executarea cererii. Când asistența solicitată nu mai este necesară, statul parte solicitant informează prompt statul parte solicitat despre aceasta.

25. Asistența judiciară poate fi amânată de statul parte solicitat pe motiv că ea ar putea împiedica anchete, urmăriri sau o procedură judiciară în curs.

26. Înainte de a refuza o cerere în baza paragrafului 21 al prezentului articol sau de a amâna executarea în baza paragrafului 25, statul parte solicitat examinează cu statul parte solicitant posibilitatea acordării asistenței sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare. Dacă statul parte solicitant acceptă asistența sub rezerva acestor condiții, el se conformează acestora.

27. Fără prejudicierea aplicării paragrafului 12 al prezentului articol, un martor, un expert sau o altă persoană care, la cererea statului parte solicitant, consimte să facă o depoziție în cursul unei proceduri ori să colaboreze la o anchetă, la urmăriri sau la o procedură judiciară pe teritoriul statului parte solicitant nu va fi urmărită, deținută, pedepsită ori supusă altor restricții ale libertății sale personale pe acest teritoriu pentru motive de fapte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului parte solicitat. Această imunitate încetează când martorul, expertul ori acea persoană, care a avut, pentru o perioadă de 15 zile consecutive sau pentru orice altă perioadă convenită de statele părți, socotită de la data la care ei au fost informați oficial că prezența lor nu mai este cerută de autoritățile judiciare, posibilitatea de a părăsi teritoriul statului parte solicitant, a rămas totuși în mod voluntar sau, părăsindu-l, a revenit aici de bunăvoie.

28. Cheltuielile obișnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt în sarcina statului parte solicitat, în afară de cazul în care s-a convenit altfel între statele părți respective. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare sunt ori se dovedesc ulterior necesare pentru executarea cererii, statele părți se consultă pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, precum și modul în care vor fi preluate cheltuielile.

29. Statul parte solicitat:

a) transmite statului parte solicitant copii ale dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în baza dreptului său intern, publicul are acces;

b) poate, de bunăvoie, să transmită statului parte solicitant, integral, în parte sau în condițiile pe care le apreciază adecvate, copii ale tuturor dosarelor, documentelor sau

informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în virtutea dreptului său intern, publicul nu are acces.

30. Statele părți au în vedere, dacă este cazul, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale care servesc obiectivelor și dispozițiilor prezentului articol, le dau aplicabilitate practică sau le întăresc.

ART. 47

Transferul de proceduri penale

Statele părți au în vedere posibilitatea de a-și transfera reciproc procedurile referitoare la urmărirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta convenție, în cazurile în care acest transfer este considerat necesar în interesul unei bune administrări a justiției și, în special, când cauza privește mai multe jurisdicții, în vederea centralizării urmărilor.

ART. 48

Cooperarea între serviciile de investigații și de reprimare

1. Statele părți cooperează strâns, conform sistemelor lor juridice și administrative, în vederea întăririi eficacității investigării și reprimării infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție. În special, statele părți iau măsuri eficiente pentru:

a) întărirea căilor de comunicații între autoritățile lor, organismele și serviciile competente și, dacă este necesar, în scopul facilitării schimbului sigur și rapid de informații privind toate aspectele infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, inclusiv, dacă statele părți interesate consideră potrivit, legăturile cu alte activități infracționale;

b) cooperarea cu alte state părți, în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, în conducerea anchetelor referitoare la punctele următoare:

(i) identitatea și activitățile persoanelor bănuite de implicarea în aceste infracțiuni, locul unde se află ele sau locul unde se află persoanele în cauză;

(ii) circulația produsului infracțiunii sau a bunurilor provenind din săvârșirea de infracțiuni;

(iii) circulația bunurilor, a materialelor sau a altor instrumente folosite ori destinate a fi folosite în săvârșirea acestor infracțiuni;

c) transmiterea, când este cazul, a pieselor sau cantităților de substanțe necesare în scopurile analizei ori anchetei;

d) schimbul de informații, când este cazul, cu alte state părți privind mijloacele și procedeele specifice folosite pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, cum sunt folosirea de identități false, de documente contrafăcute, modificate sau falsificate ori a altor mijloace de disimulare a activităților lor;

e) facilitarea unei coordonări eficiente între autoritățile, organismele și serviciile lor competente și favorizarea schimbului de personal și de experți, inclusiv, sub rezerva existenței de acorduri sau de aranjamente bilaterale între statele părți în cauză, detașarea de agenți de legătură;

f) schimbul de informații și coordonarea măsurilor administrative și a altor măsuri luate, după cum se decide, pentru a descoperi cât mai repede infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. În scopul aplicării prezentei convenții, statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale care să prevadă o cooperare directă între serviciile de investigație și de reprimare și, atunci când există deja astfel de acorduri sau aranjamente, să le modifice. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente între statele părți respective, acestea din urmă se pot baza pe prezenta convenție pentru

stabilirea unei cooperări în materie de investigare și de reprimare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție. De fiecare dată, când este cazul, statele părți utilizează pe deplin acordurile sau aranjamentele, inclusiv organizațiile internaționale ori regionale, pentru a întări cooperarea dintre serviciile de investigare și de reprimare.

3. Statele părți se străduiesc să coopereze, în măsura mijloacelor, pentru combaterea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, săvârșite cu mijloace tehnice moderne.

ART. 49

Anchete comune

Statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale în baza cărora, pentru cauzele care fac obiectul anchetelor, urmărilor sau procedurilor judiciare în unul ori mai multe state, autoritățile competente respective pot stabili instanțe de anchete comune. În lipsa unor asemenea acorduri sau aranjamente, pot fi hotărâte anchete comune. Statele părți interesate veghează ca suveranitatea statului pe teritoriul căruia trebuie să se desfășoare ancheta să fie pe deplin respectată.

ART. 50

Tehnici de anchete speciale

1. În vederea combaterii eficiente a corupției, fiecare stat parte, în măsura în care principiile fundamentale ale sistemului său juridic intern o permit și conform condițiilor prevăzute de dreptul său intern, ia, în limita mijloacelor sale, măsurile necesare pentru a permite ca autoritățile sale competente să poată recurge în mod corespunzător, pe teritoriul său, la livrări supravegheate și, când consideră potrivit, la alte tehnici de anchete speciale, cum sunt supravegherea electronică sau alte forme de supraveghere și operațiunile de infiltrare, și pentru ca probele culese prin intermediul acestor tehnici să fie admisibile în fața instanțelor judecătorești.

2. În scopurile anchetelor asupra infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, statele părți sunt încurajate să încheie, dacă este necesar, acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale corespunzătoare pentru recurgerea la tehnici de anchete speciale în cadrul cooperării internaționale. Aceste acorduri sau aranjamente sunt încheiate și aplicate cu respectarea deplină a principiului egalității suverane a statelor și sunt puse în aplicare cu respectarea strictă a dispozițiilor pe care le conțin.

3. În absența acordurilor sau aranjamentelor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol, deciziile de a se recurge la tehnici de anchete speciale la nivel internațional sunt luate de la caz la caz și pot, dacă este necesar, să țină seama de înțelegerile și aranjamentele financiare în ceea ce privește exercițiul competenței lor de către statele părți în cauză.

4. Livrările supravegheate la care s-a hotărât să se recurgă la nivel internațional pot include, cu consimțământul statelor părți în cauză, metode cum ar fi interceptarea mărfurilor și a fondurilor și autorizarea urmăririi transportului lor, fără modificare sau după sustragere ori înlocuirea în întregime sau în parte a acestora.

CAP. 5

Recuperarea de bunuri

ART. 51

Dispoziții generale

Restituirea de bunuri în aplicarea prezentului capitol este un principiu fundamental al

acestei convenții, iar statele părți își acordă reciproc în acest domeniu cea mai amplă cu putință cooperare și asistență judiciară.

ART. 52

Prevenirea și descoperirea transferurilor produsului infracțiunii

1. Fără a aduce atingere art. 14 din prezenta convenție, fiecare stat parte ia, conform dreptului său intern, măsurile necesare pentru ca instituțiile financiare aparținând jurisdicției sale să fie obligate să verifice identitatea clienților și să ia măsuri rezonabile pentru a determina identitatea beneficiarilor fondurilor depuse în conturi mari, precum și de a supune la o supraveghere sporită conturile pe care persoane care exercită sau au exercitat funcții publice importante și membrii familiilor lor și enturajul lor caută să le deschidă sau să le dețină direct ori caută să le deschidă sau să le dețină printr-un intermediar. Această supraveghere este rezonabil concepută pentru a descoperi operațiile suspecte, cu scopul de a le semnaliza autorităților competente, și nu ar trebui interpretate ca un mijloc de descurajare a instituțiilor financiare - sau de a le interzice - să întrețină relații de afaceri cu clienți legitimi.

2. În scopul de a facilita aplicarea măsurilor prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, fiecare stat parte, conform dreptului său intern și inspirându-se din inițiativele pertinente luate de organizațiile regionale, interregionale în lupta împotriva spălării banilor:

a) publică liniile directoare privind tipurile de persoane fizice sau juridice asupra conturilor cărora instituțiile financiare aparținând jurisdicției sale ar trebui să exercite o supraveghere sporită, tipurile de cont și de operațiuni la care ar trebui să acorde o atenție specială, precum și măsurile ce trebuie luate privind deschiderea unor astfel de conturi, administrarea lor și înregistrarea operațiilor; și

b) dacă este cazul, notifică instituțiilor financiare ce țin de jurisdicția sa, la cererea unui alt stat parte sau din proprie inițiativă, identitatea persoanelor fizice și juridice ale căror conturi ar trebui supravegheate mai strict, în plus față de persoanele pe care instituțiile financiare vor putea altfel să le identifice.

3. În contextul lit. a) a paragrafului 2 al prezentului articol, fiecare stat parte aplică măsuri pentru ca instituțiile sale financiare să țină evidențe corespunzătoare pe o durată potrivită, conturi și operațiuni implicând persoanele menționate la paragraful 1 al prezentului articol, evidențe care ar trebui să conțină, cel puțin, informații asupra identității clientului, precum și, în măsura posibilului, asupra beneficiarului.

4. În scopul prevenirii și descoperirii transferurilor de bunuri dobândite ilicit, provenind din infracțiunile stabilite conform prezentei convenții, fiecare stat parte aplică măsurile corespunzătoare și eficiente pentru a împiedica, cu ajutorul organismelor sale de reglementare și de control, stabilirea băncilor care nu au prezență fizică și care nu sunt afiliate unui grup financiar reglementat. În plus, statele părți pot pretinde instituțiilor lor financiare să refuze stabilirea sau să urmărească relațiile bancare corespunzătoare cu astfel de instituții și să evite să stabilească relații cu instituții financiare străine care permit utilizarea conturilor lor de către bănci care nu au prezență fizică și care nu sunt afiliate unui grup financiar reglementat.

5. Fiecare stat parte are în vedere stabilirea, conform dreptului său intern, pentru agenții publici corespunzători, de sisteme eficiente de divulgare a informației financiare și prevede sancțiuni corespunzătoare în cazul încălcării. Fiecare stat parte urmărește, de asemenea, să ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să

împărtășească această informație cu autoritățile competente ale altor state părți atunci când acestea o solicită pentru ancheta asupra bunurilor dobândite ilicit, pentru a le reclama și a le recupera.

6. Fiecare stat parte urmărește să ia, conform dreptului său intern, măsurile necesare pentru ca agenții săi publici corespunzători având un drept ori o delegație de semnătură sau orice altă împuternicire asupra unui cont financiar domiciliat într-o altă țară străină să fie obligați să o semnaleze autorităților competente și să păstreze evidențele corespunzătoare acestor conturi. Fiecare stat parte prevede, de asemenea, sancțiuni corespunzătoare în cazul încălcării acestei obligații.

ART. 53

Măsuri pentru recuperarea directă de bunuri

Fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

- a) ia măsurile necesare pentru a permite unui alt stat parte să intenteze o acțiune civilă în fața instanțelor sale judecătorești în vederea recunoașterii existenței unui drept de proprietate asupra bunurilor dobândite prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții;
- b) ia măsurile necesare pentru a permite instanțelor sale judecătorești să ordone autorilor infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții să verse o reparație sau daune-interese unui alt stat parte care a suferit un prejudiciu în urma acestor infracțiuni; și
- c) ia măsurile necesare pentru a permite instanțelor sale judecătorești sau autorităților competente, când trebuie să decidă o confiscare, să recunoască dreptul de proprietate legitim revendicat de către un alt stat parte asupra bunurilor dobândite prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții.

ART. 54

Mecanisme de recuperare de bunuri prin cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În scopul de a asigura asistența judiciară prevăzută la art. 55 din prezenta convenție privind bunurile achiziționate prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții sau utilizate pentru astfel de infracțiuni, fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

- a) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să dea efect unei decizii de confiscare a unei instanțe judecătorești aparținând altui stat parte;
- b) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente, când acestea au competență teritorială, să ordone confiscarea bunurilor de origine străină, pronunțându-se asupra unei infracțiuni de spălare a banilor sau uneia ce ține de competența sa, sau prin alte proceduri autorizate de dreptul său intern; și
- c) are în vedere să ia măsurile necesare pentru a permite confiscarea unor asemenea bunuri în absența unei condamnări, atunci când autorul infracțiunii nu poate fi urmărit din cauza decesului, evadării sau absenței ori în alte cazuri corespunzătoare.

2. În scopul de a acorda asistența judiciară care îi este solicitată în aplicarea paragrafului 2 al art. 55, fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

- a) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să blocheze sau să sechestreze bunuri, în temeiul unei hotărâri judecătorești sau a unei autorități competente a unui stat parte solicitant ordonând blocarea sau confiscarea, care dă statului parte solicitat un motiv rezonabil să creadă că există temeiuri suficiente de a lua astfel de măsuri și că bunurile vor face ulterior obiectul unei ordonanțe de confiscare în scopul lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol;

- b) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să blocheze sau să sechestreze bunuri în baza unei cereri care dă statului parte un motiv rezonabil să creadă că există temeiuri suficiente de a lua măsuri și că bunurile vor face ulterior obiectul unei ordonanțe de confiscare în scopul lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol; și
- c) are în vedere luarea unor măsuri suplimentare pentru a permite autorităților competente să păstreze bunurile în vederea confiscării lor, de exemplu în baza unei arestări sau a unei acuzări intervenite în străinătate în legătură cu achiziționarea lor.

ART. 55

Cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În măsura posibilităților, în cadrul sistemului său juridic național, un stat parte care a primit de la un alt stat parte având competența de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta convenție o cerere de confiscare a produsului infracțiunii, bunurilor materiale sau a altor instrumente prevăzute la paragraful 1 al art. 31 din prezenta convenție, care sunt situate pe teritoriul său:

- a) transmite cererea autorităților sale competente, în vederea pronunțării unei decizii de confiscare și, în cazul în care aceasta intervine, să fie executată; sau
- b) transmite autorităților sale competente, cu scopul de a fi executată în limitele cererii, decizia de confiscare pronunțată de o instanță judecătorească situată pe teritoriul statului parte solicitant, conform paragrafului 1 al art. 31 și lit. a) a paragrafului 1 al art. 54 din prezenta convenție, cu atât mai mult cu cât ea poartă asupra produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente prevăzute în paragraful 1 al art. 31, situate pe teritoriul său.

2. În cazul în care cererea este făcută de către un alt stat parte care are competența pentru a cunoaște o infracțiune prevăzută prin prezenta convenție, statul parte solicitat ia măsurile necesare pentru identificarea, localizarea și blocarea sau sechestrul produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente prevăzute în paragraful 1 al art. 31 din prezenta convenție, în vederea unei confiscări ulterioare ordonate fie de către statul parte solicitant, fie, ca urmare a unei cereri formulate în baza paragrafului 1 al prezentului articol, de către statul parte solicitat.

3. Dispozițiile art. 46 din prezenta convenție se aplică mutatis mutandis prezentului articol. În afara informațiilor prevăzute la paragraful 15 al art. 46, cererile făcute în aplicarea prezentului articol conțin:

- a) în cazul în care cererea se referă la lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol, o descriere a bunurilor care urmează să fie confiscate, inclusiv, în măsura posibilului, a locului în care acestea se găsesc și, dacă este cazul, a valorii lor estimative, și o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant, care să permită statului parte solicitat să pronunțe o decizie de confiscare în cadrul dreptului său intern;
- b) în cazul în care se referă la lit. b) a paragrafului 1 al prezentului articol, o copie certificată a deciziei de confiscare date de statul parte solicitant, pe care se întemeiază cererea, o expunere a faptelor și informațiilor indicând limitele în care se cere executarea deciziei, o declarație menționând măsurile luate de statul parte solicitant pentru a informa terții de bună-credință și a garanta o procedură regulată și o declarație conform căreia decizia de confiscare este definitivă;
- c) în cazul în care cererea se referă la paragraful 2 al prezentului articol, o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant și o descriere a măsurilor solicitate, precum și, atunci când este disponibilă, o copie certificată a deciziei pe care se întemeiază

cererea.

4. Deciziile sau măsurile prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol sunt luate de statul parte solicitat, conform dreptului său intern și dispozițiilor acestui drept și potrivit regulilor sale de procedură sau ale oricărui acord sau aranjament bilateral ori multilateral care îl leagă de statul parte solicitant.

5. Fiecare stat parte trimite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor și regulamentelor sale care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi și regulamente sau o descriere a acestor legi, regulamente și modificări ulterioare.

6. Dacă un stat parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol existenței unui tratat în materie, el consideră prezenta convenție ca bază convențională necesară și suficientă.

7. Cooperarea în baza prezentului articol poate fi refuzată sau măsurile de conservare pot fi ridicate dacă statul parte solicitat nu primește în timp util probele suficiente sau dacă bunul este de valoare minimă.

8. Înainte de a ridica orice măsură de conservare luată în aplicarea prezentului articol, statul parte solicitat dă, dacă este posibil, statului parte solicitant dreptul de a prezenta argumente în favoarea menținerii măsurii.

9. Dispozițiile prezentului articol nu trebuie interpretate ca aducând atingere drepturilor terților de bună-credință.

ART. 56

Cooperarea specială

Fără prejudicierea dreptului său intern, fiecare stat parte se străduiește să ia măsuri care să-i permită, fără a aduce atingere propriilor anchete, urmăriri sau proceduri judiciare, să comunice, fără o cerere prealabilă, unui stat parte informații asupra produsului infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție atunci când consideră că divulgarea acestor informații ar putea să ajute statul parte respectiv să înceapă sau să conducă o anchetă, urmăriri ori o procedură judiciară sau care ar putea să deschidă calea prezentării de către acest stat a unei cereri în baza prezentului capitol.

ART. 57

Restituirea și dispunerea de bunuri

1. Un stat parte care a confiscat bunuri în aplicarea art. 31 sau 55 din prezenta convenție dispune de acestea, inclusiv restituindu-le proprietarilor legitimi anteriori, în aplicarea paragrafului 3 al prezentului articol și conform dispozițiilor prezentei convenții și dreptului său intern.

2. Fiecare stat parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a permite autorităților sale competente să restituie bunurile confiscate, atunci când acționează la cererea unui alt stat parte, conform prezentei convenții și ținând seama de drepturile terților de bună-credință.

3. Conform art. 46 și 55 din prezenta convenție și conform paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol, statul parte solicitat:

a) în cazurile de sustragere de fonduri publice sau de spălare de fonduri publice sustrate, prevăzute la art. 17 și 23, când confiscarea a fost executată conform art. 55 și în baza rămânerii definitive a unei decizii pronunțate în statul parte solicitant, exigență la care acesta poate renunța, restituie bunurile confiscate statului parte solicitant;

b) în cazul produsului oricărei alte infracțiuni vizate prin prezenta convenție, când confiscarea a fost executată conform art. 55 din prezenta convenție și în baza rămânerii definitive a unei decizii pronunțate în statul parte solicitant, exigență la care acesta poate renunța, restituie bunurile confiscate statului parte solicitant, când acesta din urmă furnizează statului parte solicitat probe rezonabile ale dreptului său de proprietate anterior asupra bunurilor menționate ale statului parte solicitat sau când acesta din urmă recunoaște un prejudiciu adus statului solicitant ca temei de restituire a bunurilor confiscate;

c) în toate cazurile, urmărește cu titlu prioritar să restituie bunurile confiscate statului solicitant, să le restituie proprietarilor legitimi anteriori sau să despăgubească victimele infracțiunii.

4. Dacă este cazul și numai dacă statele părți nu decid altfel, statul parte solicitat poate să deducă cheltuielile rezonabile ocazionate de anchete, urmăriri sau proceduri judiciare care au dus la restituirea sau dispunerea bunurilor confiscate în aplicarea prezentului articol.

5. Dacă este cazul, statele părți pot, de asemenea, urmări încheierea, după caz, de acorduri sau de aranjamente reciproce pentru dispunerea definitivă a bunurilor confiscate.

ART. 58

Serviciul de informare financiar

Statele părți cooperează în scopul prevenirii și combaterii transferului produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, precum și în scopul promovării mijloacelor de recuperare a produsului menționat și, cu această finalitate, au în vedere stabilirea unui serviciu de informare financiar care va fi însărcinat să primească, să analizeze și să comunice autorităților competente declarațiile de operațiuni financiare suspecte.

ART. 59

Acorduri și aranjamente bilaterale și multilaterale

Statele părți urmăresc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale cu scopul de a consolida eficiența cooperării internaționale instaurate în aplicarea prezentului capitol.

CAP. 6

Asistența tehnică și schimbul de informații

ART. 60

Formarea și asistența tehnică

1. Fiecare stat parte stabilește, dezvoltă sau îmbunătățește, în măsura necesităților, programe de formare specifice pentru personalul său însărcinat să prevină și să combată corupția; aceste programe se pot referi, îndeosebi, la:

a) măsurile specifice de prevenire, descoperire, investigare, reprimare și luptă împotriva corupției, inclusiv utilizarea metodelor de strângere a probelor și de investigații;

b) consolidarea capacităților de elaborare și de planificare a strategiilor împotriva corupției;

c) formarea de autorități competente în stabilirea cererilor de asistență judiciară care să răspundă exigențelor prezentei convenții;

d) evaluarea și consolidarea instituțiilor, gestiunii serviciului public și a finanțelor publice

- (inclusiv achiziții publice) și a sectorului privat;
- e) prevenirea transferului produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, lupta împotriva acestor transferuri și recuperarea acestui produs;
  - f) descoperirea și blocarea transferurilor produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții;
  - g) supravegherea mișcărilor produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, precum și a metodelor de transfer, de disimulare sau de deghizare a acestui produs;
  - h) mecanisme și metode judiciare și administrative corespunzătoare și eficiente pentru a înlesni restituirea produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții;
  - i) metode folosite pentru protecția victimelor și a martorilor care cooperează cu autoritățile judiciare; și
  - j) formarea reglementărilor naționale și internaționale și formarea lingvistică.

2. Statele părți au în vedere, în planurile și în programele lor naționale de luptă împotriva corupției, să acorde, după posibilități, cea mai amplă cu putință asistență tehnică, în special în folosul țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv sprijinul material și formarea în domeniile menționate la paragraful 1 al prezentului articol, precum și formarea, asistența, schimbul reciproc de experiență în materie și cunoștințe specializate, ceea ce va facilita cooperarea internațională între statele părți în domeniile de extrădare și de asistență judiciară.

3. Statele părți întăresc, în măsura în care este necesar, măsurile luate pentru optimizarea activităților operaționale și de formare în cadrul organizațiilor internaționale și regionale și în cadrul acordurilor sau aranjamentelor bilaterale și multilaterale în materie.

4. Statele părți au în vedere să-și acorde asistență, la cerere, pentru a conduce evaluări, studii și cercetări asupra tipurilor, cauzelor, efectelor și costurilor corupției pe teritoriul lor, în vederea elaborării, cu participarea autorităților competente și a societății, de strategii și planuri de acțiune pentru combaterea corupției.

5. Cu scopul de a facilita recuperarea produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, statele părți pot coopera comunicându-și numele experților susceptibili de a ajuta la atingerea acestui obiectiv.

6. Statele părți au în vedere să folosească în mod util conferințe și seminarii subregionale, regionale și internaționale pentru a favoriza cooperarea și asistența tehnică și pentru a stimula schimburile de opinii asupra problemelor comune, inclusiv asupra problemelor și nevoilor particulare ale țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor cu o economie în tranziție.

7. Statele părți au în vedere stabilirea de mecanisme cu caracter voluntar, în scopul de a contribui financiar, prin programe și proiecte de asistență tehnică, la eforturile țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor cu o economie în tranziție pentru a aplica prezenta convenție.

8. Fiecare stat parte are în vedere să verse contribuții voluntare Centrului pentru prevenirea internațională a criminalității cu scopul de a încuraja, prin intermediul acestuia, programe și proiecte în țările în curs de dezvoltare pentru aplicarea prezentei convenții.

ART. 61

Colectarea, schimbul și analiza informațiilor asupra corupției

1. Fiecare stat parte are în vedere să analizeze, prin consultarea cu experți, tendințele de

corupție pe teritoriul său, precum și circumstanțele în care infracțiunile de corupție sunt săvârșite.

2. Statele părți au în vedere să dezvolte și să pună în comun, direct între ele și prin intermediul organizațiilor internaționale și regionale, statisticile și cunoștințele lor analitice referitoare la corupție, precum și informațiile în vederea elaborării, în măsura posibilului, de definiții, norme și metode comune și informații asupra celor mai bune practici pentru prevenirea și combaterea corupției.

3. Fiecare stat parte are în vedere să asigure supravegherea permanentă a politicilor și măsurilor sale concrete de luptă împotriva corupției și să evalueze punerea lor în aplicare, precum și eficiența acestora.

ART. 62

Alte măsuri: aplicarea convenției prin dezvoltare economică și asistență tehnică

1. Statele părți iau măsuri de natură să asigure cea mai bună aplicare posibilă a prezentei convenții, prin cooperarea internațională, ținând seama de efectele negative ale corupției asupra societății în general și asupra dezvoltării durabile în special.

2. Statele părți fac eforturi concrete, în măsura posibilului și în coordonare unele cu altele, precum și cu organizațiile regionale și internaționale:

a) pentru dezvoltarea cooperării lor la diferite niveluri în țările în curs de dezvoltare, în vederea întăririi capacității acestora în prevenirea și combaterea corupției;

b) pentru creșterea asistenței financiare și materiale acordate țărilor în curs de dezvoltare, în scopul sprijinirii eforturilor pe care acestea le desfășoară pentru a preveni și a combate eficient corupția și pentru a le ajuta să aplice cu succes prezenta convenție;

c) pentru a acorda o asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare și țărilor cu economie în tranziție, cu scopul de a le ajuta să răspundă necesităților în vederea aplicării prezentei convenții. În acest sens, statele părți se străduiesc să depună voluntar contribuții adecvate și regulate într-un cont stabilit în acest scop în cadrul unui mecanism de finanțare a Organizației Națiunilor Unite. Statele părți pot, de asemenea, să aibă în vedere, în special, conform dreptului lor intern și dispozițiilor prezentei convenții, să depună în contul susmenționat o cotă-parte din fondul sau din valoarea corespunzătoare a produsului infracțiunii sau a bunurilor confiscate în aplicarea dispozițiilor prezentei convenții;

d) pentru a încuraja și a convinge alte state și instituții financiare să se asocieze în eforturile făcute conform prezentului articol, mai ales oferind țărilor în curs de dezvoltare mai multe programe de formare și materiale moderne pentru a le ajuta să atingă obiectivele prezentei convenții.

3. În măsura posibilităților, aceste măsuri sunt luate fără a aduce atingere aranjamentelor existente în materie de asistență străină sau de alte aranjamente de cooperare financiară la nivel bilateral, regional sau internațional.

4. Statele părți pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale privind asistența materială și logistică, ținând seama de aranjamentele financiare necesare pentru a asigura eficiența mijloacelor de cooperare internațională prevăzute de prezenta convenție și pentru a preveni, descoperi și combate corupția.

CAP. 7

Mecanisme de aplicare

ART. 63

Conferința statelor părți la convenție

1. O conferință a statelor părți la convenție se instituie pentru îmbunătățirea capacității statelor părți de a atinge obiectivele enunțate în prezenta convenție și întărirea cooperării lor în acest scop, precum și pentru promovarea și examinarea aplicării prezentei convenții.
2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va convoca Conferința statelor părți la convenție cel mai târziu după un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții. Prin urmare, Conferința statelor părți la convenție va ține reuniunile ordinare conform regulamentului interior pe care îl va adopta.
3. Conferința statelor părți la convenție va adopta un regulament interior și reguli privind funcționarea activităților enunțate în prezentul articol, inclusiv reguli privind admiterea și participarea observatorilor și finanțarea cheltuielilor pentru aceste activități.
4. Conferința statelor părți la convenție stabilește activitățile, procedurile și metodele de lucru în vederea realizării obiectivelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol, astfel:
  - a) facilitează activitățile desfășurate de statele părți în temeiul art. 60 și 62 și al cap. II - V ale prezentei convenții, inclusiv încurajează mobilizarea contribuțiilor voluntare;
  - b) facilitează schimbul de informații între statele părți asupra caracteristicilor și tendințelor corupției și a practicilor eficiente pentru a le combate și preveni, și restituirii produsului infracțiunii, în special, prin intermediul publicării informațiilor pertinente prevăzute în prezentul articol;
  - c) cooperează cu mecanismele și organizațiile regionale și internaționale și cu organizațiile neguvernamentale competente;
  - d) utilizează în mod corespunzător informațiile pertinente produse de alte mecanisme internaționale și regionale pentru combaterea și prevenirea corupției cu scopul de a evita o repetare inutilă a activităților;
  - e) examinează periodic aplicarea prezentei convenții de către statele părți;
  - f) formulează recomandări în vederea îmbunătățirii prezentei convenții și a aplicării sale;
  - g) ia notă de nevoile de asistență tehnică ale statelor părți în ceea ce privește aplicarea prezentei convenții și recomandă măsurile pe care le consideră necesare în această privință.
5. În scopul realizării paragrafului 4 al prezentului articol, Conferința statelor părți la convenție se informează asupra măsurilor adoptate și dificultăților întâmpinate de către statele părți pentru aplicarea prezentei convenții, folosind informațiile pe care acestea le comunică prin intermediul mecanismelor complementare de examinare pe care ea le poate stabili.
6. Fiecare stat parte comunică Conferinței statelor părți la convenție, după cum aceasta o cere, informații asupra programelor, planurilor și practicilor, precum și asupra măsurilor legislative și administrative privind aplicarea prezentei convenții. Conferința statelor părți la convenție examinează mijlocul cel mai eficace de a primi informații și de a acționa în acest sens, inclusiv de la statele părți și de la organizațiile internaționale competente. Contribuțiile primite de la organizațiile neguvernamentale competente, acreditate conform procedurilor, înainte de a fi stabilite de Conferința statelor părți la convenție, pot fi, de asemenea, luate în considerare.
7. Conform paragrafelor 4 - 6 ale prezentului articol, Conferința statelor părți la convenție creează, atunci când consideră necesar, orice mecanism sau organ adecvat pentru a înlesni aplicarea efectivă a convenției.

ART. 64

Secretariatul

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite asigură serviciile de secretariat necesare Conferinței statelor părți la convenție.
2. Secretariatul:
  - a) ajută Conferința statelor părți la convenție să realizeze activitățile descrise în art. 63 din prezenta convenție, ia măsuri și oferă serviciile necesare pentru sesiunile Conferinței statelor părți la convenție;
  - b) ajută statele părți, la cererea lor, să comunice informații Conferinței statelor părți la convenție, conform prevederilor paragrafelor 5 și 6 ale art. 63 din prezenta convenție; și
  - c) asigură coordonarea necesară cu secretariatul organizațiilor regionale și internaționale competente.

CAP. 8

Dispoziții finale

ART. 65

Aplicarea convenției

1. Fiecare stat parte ia măsurile necesare, inclusiv legislative și administrative, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura executarea obligațiilor asumate în baza prezentei convenții.
2. Fiecare stat parte poate lua măsurile necesare mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute prin prezenta convenție în scopul de a preveni și de a combate corupția.

ART. 66

Reglementarea diferendelor

1. Statele părți se străduiesc să soluționeze diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții pe cale de negociere.
2. Orice diferend între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, care nu poate fi soluționat prin negociere într-o perioadă rezonabilă, este supus arbitrajului, la cererea unuia dintre aceste state. Dacă în termen de 6 luni de la data cererii de arbitraj statele părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform cu Statutul Curții.
3. Fiecare stat parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei convenții sau aderării la aceasta, să declare că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol. Celelalte state părți nu sunt legate de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol față de oricare stat parte care a formulat o asemenea rezervă.
4. Orice stat parte care a formulat o rezervă în baza paragrafului 3 al prezentului articol o poate retrage în orice moment, adresând o notificare secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ART. 67

Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea și aderarea

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare tuturor statelor, de la 9 la 11 decembrie 2003, la Merida (Mexic) și, ulterior, la sediul Organizației Națiunilor Unite de la New York, până la 9 decembrie 2005.

2. Prezenta convenție este, de asemenea, deschisă spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezenta convenție conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică poate depune instrumentul de ratificare, acceptare sau aprobare dacă cel puțin unul dintre statele membre a făcut aceasta. În acest instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, această organizație declară sfera competenței sale privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă a sferei sale de competență.

4. Prezenta convenție este deschisă aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică din care cel puțin un stat membru este parte la prezenta convenție. Instrumentele de aderare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale o organizație regională de integrare economică își declară sfera de competență privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă privind sfera competenței sale.

ART. 68

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în a nouăzecea zi care urmează datei de depunere a celui de-al trezecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. În scopurile prezentului paragraf nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca fiind un instrument care să se adauge instrumentelor deja depuse de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică ce va ratifica, va accepta sau va aproba prezenta convenție ori va adera la aceasta după depunerea celui de-al trezecilea instrument pertinent, prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat sau această organizație ori de la data la care ea va intra în vigoare în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, dacă aceasta este ulterioară.

ART. 69

Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, un stat parte poate propune un amendament și poate să-l transmită secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care comunică atunci propunerea de amendament celorlalte state părți și Conferinței statelor părți la convenție în vederea examinării propunerii și adoptării unei decizii. Conferința statelor părți la convenție nu precupește nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra tuturor amendamentelor. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate fără să intervină un acord, va trebui, în ultimă instanță, pentru ca amendamentul să fie adoptat, un vot cu o majoritate de două treimi din numărul statelor prezente la Conferința statelor părți la convenție care să exprime votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a exercita în baza prezentului articol dreptul de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor sale membre părți la prezenta convenție. Ele nu își pot

exercita dreptul de vot dacă statele lor membre și-l exercită, și invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării statelor părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un stat parte după 90 de zile de la data depunerii de către acest stat parte, la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intră în vigoare cu forță obligatorie față de statele părți care și-au exprimat consimțământul de a fi legate de acesta. Celelalte state părți rămân legate de dispozițiile prezentei convenții și de orice amendament anterior pe care l-au ratificat, acceptat sau aprobat.

ART. 70

Denunțarea

1. Un stat parte poate denunța prezenta convenție prin notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect după un an de la data primirii notificării de către secretarul general.

2. O organizație regională de integrare economică încetează de a fi parte la prezenta convenție atunci când toate celelalte state membre au denunțat-o.

ART. 71

Depozitarul și limbile folosite

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentei convenții.

2. Originalul prezentei convenții, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații plenipotențiarilor, împuterniciți în acest scop de guvernele respective, au semnat prezenta convenție.

Referințe

Ghidul conține imagini și texte traduse din [Wikipedia](#)

Despre autor

Activitate în domeniile ingineriei, asigurarea calității, electronică și servicii Internet (traduceri, web design, marketing pe Internet, soluții de afaceri online)

Asociat și manager MultiMedia SRL

Partener cu MultiMedia în mai multe proiecte de cercetare-dezvoltare la nivel național și European

Coordonator de proiect European Teleworking Development Romania (ETD)

Membru al Clubului Rotary Drobeta Turnu Severin Continental

Cofondator al asociației regionale și președinte al Filialei Mehedinți al Asociației Române pentru Industrie Electronica și Software Oltenia

Inițiator, cofondator și președinte al Asociației Române pentru Teleducare și Teleactivități

Membru al Internet Society

Cofondator și vicepreședinte al Filialei Mehedinți a Asociației Generale a Inginerilor din România

Inginer fizician - Licențiat în fizică, specialitatea Fizică nucleară

Sute de publicații proprii (cărți, cărți electronice, articole în ziare și reviste, precum și în publicații electronice), în special din domeniul TI

Contact

Tel. 0745-526-896

Email: nicolae@sfetcu.com

MultiMedia SRL <http://www.multimedia.com.ro/ro/>

Servicii web: <http://www.sitweb.ro/>

Editare carti: <http://www.aluzii.ro/>

Traduceri <http://www.translation2ro.com/>

DTS TV: <http://www.dtstv.ro/>

Personal: <http://www.sfetcu.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/nicolae.sfetcu>

Twitter: <http://twitter.com/nicolae>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/in/nicolaesfetcu>

Google Plus: <https://www.google.com/+NicolaeSfetcu>